

Pars. III.

ginitatē honore itra cordis hospitia obfuate
 tamq̄ oīm ſtatū reginā fructū ſalutis ppe/
 tue ſociā eſſe angeloz ſuis affirmabat exem/
 plis. Sicut autē ſginitatis z pudiciē: ita
 omnū aliaz ſtatū norma fuit. Unde Am/
 bro. in libro de ſgi. inquit. Tal' fuit Maria
 vt ei' vni' vita oīm ſit diſciplina. z Hiero.
 in ſimone ad Paulā z Eusto. ait. Si placeat
 vobis chariſſime talis ac tāta ſgo: placeat z
 opus ſtatū ei' cui' vita oīm diſciplina eſt.
 cui' mores inſtituta ſunt eccleſiaz. que pcel/
 lit cūctis z ſupeminet vniuerſis. z infra. Tā
 ta erat claritas ſtatū ei' vt alioz vitaz qd
 ammodo obſcuraret. Et h' eſt veriſſimū. Nā
 ſi beat' Johānes baptiſta tāte fuit ſanctitatē
 ſicut dicit Chryſoſtom' vt omnū alioz vi/
 tam redderet culpabilē. quid ſentiendū ē de
 matre altiſſimā? Et ideo Hiero. inq̄t. Sic
 in comparatione dei nemo bonus: ita z in com/
 paratione mris dñi nulla inuenit' pfecta cre/
 atura q̄uis ſtatū eximia cōprobet. Un'
 eſt em̄ pater noſter q̄ eſt in celis. z vna ē ma/
 ter noſtra. Una eſt z forma ſtatū Maria.
 Et idcirco hāc im̄temini moribz ſequimini
 caſtitatē ei' z implozate auxiliū. Decille. et
 merito. Nā cū Therētius dicat in adelphis
 Inſpicere tanq̄ in ſpeculo vitā hoīm iubeo
 atq̄ ex alijs ſumere tibi exēplū. Et Seneca
 ad Lucillū ſcribēs ſulat dicens. Elige tibi
 cui' tibi placeat vita. Op' eſt em̄ aliq̄ ad quē
 mores noſtri ſe erigāt. Niſi em̄ alicui' regu/
 lam pūiam aſpicias: mores eligere nō vale/
 bis. Et Latho i ſuis documēt'. Multoz ex/
 emplo diſce q̄ facta ſeq̄ris. Que fugias nob
 vita ē aliena magiſtra. Profecto oēs xp̄iani
 debēt ſibi pponere aū oculos mēt' vitā hui'
 ſa cratiſſime ſpōſe celeſt'. tāq̄ irrepheſibile exē/
 plar oīs pfectōis: qd de' fecit i humana ſpe/
 cie vt ipa cū filio ſuo eſſet metrū z mēſura oī
 um alioz. ſic fecit z in oibz alijs genez ſpōb
 ſm ſniam phi. x. metaph. Jo Amb. vbi ſ. ait
 Sic nobis tāq̄ in imāgie deſcripta ſgitas
 vitaz Marie: inq̄ velut eſpeculo refulget
 ſpecies caſtitatē z forma ſtatū. Hinc ſumat'
 licet exempla vitēdi: vbi tāq̄ i exēplari ma/
 giſteria ſunt expreſſa pbitatē. q̄ qd corrigere
 qd fugere. qd tenere debeat' oñdunt. Dec il/
 le. Et iō omes debem' obſuare illud qd inq̄t
 de' Ero. xv. dicēs. Inſpice z fac ſm exēplar
 qd tibi i monte monſtratū eſt. i. in altitudine
 vite glorioſe ſginitis quā ego ab eterno ordi/
 nauī z pparauī vt eēt mihi ſpōſa. filijq̄ mei
 mater z ſpūs vtriuſq̄ habitatio digna ange/
 lozū reginā atq̄ oīm hoīm reglā z magi/
 ſtra. Qui ē honor z gl'ia i ſecta ſcloz Amē.

ſtra. Qui ē honor z gl'ia i ſecta ſcloz Amē.

Pars tertia hui' ſermonarij qd Mari
 ale appellat. In q̄ tractat de gl'ioſe matris dei
 noiacione. Hec autē ps pprio ac piculari no
 mine mare magnū brē ſgis nuncupat

Sermo primus

Momen virgi z

nis Maria. Luc. j. Licet p/
 pria noiā ponant z m̄tēt p
 libito pprie volūtāt'. C. d mu

Noiā
 ppria

ta. nomi. l. j. z iō de his nō curat. l. ſi q̄s i ſun
 do vocabulo. ff. de lega. Primo vñ d̄ q̄ diſ/
 putatio de pprio noiē eſt relinq̄nda prinaci/
 bus. vt inq̄t glo. in l. recepticia. i. ſbō voca/
 bula. C. de ſti. pecu. Nā de noiē pprio qz fa/
 cti eſt nō p̄t reddi rō. vt ait Bar. i. l. ſi. §. penl'
 ff. a d muni. In alibi d̄ q̄ exp̄ſio pp̄ij noiē
 multū opatur. l. ſi ſeruus cōis. ff. de ſtipu. ſer/
 uo. l. ſi. C. p quas pſonas no. acqui. z. l. ſi cui
 balneum. ff. qui. mo. vſuſfruc. amit. Itē ſo/
 ler dicit q̄ magnū eſt priuilegiū vocari bono
 nomine. l. j. iuncta glo. in ſbō hāc. C. de ſum/
 ma trini. z ſi. ca. z nihil mali eſt honeſti homi/
 nis nomen aſſumere. l. facta. §. ſi mandata. ff.
 ad trebel. Dicitur etiā q̄ ex qualitate nomiē
 proprij oſtendit' z arguit' qualitas pſone. vt
 ait glo. in rubrica. ff. veteris in ſbō iuſtinia/
 nus. z gloſa in probemio ſexti. vbi ex nomiē
 Bonifacij arguit' q̄ erat bona facies. ppter h'
 etiam Accuſius florentin' gloſator eximius
 multū gloriat' de nomiē ſuo in. d. l. facta. §. ſi
 in danda. ff. ad tre. in verbo cōditio. dicens
 ſe habere honeſtū z pulcrū nomen z q̄ voca/
 tur Accuſius. quia occurrit z ſuccurrit con/
 tra tenebras iuris ciuiliſ. Expropter beatiſ/
 ſima ſgo Maria merito gloriari poteſt de
 ſuo excellentiſſimo noiē. Pro cui' declara/
 tione eſt ſciendū. q̄ vt inq̄t beatus Tho. i. iij
 pte ſum. q. xxxvij. ar. ij. noiā debēt pprietati/
 bus rerū correſpondere. vt patet in nomi/
 nibz genez z ſpeciez. iij. metaph. Ideo dicit
 tur cōmuniter q̄ nomina debent eſſe rebz cō/
 ſona. xxj. diſt. c. clerico. xij. q. j. c. clericus. xvj.
 q. j. c. ſi cupis. xxiij. q. j. c. pudenda. de pben.
 z digni. c. cum ſm apoſtolū. z inſti. de dona.
 §. eſt z aliud. z in auten. de conſu. §. ſed ſi q̄s
 z. C. de epi. z de l. decernimus. z de offic. pre.
 vt. l. j. z de deſen. ciuili. deſenſores. et. ff. de
 tutel. l. j. z in autē. de deſen. ciuili. in principi. col.
 ij. facit. c. penitentiā. el ſecundo. z tibi gloſ. de
 peni. diſ. iij. z lex a nullo. C. de feri. z. l. ita vul/
 neratus. in principio ff. ad legē aquil' q̄ ſi hec

Nomiā
 ſunt rebz
 conſona

Exēplū

Sermo. I. De nominatiōe Marię

regula locū habet in nominibz q̄rūcūqz renū
multo magis fortiret effectū in nominibus a
deo impositis q̄ significat aliqd̄ ḡuitū donuz
tali noīato diuinit̄ datū sicut Genes. xvij.
dixit de^o Abraę. Vocaberis Abraa. qz patrem
multaz gentiū p̄stitui te. An̄ q̄ppe vocabat̄
Abraam p̄ vnuz a tm̄. z Matth. xvj. inquit
xps̄ Simoni. Tu es petrus: z sup̄ hāc petra
edificabo eccliam mea. Dixit quoqz angelus
Ioseph sponso h̄ginis de noīe filij dei Mar.
j. Vocabis nomē ei⁹ Iesum: ipe em̄ saluū fa
cier populū suū a peccis eoz. Iesus q̄ppe sal
uator interpretat̄. Quia ḡ nomē m̄ris xpi ip̄osi
tū est a deo: vt inq̄t Hiero. sup̄ Mattheū z
Amb. in s̄mone de natiuitate h̄ginis. z Ber.
sup̄ 2° missus est. z Ansel. in li. de p̄ceptu h̄gi
nali. c. ij. z Bartho. de p̄s̄is. in li. bre h̄ginis.
fructu. viij. ita qz dici poterat h̄gini nascenti
illud Isa. lxiij. Vocabit̄ tibi nomē nouū qd̄
os dñi noīauit. z Isa. lxiij. A seculo nomen
tuū. Dixit qz illi de^o illud Isa. xlv. Ego do
mun⁹ q̄ uoco nomē tuū. Nomē etiā suū ex
pressit angel⁹ dū dixit illi Lu. j. Ne timeat
Maria zc. vñ poterat dicere ipe angel⁹ illd̄
Isa. xliij. Vocauit te noīe tuo qd̄ os dñi noīa
uit. P̄fecto nō est dubitādū maximaz esse
noīs ei⁹ excellētiā z p̄prietatē: qz emanauit
ab illo q̄ opus imp̄fectōis nō nouit. c. maio
res. ver. licet adhuc. extra de baptis̄. Item qz
nomē d̄: excellēs z elegās qñ est verificabile
in quacūqz ei⁹ pre. vt dic̄ glo. in l. iuris ḡerū
in p̄n. in glo. magna. ff. de pac. z glo. in rubri
ca. C. de rez p̄nitentiā. Nō imerito br̄ h̄gis
nomen qd̄ in q̄libet littera verificabile est ac
multas tenorat p̄rogatiuas excellēntissimuz
dici d̄z. Un̄ ipsi h̄gini dicere possum⁹ illud
ps̄. viij. Admirabile est nomē tuū in vniūsa
terra. Ipsa quoqz dicere potest illud Mala
chie. j. Ab ortu solis vsqz ad occasū magnuz
est nomē meum in gentibus et in omni loco
Nos ḡ de noīe ei⁹ dicam⁹ illud ps̄. lxxj. Sit
nomē ei⁹ b̄ndictū in secula. an̄ solē permaner
nomē ei⁹. s. in dei p̄destinatōe. Ipsi qz virgi
ni dicere possum⁹ illud Virgily in. j. eneyd̄
Semp̄ honos nomēqz tuū laudēqz māebūt
De q̄ noīe m̄ris dei qd̄ vt refert euāgelista in
s̄bis p̄posit⁹ d̄z Maria. loq̄ volētes: qz diuī
sio animū icitat. mētē itelligēt p̄parat. z me
morā artificiose reformat. vt p̄bat. ff. de tolli
excep. l. j. in p̄n. vbi Albricius de rosate. z in p̄
hemio insti. s. igitur post q̄nquaginta ānos
z ibi glo. z per Senecam in libro epistolarū
xvj. epla. j. que est. lxxxix. quo ad totū libru
Ideo diuidendo hunc s̄monē tres p̄siderari

ones faciemus.

Prima appellabit̄ appropriatiōis

Secunda figuratiōis

Tertia s̄o significatiōis

¶ Pars p̄ma h̄ s̄mōis q̄ d̄z appropriatiōis.

Beata dei m̄r appellat̄ Maria: quia i
se habet p̄fectiōem z p̄prietatē qñ
qz lapidū p̄ciosoz qz noīa incipiunt
ab vna illaz qñqz s̄raz ex quibz nomē h̄gis
componit̄. Per M̄ aut̄ tenorat qz ipsa dici
potest Margarita. que est lapis p̄ciosus.
pulcer: candidus z clarus. qui vt d̄z in li. de
p̄prietatibz rez habet virtutem absteriuam
qz mēbra a sup̄fluis humoribz abstergit. z s̄
tutem restrictiuā. quia fluxum sanguinis et
ventris restringit. z virtutem cōfortatiuam
qz cor debile p̄fortat z fortificat: marie in pe
riculis. Beata em̄ h̄go Maria p̄grāz quā
nobis infundit habet s̄tutē absteriuā inq̄n
tum abstergit peccā p̄terita: h̄z s̄tutē restricti
uam inq̄n animū restringit ne fluat ad pec
cata futura. h̄z qz s̄tutē p̄fortatiuā inq̄ntim
p̄fortat z fortificat cor p̄tra mala p̄sentia.
Ista nāqz tria a deo z ab ipsa petere debemus
Un̄ sup̄ illud Matth. xxvj. Orate. iij. eū
dez s̄monē dicēs. dic̄ glo. tribz vicibz orauit
vt nobis z a p̄teritis peccatis veniā: z a p̄
sentibz malis tutelā: z a futuris pericul⁹ cau
telam impetraret. Nō solū aut̄ p̄ M̄. deno
tat qz br̄ h̄go fuit margarita: s̄z etiā qz ip̄a p̄
ciosam generauit margaritā ¶ Un̄ sciēdum
est qz vt inq̄t Is̄. in li. ethimol. xvj. Marga
rita generat̄ in cōculis marinis. z iō appella
tur margarita a mari. Tertio ei tpe anni ipe
concule ad litt⁹ maris se trāsserūt z ibi se ape
riūt z rozē celestē inter sua viscera recipiunt
ex cui⁹ coagulatōe margarita generat̄. Ista
codea sine cōcula fuit h̄go maria q̄ se aperu
it vt rozē celestē reciperet. z margaritā. i. s̄pm̄
ter sua viscera p̄cipet. nā se aperuit qñ ange
lico nūcio cōsensum p̄buit: vt sup̄ ea ros spūs
sancti descēderet ac illā fecūdaret cū dixit Lu
ce. j. Ecce ancilla dñi zc. At tūc generata est
p̄ciosa margarita. s. fili⁹ dei. De hac aut̄ spūs
scti rozatōe z br̄ h̄gis aptione p̄dictū fuerat
Isa. xlv. vbi d̄z. Rozate celi desuper z nubes
pluāt iustū: apiat̄ terra z germiet saluatores
D̄ igit̄ deuoti xp̄iāt cū margarita n̄ sic mittē
da an̄ porcos. i. imūdos. c. nolite. x. q. iij. z. c. i
mādat̄. xliij. di. z. c. nōnulli. de peni. di. j. su
gite peccā immūdiā z p̄ innocētiā mundi
estote. sicut ille bonus negociator de q̄ inquit
saluator Matth. xij. dicens qz innocēta vna
p̄ciosa margarita vendidit vniūsa q̄ habuit

Nomen
elegans

Diuisio

et emit ea. Debem⁹ q̄ oia q̄ habem⁹ deo vende
re ut possim⁹ istā p̄ciosā margaritā nobis
emere. **U**endam⁹ itaq; corp⁹ n̄m p̄ macerati
onez: animā nostrā p̄ purificationē: et res mū
diales p̄ elemosynaz largitionē: et t̄paliū cō
tempcionē. **I**pa etenī margarita inq̄t **Pro**
uer. viij. Qui me inuenerit: inueniet uitaz et
hauriet salutē a dño. **S**c̄da l̄ra hui⁹ b̄ndi
Adamal c̄ti nois **M**aria est **A.** et denotat q̄ ip̄a ē ada
mas: q̄ vt d̄r in p̄dicto libro de p̄prietatibus
rez d̄r gēma recōciliatiōis et amoris s̄m **D**ia
sc̄oz. qz inf̄ alias p̄prietates habet s̄tutem re
cōciliatiuā et ad amorē inductiuā. **I**pa em̄ be
ata x̄go recōciliauit humanū gen⁹ cum deo
et amicitia inf̄ eos induxit. **U**n̄ ip̄a inq̄t **Ec**
cl̄. xliij. Ego mater pulcre dilectōnis rē.
Deb̄ aut̄ lapide p̄cioso q̄ adamas appellat:
et de alijs lapidib⁹ p̄ciosis tractat̄ i. l. s. s. **S**pe
cies. ff. de publica. **T**ertia l̄ra est **R.** p̄ quaz
denotat q̄ ip̄a est rubin⁹ siue carbūcul⁹ q̄ est
valde splēdid⁹: et h̄z s̄tutē letificatiuā vt d̄r
in li. de p̄prietatibus rez. **I**pa em̄ ḡtiosa x̄go
letos facit uiuere deuotos suos. **U**n̄ illi dice
re possim⁹ illud **Can.** i. Exultabim⁹ et letabi
mur in te. vel p̄t dici s̄m quosdā doctores. qz
p̄ **R.** denotat q̄ ip̄a generauit rubinū siue car
bunculum: q̄ nascit̄ in uiscerib⁹ saphiri ha
bentis splendorē et colorē celestē vt d̄r in p̄di
cto li. de p̄prie. rez. **I**te em̄ saphir⁹ figurat be
atā uirginē cui⁹ uiscerib⁹ opatione spūss̄ti
generat⁹ est rubin⁹. s̄. dñs n̄r **I**esus x̄ps. **S**z
forte aliq̄s dicit qz ego in h̄ ope pono multa
q̄ alijs scriptores in suis opib⁹ posuerūt. et qz
facile est inuētis addere. vt inq̄t **Phil.** ij. ele
choz. **S**ui ḡrūdeo qz inq̄t **B**occi⁹ i. ij. lib.
de disciplina scolarū. miserrimi ingenij ē sp̄
inuentis vti et nunq; inuentendis. **I**deo i. h̄
opusculo multa studui nō noua dicere. qz ni
hil dictum: q̄n̄ p̄us dictū. **N**ihil em̄ ē nouū
sub sole nec ualet quisq; dicere hoc est recens
iam em̄ p̄cessit in seculis que fuerunt añ nos
sed p̄oz nō est memoria: vt inq̄t **S**alomon
Eccl̄. i. c. sed aliter qz a p̄decessorib⁹ dicta sūt
curauit componere: seruās documētū **S**ene
ce ad **A**ucllū li. vj. eplaz. eplā. vij. dicentis
apes debemus imitari q̄ vagātur et flores ad
mel faciendū idoneos carpūt. **D**einde quic
quid aruulere disponūt ac p̄ fauos dirigunt
Debem⁹ em̄ quecūq; ex diuersa lectione con
gessim⁹ separe. **D**einde adhibita ingenij no
stri cura et facultate in vnū sapore varia ista
libamina cōfundere. **H**ec ille. **P**reterea ad
obiectionē superi⁹ factā possem respondere
illud qd̄ ponit **H**elinādus in cronicis suis.

li. xxvj. dicens qz **V**irgili⁹ cū ei obijceret ab
emul⁹ et inuidis qz alienos s̄lus suo opi inse
rebat. r̄ndit magnaz esse uirtū: clauē extorq̄
re de manu **V**erculis. **I**te ad p̄firmationē p̄
dictoz dico qz imitat⁹ sum dictū **Phi.** ij. me
tha. dicētis qz nō solū tenemur agere gras il
lis quoz opionib⁹ aliq̄s cōcauerūt: s̄z et his
q̄ adhuc sup̄ficiali⁹ enūciauerūt. **Q**d̄ decla
rans cōmētator dicit qz nō tm̄ optet reddere ḡ
tias eis q̄ docuerunt nos veras opiones: vt
sunt illi q̄ pueniūt nobiscū in opionib⁹ s̄z eti
am illis cū q̄b⁹ nō puenim⁹. **I**sti em̄ cū h̄ qd̄
dixerūt exercitauerūt nostz intellectū. et fece
runt nos p̄q̄rere p̄ h̄ s̄tutē ad cōphendēduz
s̄tutē. **E**t qd̄ dixit p̄ h̄ c. manifestuz est.
null⁹ em̄ p̄t p̄ se inuenire artes operatiuas
aut p̄sideratiuas i maiori p̄te. qz nō cōplēt
nisi p̄ inuamētū p̄oris ad seq̄ntē. **E**t nisi p̄oz
fuisset nō esset sequēs. **D**e cōmētator. **A**d p̄
positū aut̄ nostz reuertēdo: dico qz p̄ quarta
uirginē nois s̄am. s̄. **I**denotat qz ip̄a est **J**a
s̄pis. q̄ vt d̄r in li. xvij. de p̄prietatibus rerum
reddit hoīem ip̄m ferentē tutū sine timore.
Sic br̄a x̄go fac nos securos ab oib⁹ mal⁹ et
p̄ical. **I**o ille q̄ h̄z adiutorū br̄e s̄gis et dice
re p̄t illd̄ ps. xvij. **N**on timebo mala qm̄ tu
mecū es. **P**er q̄ntā s̄o s̄am. s̄. **A.** denotat qz
ip̄a est alletoz⁹: q̄ vt d̄r vbi. s̄. ad bonā fortu
nam habendā et p̄seq̄ndos honores p̄dest.
Sic br̄a x̄go p̄tribuit nob̄ maxios honores
Un̄ **B**ern̄. a qd̄ s̄mone inq̄t. **S**i **M**ariaz
diligētē inspicias: nihil est s̄tutē: nihil splē
dorū: nihil gl̄ie qd̄ ex ip̄a nō resp̄ldeat **N**ō
solū aut̄ hoz q̄nq; lapidū p̄ciosoz: s̄z etiā oi
um alioz i se p̄tinet s̄tutē. **I**pi em̄ dicit p̄t il
lud **S**zech. xxvij. **D**is lapis p̄ciosus operi
mentū tuū. **T**opazi⁹. i. as̄pis. crisolitus. onix
berillus. saphir⁹. carbūcul⁹ et smaragd⁹. trās
sumptiue i. c. p̄ncipiū. s̄. ois peni. di. ij. **S**ci
endū qz qz br̄a x̄go cōparat lapidib⁹ p̄ciosis
nō aut̄ lapidib⁹ simplicib⁹. qz appellatiōe la
pidum nō cōphendit margarita seu lapidē
p̄ciosi s̄m **Bar.** in. l. s. s. species. ff. de publi.
et faciet lex. et si nō sunt. s̄. pueniam⁹. ff. de au
ro et argē. lega.

Pars secūda huius sermonis que dicitur figuratiōis.

Nomen br̄e s̄gis cōponit̄ ex q̄nq; lit
teris. quia ip̄a est figurata p̄ quinq; **E**
dñas veteris testamēti: quaz nomi
na incipiūt ab aliqua litteraz hui⁹ nominis
Per **M.** denotat qz figurata fuit p̄ **M**ichol
que fuit uxor **D**auid regis et prophete. et itā
tū placuit **D**auid qz cum diu fuisset extra re

Jaspis

Michol

Adamal

Rubin⁹

Inuen
tis vti.

Sermo. I. De nominatiōe Marie

gnuz israel. noluit cōiūgere amicitia cū **Ab-**
ner pncipe militie ppli israel: nisi pri⁹ sibi p/
sentasset eā: vt dicit. ij. **Re. iij.** Sic beatavir
go intātū placuit altissimo q⁹ fili⁹ dei p sub/
tractionē grē existēs extra regnū mūdi noluit
illud ingredi p incarnationē: nec amicitia
coniūgere cum pmo hoīe r eius descēditibz:
nisi pns ipa hgo nasceret i mūdo. **Nichol**
em̄ interpretat pietas: r ipa fuit pietate plenif
sima. **Per. A.** significat q⁹ fuit figurata per
Abigail **Abigail**: q⁹ etiā fuit vxor **Dauid**. **Autē ei Na-**
bal carmel⁹ vir ei⁹ esset rustic⁹ r male rudiſz
nuncijs **Dauid**: pposuit **Dauid** ipm occide
re r oēs de domo ei⁹. **Arvi** intellexit h̄ **Abi-**
gail obuiauit **Dauid** cū multis muneribus
et humilibz verbis ipm placauit: vt habet. j.
Reg. xxv. Sic beata hgo cognoscēs dē esse
irātū 5 gen⁹ humanū obuiauit ei multz p⁹u
tibz ornata: et humilitate sua ipm placauit.
Per. R. denotat q⁹ ipa figurata fuit p **Rach-**
el **Rachel**: que fuit vxor **Jacob**: r genuit **Joseph**: qui
interpretat saluator vt habet **Sen. xxiiij.** Sic be
ata hgo genuit christū saluatore mōdi. **Per**
Judith **Judith** denotat q⁹ ipa figurata fuit p **Judith**: que
dote castitatis occidit **Holoferne**: vt habet
Judith. xiiij. Sic beā hgo merito sue humi
lis h̄ginitatis interfecit luciferz pncipe demo
nū pterēs ei⁹ pntem. **Per. A.** denotat q⁹ ipa
figurata fuit p **Abisach** sunamitez: que fuit
Abisach electa sup oēs filias israel tāqz pulchrior r de
lectabilior ad ministrādū r seruiendū regi **Da**
uid: vt habet. iij. **Re. j.** Sic beā hgo fuit ele
cta sup oēs mulieres ad ministrādū regi cele
sti. vñ ipa inqt **Ecci. xxiiij.** In habitatiōe san
cta corā ipō ministrāui. Sciebat em̄ de⁹ ipam
futurā esse bonā ministrā. s. nō q̄rētē gl̄iam
ppriā: s. ei⁹ cui ministraret. sic faciūt boni mi
nistri. c. si fuerit. de ple. di. iij. Ipa autē virgo
fuit mīstra respectu filij dei: cui sedule mīstra
uit. vñ **Aug.** in sermone de assumptiōe inqt
Maria siquidē r opis exhibitōe r fidei ve
ritate ministrā xpi fuisse itelligit oīs q̄ sane
sapit. **Ope** certe ministrāuit q̄ hūc i vtero gel
sit: partūqz pfulsum aluit r fouit ac i p̄sepio
reclinauit: i egyptū qz fugiens abscondit: et
oēm ei⁹ infantia psecuta est p matris affectu
ita vt vsqz ad crucē i qua iā vix pfectū vidit
eum pendētē: ab ei⁹ nō recessit cōsecratu. hec
ille. **De hoc etiā inqt Bern.** in quodā ser
mone. **Dia** opa misericōdie erga filiū beata hgo
ministrāuit. nā ipm virginea carne vestiuit:
eū lacte de celo ministrato potauit r pauit. ipm
nouē mensibz in suo vtero hospitata fuit: eū
qz p infantia infirmū non solū vīstrāuit: sed

etiā oia officia hūilitatē illi exhibuit. **Ab** ipō
in crucis carcere ligato nō recessit. eius qz
sepulture interesse voluit. **Dicit** quoqz beata
hgo maria mīstra dei respectu nri. r ideo ho
norāda est a nobis respectu ei⁹ q̄ illā fecit mi
nistrā: cuius est mīstra. c. baptimus. de ple.
di. iij. **Administratoz** em̄ bene admīstrans
habet loco dñi. l. q̄ fundū. s. si tuoz. ff. p em
pto. **Sciēdū** ḡ est q⁹ de⁹ ipi mīstre sue cōmi
lit officiū ministrādi r dispēlandi oēs elemosy
nas r grās q̄s de celo in terrā ad nos mittit
vñ **Bern.** inqt i quodā ser. **Quia** tu dign⁹
nō eras cui daret filius: datus est maritē: vt
per eā accipias quicqd habes. **In** tantū em̄
eam deus dilexit vt nihil nos habere volue
rit qd p man⁹ eius nō trāsiret. **Ipa** autē non
est auara s. liberakis r larga. vñ **Prover. vl**
ti. d. de illa. **Manū** suā aperuit inopi: r pal
mas suas extendit ad paupes: deditqz predā
domesticis suis: r cibaria ancillis suis. **Ipa**
em̄ habet admīstrationē plenā r liberā q̄ idē
importat fm **Bar. in. lanter** l. noz. ff. de ad
mi. tu. **Et** ideo sciēs q⁹ admīstratoz negligēs
punit: iuxta no. p glo. r **Bar. in. l. m̄cipia.**
C. de seruis fu. sollicitē circa nos officium sue
plenary admīstratiōis exerceat. **Non** solū
autē fecit eā de⁹ elemosynariā suā: p quā nob
paupibz r esuriētibz dedit panē illū celestē q̄
de seipo inqt **Joh. vj.** **Ego** sum panis viuus
qui de celo descēdi. s. etiā fecit ipam cellariā
suā. **Habet** em̄ de⁹ cellā vinariā. i. spū sancti
abundantiā: in quā introduxit beata h̄ginez
r fecit eā suā dispēatricē. vñ ipa ait **Lan. ij.**
Introduxit me rex in cellā vinariā. **De** ista
autē cella ppinat hec sancta mīstra vinū dul
cissimū illis qui sunt i via ad aliquale satie
tatē: illis hō q̄ sunt in patria ad plenā ebrie
tatē. **Ideo** ipa inqt eis illd cōmune puerbiū
Bibite leti dum vina fluūt. r illud **Lan. v.**
Bibite amici: r inebriamī charissimi. **Sci**
q̄ sunt in via sunt amici sui: s. illi q̄ sunt i pa
tria sunt charissimi. **Amici** ḡ bibūt: sed cha
rissimi inebriant. qz scis q̄ i mūdo sunt dat
gram spū sancti ad iustificatiōē: illis vero qui
sunt in celo dat ad pfectā fructiōē. **De** q̄b⁹
inqt ps. **Inebriabunt** ab vbertate dom⁹ tue
r torrētē voluptatē tue potabis eos. **Vel** p̄
dici q⁹ dei amici sunt angeli q̄ sunt sibi itimo
amore p̄iuncti. **Sancti** hō q̄ sunt i patria sunt
deo chari: qz etiā illi sunt ei p amore p̄iuncti si
cut angeli. r sunt chariores: qz nature p̄formi
tate ppinq. r sunt charissimi: qz charissimo
pcio sunt empti. **Quibz** inqt apls. j. **Choz.**
vj. c. **Empti** em̄ estis pcio magno: glorifica

S
Maria
cellaria

te et portate deum in corpore vestro. Angeli ergo qui sunt amici bibunt: quia ex visione diuinitatis suas delectationes hauriunt. Voies vero qui sunt charissimi ebrii sunt. nam bibunt quando suas delectationes hauriunt ex visione diuinitatis: et rebibunt quando delectationes suas hauriunt ex visione humanitatis. Ebrietas enim non causatur ex uno haustu: sed ex frequenti actu bibendi. quia igitur sancti bibunt et rebibunt: ideo ex continue platione diuinitatis et humanitatis christi ebrii dicuntur. beata igitur maria despicitibus amoris mundi: et sitientibus ac desiderantibus amoris dei dat poculum. id est vinum spiritus sancti: quod generat eternam locum ditatem: iuxta illud psalmus. quod notat glo. in. l. j. ff. de pi. et co. rei ven. l. Vinum letificat cor hominis. Ite generat mundiciam et puritatem. vnde Zacharie. ix. dz. Germinas figies: generat quod per amaritudinem. Io. An. viij. inquit ipsa virgo. Dabo tibi poculum ex mirra conditum. Expellit quod curas et afflictiones. Vnde de isto vino possumus moraliter exponere illud Tibulli poetice dicens. Sepe ego tetavi curas expellere vino. et illud Quidam. j. arte amandi. Aura fugit multo diluiturque mero. et illud Oracii in odis li. j. Nunc vino pellite curas. Istud autem vinum spiritus sancti hec diuina cellaria abundanter et copiose ppinat et effundit. Io. ipsi dicitur An. v. Umbilicus tuus sicut crater tornatilis nunquam indiget poculis. Ipa enim est crater tornatilis in quantum circumcirca se vadit ut inueniat cui infundat. Quod enim aduersari noster diabolus tanquam leo rugiens circumit querens quem deuoret. j. Per. v. et c. nulli. iij. q. j. id est ipsa se circumit querens quem saluet more bonorum medicorum: qui circumiunt ciuitatem curando egros. ex quo appellantur circumitores. id est duas. s. grammatice. cum ibi no. ff. de excu. tu. Ite est nunquam indiget poculis. quia nunquam euacuat sed se plena inuenit. Ita autem cellaria eodem cibo nos pascit quod et se: et eodem potu nos reficit quod et seipsum. vnde ipsa inquit de suo cibo et potu An. v. Comedi fauam cum melle meo: et bibi vinum meum cum lacte meo. Tunc enim fauam cum melle comedit quando christus in suo utero gestauit: in quo fuit cera carnis et mel diuinitatis. Tunc etiam vinum cum lacte bibit quando spiritus sanctus eius animam impleuit vino celestis gratie: et eius carnem perfudit lacte originalis pudicitie. Et eodem modo ipsa nos pascit fauo mellis quando facit nos delectari in christo in cera sue humanitatis: et in melle sue diuinitatis. Sicut potat nos vino et lacte quando dat nobis spirituale lenicium in matris et mundiciam in carne.

Part. tertia huius sermonis que dicitur significatio.

Sedum deuotos doctores nomen virginis componit ex quinque litteris propter quinque beneficia que contulit mundo: que incipiunt ab vna ipaz littera. Per. M. ei significat quod ipsa est mediatrix nostra. id est inter nos et deum. Quia enim per media sedant discordie et lites dirimunt. id est antiq. ff. si pars here. pe. Io. homines a deo discordantes debent beatam virginem mediatrix interponere ut pacem cum creatore suo possit reformare. Ipsa namque nata est mundo ut per filium suum humanum genus reconciliaret deo. Ante enim quam homo maria esset in mundo tanta erat discordia inter deum et hominem propter peccatum primorum parentum quod nullus quantumquam sanctus et iustus audebat accedere ad deum pro gloria impetranda. Sed omnes ex hac vita decedentes ad infernum descendebant: boni ad limbum: mali vero ad eternam penam infernale. Beata autem virgo sua mediacione nobis misericordiam impetravit et gratiam atque gloriam: iuxta illud psalmus. xlvij. Suscepimus deus misericordiam tuam in medio templi tui. id est beate virginis: quod multipliciter dicitur medium siue mediatrix. vnde Bern. in quodam sermone inquit. Mediatrix est maria inter solem et lunam. id est christum et ecclesiam. Primo igitur est mediatrix nostre saluationis: iuxta illud psalmus. Deus autem rex noster ante secula operatus est salutem in medio terre. Quod exponens Bern. in ser. per hecostes inquit. Operatus est iesus salutem in medio terre id est in utero virginis marie: ad quam sicut ad medium et sicut ad causam reus et ad negocium singulorum respiciunt et qui habitant in celo et qui habitant in terra et qui in inferno: et qui nos precesserunt et nos qui non sumus et qui nos sequuntur: et nati natoque et qui nascuntur ab illis. Qui in celo sunt ut restaurentur: qui sunt in inferno ut eripiantur: qui nos precesserunt ut prophete fideles inueniantur: qui sequuntur ut glorificentur. Idcirco beatam deum dicit omnes generationes genitricem dei: regina celum: domina mundi: quod generationibus cunctis vitam et gloriam genuisti. In te reperiunt angeli leticia: iusti gratiam: peccatores veniam. In te oculi totius creature merito respiciunt: quoniam de te et in te benigna manus omnipotentis dei quos creauerat recreauit. Secundo est mediatrix nostre coniunctionis et vnionis: quia nos disiectos et diuisos a deo illi coniungit et vnit. Et sic beata virgo sapit vim copule: de cuius natura est coniungere et copulare diuersa. id est ubi notat. ff. de iusti. et in. l. re coniuncti. ff. de le. iij. et ponit media iter diuersa: ut notat in rubrica. ff. de in. et fac. igno. vnde Bern. in sermone assumptionis dicit. Preciosum munus terra nostra direxit in celum: ut dando et accipiendo amicitiarum felicia federe copularetur humana diuinitas.

Medi-
ci dicitur
circa
istozes

Sermo. I. De nominatiōe Marię

et terrena celestibus. hec ille. Et quatuor ad hanc beatam virginem appellat sol. **San.** vi. Sic enim sol super se habet tres planetas superiores: et infra se tres inferiores: et ipse in medio constituitur. sic beata virgo non habet super se tres in trinitate personas. sed in fra se habet tres statum saluandorum. scilicet. virginis: contrinens et purgatos. et ipsa est in medio constituta coniungens et uniens illos tres statum beatissime trinitati. **Tertio** est mediatrix nostre iustificationis. Demones enim nostre iustificatione impediant vel suis representationibus nos infestando: vel in bonis operibus nos impediendo: vel a finali perseverantia nos retrahendo. Sed virgo maria omnia ista impedimenta expellit: et ideo nostre iustificatione perficit. De demonibus autem inquit psalmista loquitur deo. **Posuisti tenebras et facta est nox: in ipsa prearsibunt omnes bestie silue Latuli leonum rugientes etc.** Deinde subdit meditatio virginis. **Ortus** est sol. i. virgo maria. cuius ortus tria bona fecit. primo enim expulit omnem tentationem demonum. et ideo subdit. **et congregati sunt. scilicet. leones. id est. demones ad fugiendum: et in cubilibus suis collocabunt. id est. in inferno abscondent.** Secundo hominem reddidit expeditum ad bona operum. ideo subdit. **Exibit homo ad opus suum. id est. libere et expedite faciet opera meritoria.** Tertio dedit virtutem perseverantiam usque in finem. et ideo subdit. **et ad operum suum usque ad vesperam.** Quarto est mediatrix nostre reconciliationis. Peccator enim efficit inimicus dei propter peccatum carnalis concupiscentie vel superbie aut auaricie. **Ista** autem dei mediatrix hos inimicos dei sepe reconciliat dum eos ad penitentiam reuocat. **Jo** vocat luna **San.** vi. Luna enim immutat aerem: est vicina terre et dominat super mare. sic et virgo maria aerem immutat quoniam superbos et elatos ad humilitatem reuocat. **Est** vicina terre quoniam parata est auaritis extinguere auariciam cupiditatis terrene. **Dominat** supra mare: quoniam extinguit et excicat aquas carnalis concupiscentie. **Aqua** enim maris est lucida sed in arena: sic et carnalis concupiscentia videtur hinc iocunditate sed generat amaritudinem. unde **Quidam** in. ij. de arte amandi inquit. **Quod** inuat eriguntur propter quod ledit amates. **Preponatur** quoque aqua mellea serena suo. **Sed** ad propositum nostrum melius per Salomonem puer. v. dicitur. **Fauis** distillans labia meretricis: et nitidus oleo guttur eius. ecce aqua clara. sequitur. **novissima** autem eius amara quasi ab sinthiis: ecce aqua amara. **Propter** ista tria inquit beata virgo **Eccl.** xxiii. primo quod super mare ambulat dum ait. **In** fluctibus maris ambulavi. secundo quod colla superbos calcat dicens. **Et** oim excellentiū et sublimiū colla prope virtute calcavi. et tertio quod ipsa inferiores partes terre penetrat dicens. **Penetrabo** inferiores partes terre. **Tunc** enim su-

pra mare ambulat quoniam carnalem concupiscentiam in nobis suppeditat. tunc vero superbos colla calcat et dominat quoniam superbos ad humilitatem inclinat. tunc autem inferiores partes terre penetrat quoniam profundatos in amore terrenorum gratia sue mutationis ab omni terrena cupiditate immutat. **Quinto** est mediatrix nostre intercessionis. **Ipsa** enim pro nobis quotidie intercedit. ideo **Bern.** in sermone de annuntiatione ait. **Si** ad deum patrem veneris accedere: ad filium surge: quoniam hunc tibi fratrem maria dedit. sed si forte in ipso maiestatem veneris divinam: ad mariam recurre in qua est humanitas pura: et ipsa exaudietur pro sua reverentia. **Sexto** ipsa est mediatrix concitatoris: quoniam cum adhuc esset in mundo concitabat cum sanctis qui erant in via: et cum illis qui erant in patria. et quatuor ad hanc potest appellari firmamentum quod est in medio aquarum que sunt super celos et que infra. **Sen.** i. ubi dicitur. **Fecit** deus firmamentum in medio aquarum. id est. sanctorum qui sunt in via et qui sunt in patria. **Ipsa** enim tamquam media concitavit cum utrisque. **Nam** cum superioribus qui sunt in patria habuit omnimodam virtutum perfectionem: cum inferioribus vero qui sunt in hoc mundo habuit mercedi conditio: cum superioribus habuit securitatem casum: cum inferioribus vero habuit possibilitatem ad meritum. cum superioribus exultationem: cum inferioribus vero cordis compassivum. **Secunda** littera nominis beate virginis est. **A.** per quam significat quod ipsa est auxiliatrix nostra. ideo **Aug.** in quodam sermone inquit. **Dona** nostra auxiliatrix nostra tuo filio nos reconcilia: tuo nato nos recomenda: tuo filio nos representa. fac benedicta pro gratia quam invenisti: pro prerogativa quam meruisti: pro misericordia quam peperisti: vel sicut te mediatrix filii tui dignatus est princeps fieri iurimaris et misericordie nostre. sic quod te intercedere princeps nos faciat glorie et beatitudinis sue. hec ille. **Beata** igitur virgo fuit adiutrix siue auxiliatrix nostre redemptionis: et est auxiliatrix nostre iustificationis. **primo** enim fuit auxiliatrix nostre redemptionis quatuor ad quatuor genera causarum de quibus tractat philosophus in. ij. phisicorum. primo quatuor ad causam efficiendam: quoniam illuz genuit quod nostre salutem operatus fuit. **Dicit** enim iuriste quod idem iudicat de eo quod est causa alicuius actus: sicut de ipso actu. id est. quod servus. ff. de conditionibus. da. 2. l. qui occidit. §. in hac. ff. ad. l. aquilam penul. §. si colerum. ff. vi. bono. rap. l. si servus fuit. §. si insula. ff. si servus ven. 2. l. videamus. §. si. ff. loca. **Secundo** quatuor ad causam materialis: quoniam de suis visceribus nostre redemptionis materiam misit. **Nam** patet dicitur esse portio viscerum ipsius marie. l. i. §. ex hoc. ff. de verborum significatiōe. id est. aut dicitur mater christi: quoniam materiam misit in generatione eius. **fm** **Isid.** ix. erubim. et **Archid.** c. inuenta. xxvii. q. ij. tertio quatuor ad causam formam

Mediatrix intercessionis

Maria auxiliatrix

Mediatrix reconciliatoris

malē: qz p suā sanctā huerfationē nobis extē
plū bene vinedi p̄buit. quarto q̄stū ad cāz fi
nalē: qz ad b̄itudinē p̄seqndā nob a deo da
ra fuit. vñ d̄r Apoc. xij. q̄ in capite ei⁹ est co
rona duodeci stellarū: qz oēs sc̄i p̄ ipam sūt
coronati. **S**ec̄do ipa ē auxiliatrix n̄re iusti
ficatiōis. Circa cui⁹ adiutoriiū tria sūt vidē
da. l. q̄ efficacit̄ adiuuat: q̄liter: 2 p̄p̄ q̄ nos
adiuuat. **P**rio q̄ efficacit̄ adiuuat. multi em̄
sunt q̄ adiuuat̄ s̄z nō efficacit̄: aut qz non p̄nt
aut qz nesciūt aut qz nolūt: 2 istozū vanū est
auxiliū: qz nō dicit̄ factū nisi efficacit̄ duret.
l. si alia. ff. de sola. 2 alibi d̄r q̄ s̄ba debet intel
ligi cū effectu. l. j. ff. ne q̄s eu q̄ in ius vo. nō
te. **I**pa aut̄ habet adiuuandī posse: qz est m̄
oiporetie. **E**c̄ci. xxiij. In hierl'm p̄tas mea.
habet adiuuandī nosse: qz est mater sapientie
Prouerb. xxiij. Sapies mulier edificat do
mū suā. habet adiuuandī velle: qz est m̄ mise
ricordie. **I**do d̄r **E**c̄ci. xxiij. Mater pulcre
dilectōis 2 timor̄ 2 agnitōis 2 sc̄e spei. **I**p
sa em̄ est t̄te potētie q̄ demonibz est ad terro
rē. iō dicit̄ mater timor̄. **E**st t̄te sapie q̄ errā
tibz est ad directionē. iō dicit̄ mater agnitio
nis. **E**st t̄te misericōdie q̄ desipantibz ē ad spem
ideo d̄r m̄ sc̄e spei. **I**te qz auxiliū b̄re s̄ginis
est necessariū frigidis 2 tepidis: ideo qz eos
ad dei amorē inflāmat. d̄r mater pulchre di
lectōis. 2 qz est necessariū p̄sumptuosis: iō
qz eos suo timore humiliat: d̄r m̄ timoris. 2
qz est necessariū ignaris: iō qz sua sapia eos
illustrat. d̄r mater agnitōis. 2 qz est necessa
riū pusillanimitis: iō qz eos ad spem venie re
ducit: d̄r mater sancte spei. **S**ec̄do vidē
dū est q̄liter adiuuat. **I**pa q̄dē adiuuat ho
minē in om̄i statu. l. in vita: in morte: 2 post
mortē. vñ canit eccl̄ia. **M**aria mater gratie
mater misericōdie. **A**diuuat em̄ in vita ta. 2
hōnos q̄ malos. hōnos. l. i. gr̄a cōseruādo: iō
dicit̄ **M**aria m̄ gratie. malos s̄o ad mise
ricordia dei p̄pniam reducēdo. iō d̄r m̄ mise
ricordie. **A**diuuat etiā in morte ab oibz insi
dijs diaboli p̄gēdo. iō subdit̄. **T**u nos ab
hoste p̄tege. **A**diuuat post mortē anias. l. in
suis manibz suscipiēdo: 2 eas ad celū dedu
cēdo. iō subdit̄. 2 hora mort̄ suscipe. **L**ibera
ti aut̄ ab ipa regratiant̄ ei dicētes illd̄ **E**c̄ci.
lj. vbi q̄libet eoz ait. **L**iberasti me s̄m multi
tudine misericōdie tue a rugieribz p̄pat̄ ad escā
rē. **T**ertio vidēdū est p̄pter que adiuuat
Circa q̄d notādū est q̄ plura sunt p̄pter q̄
nos adiuuare tenet. **E**t p̄m p̄pter abundā
tie sue cumulū. **S**i q̄s em̄ diues fuerit 2 vi
derit frat̄e suū necessitatē h̄re: 2 clausit ab

Adiu
uat effi
caciter

Qualit̄
adiuuat

Q

eo viscera misericōdie: nō est in eo charitas dei. j.
Joh. ij. **Q**uāto etiā aliq̄s est d̄rior r̄to ab
undātius debet bona sua indigētibz cōdicare.
iuxta illud **T**obie. iij. **S**i multū tibi fuerit
abundāter tribue rē. **S**z b̄re s̄gini d̄r **P**ro
uerb. vlt. **M**ulte filie congregauerūt sibi di
uitias: tu s̄o supgressa es vniūsas. **E**rgo no
bis indigētibz paupculis 2 famelicis tenet de
suis abundātijs subuenire. vñ illi dicere pos
sum⁹. **P**alce fame mouentē: si nō pauer⁹ oc
cidisti. c. palce. lxxvj. di. **N**ecare em̄ d̄r q̄ ali
mēta denegat. l. necare. ff. de libe. ag. **E**t illud
q̄d ait **A**mb. in. c. sicut h̄i. xlvij. di. **N**ō mi
noris est criminis q̄ h̄nti tollere cū possis et
abūdās sis indigētibz denegare rē. **S**ec̄do
nos adiuuare tenet p̄pter debitū. **I**pa enīz
hoibz multū tenet: qz p̄pter eos h̄z q̄qd h̄z qz
vt ipos redimeret 2 plene b̄rificaret xp̄us de
ea icarnat⁹ est. **E**t iō sum⁹ i casu que ponit
glo. in. l. metū. la. ij. s. s̄z licz. in s̄bo ope mee
ff. q̄d me. cau. di. **E**quū est vt si habes bonū
p̄pter me: 2 ego habē p̄pter te. **N**os iḡit illi
tenemur: qz p̄ ipam sum⁹ recōciliati. ipa s̄o
nob tenet: qz p̄pter nos est effecta m̄ dei. 2 per
s̄ns obligatio est ad antidota vt b̄nfacienti
b̄nfaciam⁹. l. aq̄lius regul⁹. ff. de dona. 2. l. s̄z
2 si lege. s. cōsuluit. vbi gl. ff. de pe. her. 2 ē ob
ligatio naturalis: vt inq̄t glo. in. l. ex hoc iu
re. ff. de iusti. 2 iu. **E**t nos illi tenemur sicut li
bert⁹ exēpt⁹ a fuitute tenet patrono naturali
ter exhibere opas. l. si nō s̄ortē. ff. libert⁹. ff. de
cōdi. inde. **E**t h̄ac rōnē tangit **A**ug⁹ in q̄dā
fmone di. **M**aria multū gaudeo: multū
audeo: multū q̄s gaudiū: mltaqz mihi auda
cia est. **M**ira loquar: s̄z sic s̄o est. **N**os ei ti
bi teqz nobis mira vicissitudo cōfederat. vt
s̄z p̄ nob habeas id esse q̄d es: nos s̄o p̄ te id
esse q̄d sum⁹. **S**i em̄ nlla p̄cessisset n̄ra tran
gressio nō eēt secuta n̄ra redēptio. 2 si necessa
riū nō eēt redimi p̄ctōrē nō eēt necessariū
parere redēptōrē. **U**t q̄d em̄ fieres m̄ salu
toris si nulla eēt indigētia salut⁹. **T**ertio
nos adiuuare tenet p̄pter cōmissum officiū
Electi em̄ ad officiū tenent̄ illud petētibz im
partiri. l. p̄uidēdū. s. j. C. de postu. **S**icut i
sili d̄r in prozibz. l. iij. s. **B**editū. ff. de dāno.
insec. imo etiā si nō p̄rat̄ tenent̄ defendere. l.
si non defendat. ff. de penis. **S**ed quod mai⁹
est etiā in casu quo oppressus eēt cōtētus
sponte penā pati adhuc debet defendi. l. nō
tm. ff. de appel. **E**t hoc ex quadā naturali pi
etate puenit: vt ibi in textu 2 i glo. **P**ossum⁹
aut̄ beatā s̄ginē appellare auxiliū ordinariū
quo militate cessat extraordinariū. l. aliozū

Sermo. I. De nominatiōe Marię

scōz. **F**acit ad hoc. l. i. cause. la. ij. ff. de mō.
Et ideo om̄s dñt in necitatibz suis ad eā re/
currere tanqz ad matrē. qz sicut mī subuenit
necessitatibz filiū z eū alere tenet z educare si
indiget. l. si q̄s. §. patres. ff. de libe. agno. z. l.
ius naturale. ff. de iusti. z iu. ita ipa cui cōmi/
sit de officiu maternū erga nos tenet nobis
succurrere. vñ illi dicere debem⁹ illud qd ca/
nit ecclia di. **M**ōstra te eē matrē zc. **N**emo
ḡ se reputet pauprē nec in miseria pmaneat
cum sit amic⁹ z fili⁹ dñe tam diuitis z potē/
tis: sed cōfideret ad postulandū ipi⁹ adiuto/
riū pergat. **D**e em̄ de ea pfidēs oēs gr̄as fa/
ciendas sibi cōmisit. z ipa officiu suū dilige/
ter facit: zabūdāter gr̄as distribuit: sciens q
maledic⁹ d̄z dispēlator auar⁹ cui⁹ dñs ē lar/
gus. **I**te oibus succurrit: nā adiunat tribu/
latos dās eis paitētiā. de q̄ **P**rouerb. vlt. d̄z
Cōfidit i ea cor viri sui. z lequit. de nocte sur/
rexit vt. s. tribularis subueiat. **A**diunat etiā
tentatos dans eis victoriā. vñ subdit ibidē
Dedit predā domesticis suis. **A**diunat qz
in dei amore famelicos dādo eis refectionez
iternā. ideo subdit. z cibaria ācillis suis. **E**t
q̄bz v̄bis colligit q̄ brā h̄go habet q̄sdā famu/
los z ancillas. z isti sunt boni laici q̄ pcepta
dei custodiūt. q̄bz dat cibaria: qz cibo diuine
gr̄e eos pascit. **H**abet etiā q̄sdā domesticos z
isti s̄t boni religiosi z viri pfecti z brē h̄ginis
deuotissimi q̄ i castitate viuūt: z isti domesti/
cis suis dat pdā: tū qz magnis diuitijs spūa
lib⁹ eos dicit: tū qz de hostibz suis victoriā
eis pstat: tū qz mūdū carnē z diabolū i pdā
eis donat. **D**e talibz qz domesticis brē h̄gis
subdit in pdicto. c. **O**mes domestici eius ve/
stiri sunt duplicibz. qz aias eoz vestit multi/
plici f̄tute: z corpa cādore inoērie. **Q**uar/
to ipa bñdīctā h̄go nos adiunat p̄p̄t suū ani/
mū viscerosum. qz em̄ fuit de regali stirpe p/
genita: ideo fuit pietatis opibz dedita. **N**ā
iquit **Q**uid. ij. de ponto. **R**egia crede mihi
res ē succurrere lapsis. **C**ōueniēs hoī est ho/
minē seruare voluptas. **N**ō cessat ḡ nos ad
iuuare hec regina pietate z amore castitatis
plena: nec n̄ras misias fastidio h̄z. qz vt ait
Sualther⁹ i alexādrīade. **C**ler⁹ amor misēz
nūqz fastidit amicū. **D**z h̄o sit pietate plena
manifestū est. nā diuina pietas nouē mēlibz i
ei⁹ vtero hitauit: z iō ipam totā pietate imple/
uit. vñ **B**ern. in quodā ser. inq̄t. **Q**uid mi/
rū si pietatē exhibet viscera pietatis? **N**ōne
q̄ pomū i manu sua tenuerit dimidia die re/
liq̄ diei pre pomi fuabit odorē? **Q**uātū ḡvi/
scera illa f̄t⁹ pietatē affectit: in q̄bz nouē mēli

bus diuina pietas req̄uit. nā z an̄ mētē q̄v̄e
trē repleuit: z cū ex vtero pcessit ab ei⁹ aimo
nō recessit. hec ille. **M**ores em̄ a cōiūcto for/
mant. z iō d̄z. **S**i cū bono bon⁹ eris. l. ediles
§. qd̄ ḡ. vbi glo. ff. de edil. edic. z. §. cogitādū
in fi. in aut. de mona. coll. j. **Q**uito nos ad **S**
iuuare tenet p̄pter diuine liberalitatē imp̄suz
illi bñficiū. **S**i em̄ de⁹ iratū illi fuit liberalis
nō d̄z nob ipa eē auara: sed de plenitudine no/
bis effundere quā accepit. d̄ qua ipa inquit
Ecc̄i. xxiij. **I**n plenitudine scōz d̄ctio mea
Et suare d̄z illd apli **P**etri sue. j. canōice. c.
tiij. **S**iē accepist⁹ gr̄am i alterutqz illā admi/
nistrātes sic boni dispēlatores multiformis
gr̄e dei. **S**ile nāqz etiā facit imparoz in. l. q̄s
gr̄as. post p̄n. C. de of. p̄fec. pre. af. vbi deside/
rat impartiri subdit⁹ de illa misēdia quā si/
bi fecit de⁹. **I**n figurā aut q̄ beata h̄go liben/
ter effundit z cōicat gr̄as q̄s accepit legit. iij
Re. j. q̄ **B**erfabee filio suo **S**alomō regnū
suis p̄cibus ipetrant. **B**erfabee interpretatur
pute⁹ satietat⁹. **P**uteus aut noster. i. anim⁹:
aut est sic⁹ aut semiplen⁹. pute⁹ h̄o brē h̄gi/
nis fuit plen⁹ z supplen⁹. **I**ō de sua plenu/
die nob d̄z effundere z nob filijs suis tanqz
bona mī celeste regnū suis p̄cibus impetrare
Possim⁹ qz aliā rōnē assignare: q̄ d̄z inuē/
tiois. **I**pa em̄ gr̄az dei quā humanū genus
amiserat inuenit. **U**n̄ illi dicitū fuit **L**uc. j.
Inuenisti gr̄am ap̄d deū. z iō tenet illā nob
restituere. qz d̄z in. c. si qd̄ iuenisti. xiiij. q. v.
Si qd̄ iuenisti z nō reddidisti: rapuisti. et i
c. multi. eadē. q. z cā scrip̄tū est. **M**ulti sine
p̄ctō esse putāt si alienū qd̄ inuenerint tene/
ant: z dicūt. de⁹ mihi dedit. cui habeo redde/
re: **D**iscāt h̄ p̄cm̄ sile esse rapine si q̄s inēra
nō reddidit. z ad idē facit. l. falsus. §. q̄ alienū
ff. de fur. vbi **B**ar. dicit q̄ iueniēs alienū fal/
conē tenet illū portare i p̄patulo z nō s̄b mā/
tello: als reputabit fur. **E**t ideo brā h̄go nō
debet gr̄am quā inuenit occultā tenere s̄z nob
ppalare z reddere. vñ **A**lex. de ales sup **A**u.
inq̄t ipi. **G**r̄am quā pdidim⁹ iuenisti nō ti/
bi soli rennēdā: s̄z nobis istituēdā. **T**ertia
littera sui nois est. **R**p̄ quā significat q̄ ipa
est restauratrix z reparatrix ac recōciliatrix
nostra: q̄ ita repauit genus humanū vt nūc
sit fortius q̄ ess̄ ante: qz lapsa repata cōiter
sunt fortiora. c. fidelior. l. di. z de peni. di. iij.
c. rez. **R**epari aut d̄z qd̄ est totalit̄ dep̄dituz
vel diminutū: vt in aut. de man. p̄n. in p̄n.
col. iij. **D**e h̄ aut bñficio a m̄re dei recepto lo/
quēs **A**ug. in sermone de natiuitate h̄ginis
inq̄t. **M**ater generis n̄ri penā intulit m̄do

Inuēta
reddere.

Maria
restaura
trix

genitrix dñi nostri salutē attulit mundo. au-
ctrix pcti **Eua**: auctrix meriti **Maria**. **Eua**
occidēdo obfuit: **Maria** viuificādo profuit
pcussit illa: sanauit ista. hec ille. et **Bern.** i q/
dam ser. ait. **Hec** est beata illa maria que to-
rius orbis repationē et liberationē obrinuit
salutēq; hoim ipetrauit. cui dictū est. **Ne** ti-
meas maria: iuuenisti em grām quā q̄rebas.

U **Quarta** lra nois ei est **I. p** quā significat
q̄ ipa est illuatrix nra. fm em **Hiero.** maria
iterprat illuata vl illuatrix. fuit em pmo
ipa illuata. vn de ipa dici potest illd **Isaie**
xviii. Sicut lux meridiana clara est. et illud
ij. Reg. **xviii.** Lux aurore oriente sole mane
absq; nubib; rutilat. **D**abuit ḡ intellectū ma-
gis eleuatū et illuatiū q̄ aliq; vnq; habuerit
pura creatura. sup **Nerone** q̄ habuit peritiā
oiz artū liber aliu et mechanicaz. sup **Aristo**
tilē q̄ oim elemētoz ac naturaliu rez noticiā
habuit. **Q**uaprop̄ regula i natura nūcupa-
tur. vn cōmētor auerrois sup. **ij.** de aia: de
ipō inq̄r. **C**redit q̄ iste homo fuit regula i na-
tura: quē natura inuenit ad demonstrā dā vl
rimā pfectionē i scāa totū nature. hec ille. **I**re
illuata fuit sup **Platonē**: q̄ subarū sepa-
rum cognitionē habuit. **S**up **Prolemeū** re-
gem egypti: q̄ astroz oim noticiam acq̄siuit.
Sup **Moyse**: q̄ creaturaz nouit originē.
quā **Arest.** ignorauit. v̄ voluit theologi in **ij.**
di. **j.** viditq; xū facie ad facie. vt d̄r **Nume**
ri. **xij.** **S**up **Stephanū** q̄ vidit celos aptos
Act. **vij.** sup **Paulū**: q̄ rap̄ fuit vsq; ad ter-
tiū celū et audiuit archana q̄ nō licet hoī loq̄-
ij. ad **Ahoz.** **xij.** sup **Dauid**: q̄ fuit fm theolo-
gos in **j.** sen. **di.** **ij.** eximi^o pphaz: eo q̄ alio-
ra pphetauit. sup **Iohem baptista**: q̄ fuit pl^o
q̄ ppha: vt ait saluator **Matth.** **xj.** sup **Ioh**
hannē euangelistā. de quo **Augul.** inq̄r. **S**i
paulo altius intonasset totus mūdus eū ca-
pere non potuisset: q̄n dixit **In** pncipio erat
fobū. **E**t breuif̄ concludēdo f̄go b̄ndicta ha-
buit oim sciam atq; cognitionē quā vnq; ali-
quis hoim habuerit vl habeat. **D**abuit em
rārā cognitionē creatori: vt i ipa cognitiōe oia
alia cognosceret: vt verificaret in illa illd p̄s
In lumine tuo videm^o lumē. **A**it em **Greg.**
in. **iiij.** dial. **Q**uid est quod nesciat ille q̄ scit
scientē oia. **F**acit ad hoc dictū **Arist.** in. **ij.** de
aia: in pn. vbi ait: q̄ potētia sensibilis perce-
pto obiecto excellēt̄ ipedit. postea i actu suo
circa obiectū minimū: vt p̄tz de his q̄ postq;
viderūt solē nō p̄nt videre mima. **P**otentia
aut̄ intellectualis est ecōtrario: nā postq; itelle-
xit sublimia facil^o intelligit ifuma. **E**t iō brā

Aristo.
regula
nature

f̄go que ad rārā cognitōz dei fuit sublimata
q̄ a nullo intellectu creato cōprehēdi p̄t: nō so-
lū excessit i lumie intellect^o oēs hoies: sed etiā
fm aliq;: vt refert. **f. Bernardin^o** in q̄drage-
simali de euāgelio eterno i ser. secūde ferie p^o
dñicā oliuaz. dū erat in v̄tre m̄ris fuit i ma-
iori et sublimiori statu contēplatiōis q̄ vnq;
aliq; pura creatura fuerit i etate p̄fecta. et licz
in v̄tero sicut et ceteri cōiter dormiret: atq; som-
nus q̄ sepelit i nob̄ liberi arbitrij v̄sum n̄ fuit
i ipa. vn̄ dicere poterat illd **Can.** **v.** **E**go dor-
mio et cor meū vigilat. **S**an̄ cōtēplatiōe. **N**ec
mirādū si h̄ añ debita etate habuit. nā bea^o
Nicola^o in infantia lactās. **ij.** **iiij.** et **vj.** feria
lac sumere nolebat. **S**ctūs f̄o **B̄ndict^o** in pu-
ericia cepit miraculis choruscare. **I**ohes q̄z
baptista: vt inq̄r **Amb.** sup **Au.** **h**e cognouit
xpm in v̄tero m̄ris. nō natura s; grā: q̄ etiā i
etate q̄nq; annoz fugit mūdū et irauit deser-
tū. **S**i igit̄ isti habuerūt v̄sum rōis añ debi-
tā etate: q̄ est cōiter septē añoz: vt h̄z **i. c. j.** de
velic. **pu.** et **doc. i. c. ois.** de peni. et **re. z in. c. iij.**
uenis. de spon. multo maḡ de brā f̄gie alio-
ri et excellentiori mō ista credēda sunt: p̄ illam
sniam **Bern.** i epla ad lugdunenē. **Q**uō aliq;
licz paucissimis ē cōcessū et. **S**ecūdo ipa est il-
luatrix nra: q̄s in fide et in oī p̄tute illuiat
et iō nomē maria qd̄ significat idē qd̄ illumi-
natrix nra cū sit nomē amicicie et b̄nificētie de-
bet vnūquēq; ad illi^o amorez attrahere. **S**i
em̄ vt ait **Quid.** **i. li.** de p̄oro. nomē amicicie
barbara corda mouet: q̄tū dz corda nra at-
trahere hoc nomē amicabile illuatrix nre
f̄ginis gl̄iose. **D**e ipa em̄ dici p̄t illd **Au.** **ij.**
Lumē ad reuelationē gētū et gl̄iam plebis
tue isrl. **Q**ui nascēti dixit deus illd **Isa.** **xlij.**
Dedi te in lucē gētū: vt sis sal^o mea vsq; ad
extremū terre. **I**ō ipa inq̄r **Ecc.** **xviii.** **I**llu-
miabo oēs sperātes i dño. **Q**uarta lra nois
brē f̄ginis est **A. p** quā significat q̄ ipa ē ad-
uocata nra. q̄n aut̄ hō h̄ns aliquā cām h̄z sa-
piētē et bonū aduocatū: p̄t sperare q̄ de sua cā
victoriā reportabit: et p̄sequēter cito ius suū
obtrinebit: vt inuit **ter. in. l.** **p**uidēdā. in pn.
C. de post. **D**anc ḡ dignissimā aduocatā b̄n-
tes letari debem^o et exultare. qz ipa causas nos-
tras corā deo assumēs ipas sapiētē incipit:
inceptasq; multis allegatiōib; defendit: et de-
fensas ad p̄sp̄rū finē reducit. **P**rimo em̄ sa-
pienter incipit captādo beniuolentiā. **f.** in ex-
ordio. qd̄ est p̄p̄riū boni aduocati: qz q̄libet
bonus orator debet in exordio reddere audī-
tozem attentū et beniuolū: vt ait **Tullius** in
rhetorica veteri. **V**iciosum aut̄ est i aduoca

¶

Bermo. I. De nominatiōe Marie

to sine vlla benignola p̄fatiōe iudici cām expo-
nere. l. j. ff. de ori. iu. **S**ecūdo insinuat n̄iam mi-
seriā. et vltio perit dei misericōdiam. iō figurata
est p̄ illā mulierē sapiētissimā q̄ dixit ad Da-
uid. ij. Reg. xxiij. Sic angel⁹ dñi. sic et dñs
me⁹ rex vt nec maledictiōe nec bñdictiōe mo-
ueat. De⁹ em̄ ē rāte bonitatis q̄ nec n̄ris bñdi-
ctiōib⁹ extollit. nec n̄ris pctis et maledictiōib⁹
mouet. Deū subdit. **D**ēs morimur et q̄si aq̄
dilabimur q̄ nō reuētim⁹. **E**cce insinuatō n̄ie
miserie. hoīs em̄ spūs ē vadēs et n̄ rediēs. vt
in q̄t ps. iux illd̄ Sap. xvi. **A**ū extērit spūs
nō reuertet. **D**einde subdit. **R**educ abiectū
tuū. i. pctōrē quē abiectisti p̄ culpā; reduc per
tuā misericōdiam. ecce ip̄loratio misericōdie. **S**ecūdo
causas n̄ras mult⁹ allegatōib⁹ defendit p̄mo
sapie q̄bo nō nimis pliro. sic solēt facere ad-
uocati dicētes iudici. dicā vnū q̄bū p̄ causa
mea. et postea multa dicūt. vt ait glo. in. l. āti-
q̄tas. in fi. C. de vsu fruct. **T**ales aut̄ nimis lō-
gi et verbosi solēt assessorib⁹ esse odiosi. vt ait
Bal. in. l. prime. ff. de his q̄ in testa. delē. dic̄
em̄ **J**acob⁹ beneuētān⁹ sui li. c. lvij. **I**nuidiā
generat et lōgus rediā fmo. **B**reuitas q̄o est
amica iuris. q̄ quib⁹ ibi. **B**reui fmo n̄ scri-
ptas. in. j. p̄stitutiōe codicis. et om̄s moderni
breuitate delectant. vt ait glo. i rubrica. ff. q̄
met⁹ cau. et idē p̄bat p̄. l. fi. C. de p̄ci. imp. off.
et in. l. ampliorē. q̄. i. refutatorijs. C. de appel.
Ipa q̄ aduocata n̄ra cōpendiosus et sensu ple-
nis fmoib⁹ animū iudicis celestis ad suū vorū
inclinat. iō significata est p̄ **A**bigail. cui dixit
David. j. **R**e. xxv. **B**ñdictū eloquiū tuū. et
bñdicta tu q̄ p̄hibuisti me ne vlciscerer me
manu mea. **E**cce audiui vocē tuā. et honora-
ui faciē tuam. **S**ecūdo aduocat pietatis signo-
vñ **B**ern. sup. **L**an. ait. **D**hō secur⁹ accessū
hēs ad deū vbi habes matrē an̄ filiū. filiū an̄
patrē. filiū on̄dit patrī vulnera et lat⁹. mater
ostēdit filio pecc⁹ et vbera. **N**ulla q̄ ibi pote-
rit eē repullā vbi tot sunt charitatis insignia.
Tertio aduocat sc̄itatis merito **S**i ei merita
alioz sc̄toz p̄ nob ap̄d deū itercedūt. multo
forti⁹ merita illi⁹ q̄ plenitudine obtinuit me-
ritoz et gr̄az. vt h̄ **A**u. j. poterūt nob dñi
nā gram ip̄errare. **Q**uarto aduocat ardenti
desiderio. **D**esideria em̄ sc̄toz s̄ itercessiōes
p̄ nob ad deū. iō **D**anieli dixit angel⁹. ix. sui
li. c. **U**ir desiderioz es. **E**t ip̄a q̄go d̄t **L**an. ij
Dū esset rex i accubitu suo nard⁹ mea dedit
odorē suauitatis. **N**ard⁹ ē herba calida et ml̄-
tū odorifera. et significat ei⁹ desideria inflāma
ta q̄ ad deū ascendūt. ac gratū sibi odorē faci-
unt. **T**ertio p̄ncipalr̄ ip̄a virgo causas n̄ras

ad p̄p̄erū finē p̄ducit. **T**unc aut̄ aduocat⁹
cām suā ad deb̄itū finē p̄ducit q̄n̄ ē sollicit⁹ et
penit⁹ absq̄ incuria gr̄atiosus. **P**ri⁹ sollicit⁹
q̄ vigilātib⁹ et nō dormiētib⁹ iura s̄bueniūt.
l. si pupill⁹. ff. de his q̄ in frau. cre. vñ **L**an⁹ in
l. j. C. de iur. et fac. ag. p̄ illū textū d̄t **N**ota che
porcha lenta nō mangia de pere n̄cie. facit. l.
bonoz. C. q̄ admitti ad bo. posse. pos. **S**ecūdo
penit⁹ eē debet. q̄ aduocat⁹ illiterat⁹ non ad-
mittit ad aduocadū. l. nemini. C. de aduoc.
diuer. iud. facit. l. ij. C. de postu. **T**ertio req̄-
ritur in eo gr̄atiositas. q̄ reddit iudicē fauo-
rabile. quē bonū ē h̄re. l. renūciasse. als̄ sapit
q̄ rikari. q̄. si ff. ad. l. iul. de adul. iura. l. aper-
tissimi. C. de iudi. **D**z q̄ aduocat⁹ eē diligens
et sollicit⁹. iux illd̄ **Q**uidij. ij. de arte amādī.
Is q̄ p̄fitebit ad sit facūdus. **C**ausam sepe cli-
entis agat. q̄ si ex negligētia sua succūbit in
cā. tenet satisfacere clientulo suo dānū passio
fm̄ sn̄iam doctoz. maxime **H**ost. in sum. in
ri. de postu. q̄. q̄s postulat. ver. dixit in **A**zo
et q̄. q̄d̄ p̄inet. q̄. **I**re ad officiū. et in ti. de pe.
q̄. cui p̄fite dū. q̄. aduocat⁹. et q̄. quib⁹. q̄. q̄d̄
de aduocatis. **D**ebet etiā eē sapiēs et p̄t⁹ sc̄ies
iuenire iura q̄ faciūt p̄ sua cā. q̄ si cā perdat
ex sua ignorātia et imp̄itia ac imp̄rudētia. ad
p̄stitutionē tenet. fm̄ sn̄iam doctoz. maxime
Host. vbi. s̄. facit. l. idē iur. ff. ad. l. aq̄. et
c. ad aures. de era. et quali. et. l. ij. et ibi glo. ff.
q̄d̄ q̄s iur. **D**ebet etiā eē gr̄atiosus corā re-
ge et familia regis. q̄ si odiosus eēt nil p̄ficere
Ut ei ait **B**reg. i pasto. c. ij. **D**ifficile ē vt q̄
tūlibet recta denūciās is q̄ nō diligit libenter
audiat. et **S**enie. in li. x. de clamationū iquit.
Magna debet eē eloquētia q̄ inuit⁹ placeat.
Dñi aut̄ aduocat⁹ has habēs cōditōes offi-
ciū suū bene pagit. valde est cōmēdādus et re-
muneratiōe dign⁹. vñ d̄. in. l. laudabile. C.
de aduo. diuer. iud. **L**audabile viteq̄z hoīm
necariū aduocatiōis officiū p̄m̄ijs optet re-
munerari. et sunt q̄ba ip̄ator⁹. q̄ etiā in. l. ad-
uocati. C. de aduo. diuer. iud. ait. **A**duocati q̄
dirimūt ambigua facta causaz. sueq̄ defensi-
onis virib⁹ in reb⁹ sepe publicis ac p̄uatis la-
p̄la erigūt. et fatigata reparāt. nō min⁹ p̄u-
dent hūano generi q̄ si plijs et vulnerib⁹ pa-
triā pentel q̄suarēt. **N**ec em̄ solos n̄o ip̄o
militare credim⁹ illos q̄ gladijs d̄p̄is et to-
racib⁹ vtunt. s̄z etiā aduocatos. **M**ilitant
nāq̄z patrōni cāz q̄ gl̄iose vot⁹ p̄fisi munimi-
ne laboratiū sp̄m̄ vitā et posteros defendunt
hec ille. **F**uit aut̄ et talis aduocata q̄go ma-
ria. de q̄ ps. xliij. loquēs **D**avid deo inquit
Astitit regina a dextris tuis. ecce quāte solli-

studis et diligētie. nō em vel ad horā rece-
dit: s; a dextris dei sp stat et p pctorib; orat. se;
quis. in vestitu deaurato. ecce quāte sapie est
Per anz em in sacra scriptura itelligit sapia
diuina. de q; d; Sap. viij. Infinit; est thesaur;
hoibus. Alij em sc̄i habuerit anz. i. diuina;
sapiētā. sed null; fuit vestit; auro: nisi beata
rgo maria. Tūc em diuina sapia auro ipaz
vestiuit qn nouē mētib; i ei; vtero habitauit
Sequit. arcūdata varietate. ecce qntē grē.
nā corā rege et ei; familia intātū ē gratiosa q;
oēs eā circūdat associāt et honorāt. In celo ei;
tor sunt varietates q̄t sunt sc̄toꝝ ordines: q;
rāq; domicelli et domicelle reginā suā associāt
matrēq; dñi sui venerant. De qua Bern. in
qdā ser. inq̄t. Aduocata; p̄misit pegrinatio
nra: q; tanq; iudicis nri supplicat et efficaciter
negocia nra p̄tractabit. p̄p̄ea canit ecclia in
illa antiphona: quā d; cōposuisse Iohes da
mascenus di. Eya ḡ aduocata nra illos tuos
m̄ficordes oculos ad nos cōuerte. s. in p̄nti
nobis impetrās gratiā filij tui: et i futuro vi
tam eternā Amen.

De eadē beatissime rginis noiatiōe
Sermo secundus.

Noc est nomē
meū. Exod. iij. Inq̄t magister
Bartholo. p̄san; in li. brē vir
ginis: fructu. viij. loquēs de no
mine nris dei: nō solū ex nois it̄p̄tatiōe sed
etiā ex cōpositiōe lraz appet hui; nois excel
lētia. Ut em i noie iesu filij sui qnq; lre cōti
nent: sic i h; noie maria totidē sunt lre ei; p̄f
ectionē ostēdētēs. Prima lra M. m̄scōdiam
ostēdit et pietatē ei;: qua plena est ois terra.
A. altitudinē p̄t̄p̄latiōis: q; p̄tinue i dū fert
R. religiositatē i cultu: hitu: et in oī ei; motu.
I. inocētā ei; et puritatē. s; A. affluētā exp̄
mit grāz. Vel alit cōphēdēdo cursū vite sue
M. d; mirabilitatē p̄ceptiōis et natitat; ei;
A. acceptiōnē eius in dei matrē. R. rectitudi
nē q; ad oēs vite act;. I. imitationē p̄fectissi
mā et p̄formitatē ad xpm. A. altitudinē gra
dus: q; sup oēs est i glia sublimata. Et nō solū
lre sed etiā sillabe declarāt eius magnitudinē
Sunt em due sillabe et vna lra. p̄ma sillaba
ma dicit maternū affectū Marie ad fideles
sc̄da ri. demonstrat rigorē ei; ad demones. A
ho lra acceptiōis p̄cū nraz a deo ipi; it̄erue
tiōe oñdit. hec ille. Et iō brā rgo merito pōt
dicere p̄ba themat; nri. h; ē nomē meū. s. excel
lētissimū et iocūdissimū atq; suauissimū. Nō
em ē ill; de qb; d; i eplis Quis. Noia sunt

Excellē
tia nois
marie

ipo pene timēda sono. Nec ē terribile sic fuit
nomē hectoris. de q; idem poeta vbi. s. inq̄t in
psona penelope. Noie in hectorēo pallida sp
erā. sed nomē est amozosum et dulcissimū. vñ
Bern. inq̄t. O nomē gliose rginis suauissi
mū nomēq; iocūdissimū certe nō sum dign;
te noiare. s; si nō sum dign; p̄p̄ me: sum di
gus p̄pter te. q; tu es digna noiari et ab oib;
amari et reuereri. q; p te grāz acq̄rim;: gliaz
ipetram; p te maria frangunt vincula: sol
uunt debita: vincunt vicia: solidant cōfracta
recupant p̄dita: renouant vetera: roboratur
infirma: magnificant m̄ma: exaltant ifirma
icepta p̄mouent: ifacta p̄ficiunt: p̄fecta cōfer
uant: demōes fugant: purgat cor: mens reful
get: et anim; inflammat: liquefcit pecc;
scit gust; et decorat aspect;. hec ille. De q; gliose
se rginis triūphātī noie adhuc tres p̄sidera
tiōes faciem;.

Prima dicit causatiōis.
Secūda deriuatiōis.
Tertia p̄o it̄p̄tatiōis.

Par. p̄ma hui; s̄mōis q; d; causatiōis.

Pro expeditiōe p̄me pris breuissi
me q̄rit q̄re mar dei appellata sit
maria: cū potius videat q; debue
rit appellari Eua. q; Sen. iij. d;.
Et vocant nomē ei; eua: eo q; esset m̄ oium
viuētū. si ḡ illa appellata est eua q; erat mar
oim viuētū vita nature: multo fort; illa bea
tissima rgo debuit appellari Eua: que est m̄
oim viuētū vita grē. Sua em it̄p̄tatiō vita
q; R̄ndeo q; d; voluit matrē suam appellari
maria nō solū rōnib; allegat; in p̄cedēti ser
mone: s; etiā mult; alijs assignādis in trib;
sequētib; sermōib;. etiā in sc̄da et tertia pre
hui; s̄mōis. q; qdē noie significat q; ipa ē p̄h
sima m̄ oim fidelū. vt etiā declarabit i sequē
ti s̄mone pre p̄ma. Noie aut eue vocari non
debit. cui ipa rgo b̄ndicta i re et effectu p̄ria
fuit p̄ oia: vt inq̄t Alber. sup Miss; e. c. liij.
di. Eua em dānat: maria saluat. vñ ipsa no
men eue mutauit. Illa em oēs homies gene
rat in mundū: ista in celū. Illa m̄ carnalis:
ista sp̄ualis. Illa m̄ miserie: ista m̄ m̄scōdie
Illa p̄ncipiū mortalitat;: ista p̄ncipiū rege
neratiōis. Illa grām p̄didit: ista grām iuenit
Illa trāsiiit et nos trāsire fecit de gra i culpā:
ista nos surgere fecit de culpa i grām. Illa de
latere viri dormiēt; facta: ista de corde dei vi
gilantis. Illa viro suo occasio fuit p̄ditiōis:
hec viro suo adiutorū redemptiōis. Illa de
sponsat; origo corruptaz: hec desponsat; m̄su
ra rgo rginū. Illa p̄ma rgitatē p̄didit: ista

Quare
dicitur
maria

Sermo. II. De nominatiōe Marie

Prima figurate deo secretant. Illa a diabolo decepta: ista ab angelo edocta. Illa diabolo vicit p supbia: ista diabolo vicit p humilitate. Et sic prz qlit mutauit nome eue. hec ille. Ideo ipam figurate exorat ecclia di. Sumens illud aue grabriel ore funda nos i pace mutas eue nome. Si g vbi res pene eade est: qnq sunt diuisa noia. l. diffinim. C. de agrico. z cesi. li. fj. multo mag vbi fuit rata diuisitas debuit etiā ee noim varietas.

B

Quasi scda huius fmōis q dicitur derivatiōis Veri nō imerito pot vñ h nome Maria derivet. dicit em iurisco/ sultus in. l. j. ff. si cer. pe. Bonū est pulg ad iterpratiōz sboz pueniam? pauca de ipi? tituli significatiōe tractare vbi dicit glo. pma q h spectat ad bonū doctore añ oia tractare de derivatiōe z significatiōe rei. adeo l. j. ff. de iu. z iu. legislator inqt. Iuri operā daturz pus nosse opoz vñ nome iurz descēdat. z alibi dicit q bonū est argumētū a derivatiōe siue ab ethymologia z allusioe vocabuli. l. ij. §. appellata. ff. si cer. pta. z. l. j. ff. de acqui. pos. z insti. de testa. i. pñ. z glo. in. l. turgurij. ff. de s. sig. explicat in multis subdēs q vocat hanc argumētationē ex renoiatione vel ex vi nois. Querēdū est igit pmo de derivatiōe nois mris dei. Et rñdes fm omīs doctores q derivat a mari. qz sicut omīa flumina intrāt mare z exeūt ab ipo: vt dicit scs. j. ita omēs gratie diuine intrāt in brā figurate: iux illud Piero. ad Aulochiū. Aeterz p ptes grā pstat: marie sō tota se infudit grē plenitudo ab ipa aut figurate nob cōicant. vñ Aug. i. q. dā fmone ait. Gratia plena es o maria quā apd deū inuenisti z hāc p totū mundū diffundere meruisti. De hac derivatiōe loquēs Albertus vbi sup ait. Dicit maria: qz sicut i mari est oim aquaz cōgregatiō: ita in ipa est cōgregatiō oim graz. vñ dicit scs. j. Cōgregatiōes aqz vocantur maria. loc. g oim gratiarū vocat maria. hec ille. Sciēdū g q i mari tria pnt cōsiderari. s. pmo origo fontiu. scūdo pleitudo aqz. tertio amaritudo saporū. Primo igit mare est origo oim fontiu et flumioz: z ab ipo fluūt diuerse aque. sic a maria que est principiū omniū gratiaz fluūt et emanāt diuerse grē. A mari quidē fluūt aq puteales z flumiales: z sicut a maria de qua san. iij. dicit. Fons ortoz pute aquaz uerū: q fluūt ipetu de libano. Per istas tres differētiās aquaz itelligūt tres gradū gratiū q oēs a maria i nos fluūt: q sunt: Gra incipiens siue pueniēs: gratia pficiens: z gra pfecta

Interp/ catio no/ minis.

Maria vnde de/ riuatur.

In mari fluūt tria

Gra incipiens siue pueniēs significat p aquā purealē. qz sic pute hz aquā occultā: ita gra pueniēs pctōi nō dat ppr sua merita: s; qdā occulta dei inspiratiōe infundit. z dicitur aqua viua ex eo q pctōre q erat mortu? p culpā viuificat: z oia ei? opa q erāt mortificata p pctm reuiuiscere facit p gram. h aut facit bra sgo: de q pr exponi illd qd scptū est Ezech. xlv. vbi dixit angel? Aque iste. s. diuine: intrabūt mare. i. beatā figurate: z eribūt z sanabunt aque z oia ad q uenerint aque iste sanabunt z uiuēt Per aquā fontalē itelligit gra pficiens. de q dicit in pdicta anctē san. Fons ortoz. Dicitus em dei sunt ipi pficientes: in quibz sunt herbe z plāte diuersez sicutū. s; nec ipse herbe nec plāte pnt germiare nec crescere aut pfficere: nisi sint ab ipa aq grē irrigate. iō dicit scs. ij. c. Fons ascēdebat de terra. i. de figurate maria irrigās vniuersaz supficiē terre. Per aquā sō flumiale q fluūt cū impetu itelligit gra pfecta q facit fluere cum impetu: qz illos qz replet fac sollicitos z seruētes. ppr qd dicit Ezech. j. Ubi erat ipet? spūs illuc gradiebāt Imper? em ibi accipit i bona significatiōe. s. p bono desiderio z seruoze. Tal em ipet? aq rii. i. seruoze z desiderii a diuina grā causatū facit magnā leticiā aiaz. z sō dicit ps. xlv. Fluis ipet? letificat ciuitatē dei. Sūt aut qdā aq sicutū: qdā lente: z qdā ipetuose. Aque sicutū ne putrescūt: z significat pctōres: q stant z requiescūt in fecibz pctōz. vñ Diere. xlvij. dicit Requie in fecibz suis. z Jobel. j. Cōputria erūt iumēta i stercore suo. Aque sō lēte q fluunt significat tepidos: q lēte opant. de qbus dicit Apoc. iij. Uinā frigid? eēs aut calid? s; qz tepidus es incipis te euomere de ore meo. Aq ipetuose q fluūt cū ipetu significat viros pfectos: q sunt spū seruētes z solliate opātes iux illud apli ad Ro. xij. Spū seruētes dño seruētes. Ab isto g mari. i. a virgine maria fluūt oia ista flumina: qz p ei? gratiā seruētes effimur: z diuis p solatōibz irrigamur. Et sō de ipa dicit pr illud scs. j. Fluis egrediebat de loco voluptatē ad irrigādū paradisum. Scdo pncipalr pnsiderat in mari mag ple nitudo aqz. z sic i brā figurate maria ē plenitudo graz. De q Ber. sup. Dissus ē: ait. Ipa qdē ē plena i ore grā affabilitatē: in vētre grā diuinitatē: in corde grā charitatē: i manu siue i ope grā misericōdie largitatē. h ille. vñ ipa ingit Eccl. xxiij. i me ois grā vite z hitatē: i me ois ipa vite z hitatē. i ipa qppe fuit grā vite. qz illū q est hā vita gestauit in vētre. In ipa qz fuit grā hitatē. quia hitatē z affabilitatē es

Gratia pueniēs

Gratia pficiens

Gratia pfecta

E

habuit in ore. in ipa etiā fuit gratia virtutis
 qz charitate z oēs virtutes habuit in corde.
Tertio in mari ē amaritudo aqz z lapoz: z
 sic i brā fōgine fuit maxima amaritudo. i. in
 filij amiffiōe z paffiōe. vñ maria iterpratur
 amara mare. z iō illi dicit **D**iere. tren. ij. c. **C**ui
 cōparabo te: vñ cui affimilabo te filia hierlm
 cui adequabo te: z folabor te fōgo filia syon
 magna est em velut mare cōtrictio tua. Et iō
 ipa fōgo bñdicta i paffiōe filij sui poterat di
 cere illd **R**uth. j. c. **N**ō vocet me noemi. i.
 pulchra: fz vocate me maraz: h est amara: qz
 amaritudie valde repleuit me oīporēs. **O**
 fōo tātas amaritudies ppeffa z expta est: iō
 amaricat magi cōparat: iux illd **M**atuani
 poeti. j. enei. **N**ō ignara mali miseris suc
 currere difco. **B**renif g zcludēdo hāc pte di
 co qz hec fōgo glōsa ē illd mare. de q ps. inqt
Hoc mare mag. z ipa. zc. **I**n ipa em pfluere
 rūt z reducere f oēs aq. i. gre z carismata oīm
 angeloz: archāgeloz: pncipatuū pātū: fōtu
 tū: thronoz: dñationū: cherubin z seraphin
 pñarchaz: pphaz: aploz: martyz: cōfelloz:
 fōginū z oīm fcoz. **E**t de h exponi morali p
 illd **E**cci. iij. **A**q oēs i mare pātent. h ē illd
 mare cui aq ē p muro filijs isrl. i. bonis de
 uoz. **E**ro. xij. h ē illd mare quod dimerit
 pharaonē. i. diabolu cū exercitu ei in pfun
 dū: vt i eo. c. hz. **Q**ui g marz flux ē terribil
 egyptijs. i. demōibz. iō ps. xij. inqt **D**auid.
Mirabiles elatōes marz. **N**ec mix si h ma
 re fōgine ē terribile demōibz. nā ei fili ē ill
 valde terribil: iux illd ps. **D**icite deo: qz terri
 bilia s opa tua dñe. z itez. **T**u terribil es: z
 qz resistet tibi: **I**ō nō dz mir eis cē placida. h
 etiā ē illd mare qd oō bonū sal pducit: sine q
 oīa s insipida. **Q**d sal nos hēc pcpit salua
 tor **M**ar. ix. di. **D**abete i vob sal. i. deuotioz
 brē fōgis. **H**oc ē illd mare de q dz **J**udith. v.
 c. **D**e celi mare apuit. de q etiā ps. lxxij. in
 qt ppha deo. **T**u pfirmasti i fōtute tua mare
De electo aut suo dz de ps. lxxvij. **P**onā i
 mare viā ei. ipa ei bñdicta fōgo ē viā q pue
 nit ad deū. cui inqt **D**auid ps. lxxvj. **I**n ma
 ri viā tua. **A**d illd g mare dñt oēs xpiani se
 rāfferre: iux illd ps. xlviij. **T**rāfferent mon
 tes i cor marz. h ē illd mare qd tonū sp fuit di
 iux illd ps. xcij. **Q**m ipi ē mare z ipse zc.
Hoc ē illd mare qd nos a fra eleuat: z panla
 tim ad alta fōrtū extollit ad qd applicari p
 illd **V**irgilij. vij. enei. **P**aulatim sese tollit
 mare: z alti vndas erigit. z iō rogem deū
 dicen. **T**u dñe q fecisti i mari viā. **S**ap. xij
Qui viā fecisti i mari eqs tuis: **A**bauc. ij

fac vt moueat mare z pleitudo ei: ps. cxvij
 scz ad adiutoriū nrz. fac vt cū simōe z adrea
 fre ei q mirrebat sua rheria i mare: **M**ar. j.
 z nos i isto mari rheria nre deuotōis mittā:
 z capiam pscas diuie dulcedis. de ei reple
 uit pscabz aqs marz **S**en. j. **H**oc ē illd ma
 re iux qd sedet fili dei: **M**ar. xij. h ē illd ma
 re sup qd ābulauit iel: **M**ar. xij. z **M**ar.
 vj. h ē illd mare de q inqt salomō **S**ap. xij
Trāseutes p rāte. i. p deuotōz liberati sunt.

Pars. iij. huius fōmōis q dz iterpratiōis.
Maria fm **D**ieron. iterprat dñā si
 ue dñatrix. ideo illi canit ecclesia.
Glōsa dñā excelsa sup sydra.
Nā si impator est dñs totū mōdi:
 l. xpcatio. ff. ad. l. ro. de iact. z. l. bñ a zenone.
 C. de q. pscp. z. c. adriannus. el. ij. vbi glo. lxij.
 di. z notat in. l. j. C. de sum. tri. z fi. ca. parit
 etiā impatrix est dñā orbis: p. l. pnceps. ff. de
 legi. rōne. l. cōicatiois pūlegioz. de q hz etiā
 i. l. fi. g. ij. C. de q. pscp. facit. l. donatōis. C. de
 dona. iter virū z vx. **E**st aut brā fōgo maria
 dñā celi z mūdi pmo ppter dñitū. de q ipa
 inqt **E**cci. xij. **S**ix celi circūi sola: z pro
 fundū abyssi penetrant: z i fluctibz marz am
 bulant: z in oī terra steti: z in oī pplo z i oī
 gēre pmarū tenui. **E**t qbz fōbis hz q ipa do
 minat in celo. iō dz. **S**irum celi circūi sola
 ipa ei tāqz dñā celi circūiuit: z vbiqz dñituz
 accepit. **U**el dicit gix celi circūire qz oēs san
 ctos girat z circūit: eosqz ad itercedēdū p no
 bis sollicitate inducit. **E**t dicit sola: qz ipa orā
 te oēs orāt: z ipa silere oēs silēt. vñ **A**nse. in
 li. orationū dicit. **T**e dñā tacete null orabit
 null adiuuabit: te aut orante oēs iuuabunt
 oēs orabunt. **S**edō dñat in inferno. vñ sub
 dit. **E**t p fundū abyssi penetrant. **N**ō em tm
 dñat demōibz minoribz q sunt i superficie ter
 re: nec tm mediocribz q sunt in medio infer
 ni: sed etiā maximis q sunt i pundo. vñ nō
 dic. penetrant i superficie terre vel mediu infer
 ni: fz p fundū abyssi. **T**ertio dñat in purga
 torio. iō subdit. z in fluctibz maris ambulant
Pena em purgatorij dz fluctz qz trāstrozia
 z dz maris qz est amara. **I**n illis fluctibz ipa
 ambulat: qz meritis suis multos a penis illis
 liberat. **Q**uarto dñat mundo. iō subdit. **I**n
 oī terra steti: z in oī pplo: z in oī gente
 pmarū tenui. **I**n mūdo qdē sūt tria genera
 hoim. **Q**uidā sunt mali: quidā boni: quidā
 vō tepidi. **P**a igit dñat mal eos ad pñiam
 reducēdo. **D**ñat bonis eos in grā pseruādo
Dominat tepidis illos feruenter pficere fa
 ciendo. **D**ominat quidē malis. i. hoibz ter

Impera
 tor dñs
 Maria
 domina

Sermo. II. De nominatiōe Marie

renis. ideo dicit. In oi terra steti. inter pctō
res em non seder nec iacer. sed stat ipos adiu
uandoz a malo retrahēdo. Dñat etiā bonis
ideo subdit. in omī pplo. Ppls em dī a po
lis qd est ciuitas: vt ait glo. in. l. j. i. pñ. ff. de
le. ij. Ciuitas hō interpretat ciuiū vnitas: et
significat bonos i quibz est vnitas voluntariū
q̄ dicit cū ppha. Unā petij a dño hāc req̄rā
zc. ps. xxvj. In istis talibz ego p̄marū tenet
dū eos in grā dei fouet. Dñat etiā tepidis. iō
subdit. et in oi gente p̄marū tenui. Sctes em
dicunt q̄s gētilis. qñ ḡhō ad fidē xp̄i cōuer
tit tūc spūalit generat iuxta illd. j. Ahoz. iij
In xpo em iesu p euangelii ego vos genui.
Quidā igit sunt tales qls sunt geniti. s. per
baptismū. qz in nullū bonū pficiūt: nullāqz
virtutē apphēdūt. In qbz ipa p̄marū tenet:
qz eos ad feruētē opandū puocat et inducit.

Scdō p̄ncipalit dī dñā p̄p̄ ius dñij acq̄
sitū. Acq̄rit em q̄s dñij alicui rei aut ratōe
emptiōis soluro p̄cio. l. pcurator. s. penult.
ff. de tributo. z. s. vēdite. insti. de rez. di. aut
rōne opatiōis qñ aliqz rē opat. est z eā iesse
p̄durit. s. si q̄s a nō dño. i. s. de re. di. z. l. dñi
f. o. reo. s. j. ff. loca. ope em dīant q̄s siles pe
cunijs. l. a duobz. ff. de ope. libe. aut rōe electio
nis. sicut plar. acq̄rit ius rōe electiōis: iux no
tata p Bar. in. l. absent. ff. de dona. z. p. doe.
in. c. nosti. de elec. Faciūt norata p glo. i. aut.
de manda. prin. s. eos. coll. iij. qz tamē itel
ligunt secuta cōfirmatiōe ipi. electiōis: qñ
ad aliq̄e supiorē p̄tinet cōfirmatiōis: iux no
tata p Inno. in. c. ex pte. de arbi. z. in. c. eū
nūsent. de resti. spol. Virgo igit beata habet
ius dñandi p̄mo rōne emptiōis qz cū filius
suus emerit z redemerit humanū gen. ipsa
ad hāc redēptiōē faciēdā est mltiplr opata
p̄cia. s. redēptiōis mīstrādo: z ipm redēptō
rē nutriēdo. Scdō rōe opatiōis. qz ipa ē ma
ter dei q̄ cūcta in esse p̄durit. vñ ad Heb. iij.
inquit Pau. Qui fabricauit omīa de. est. z
impator in. l. j. in pñ. C. de vete. iu. enu. dicit
Alūme puidētia trinitat. toti. mūdi elemē
ta p̄cesserūt. oīa aut bona filij facta sunt mīs
cui sine liberis moriēti in oībus bonis succes
sit. p. l. j. z. l. mater. C. ad senatūcon. tertu. z
insti. eo. s. j. Tertio rōe electiōis: qz deus ab
eterno ipam elegit. vñ ppha ps. cxix. iquit.
Elegit eā in habitatiōez sibi. **Q**uarto p̄nci
paliter dicit dñā p̄p̄ multitudinē subditoz
ipa em habz suos: amicos: filios: z inimicos
Serui sunt de nouo cōuersi: amici sunt eius
fideles z deuoti: filij sunt in celo beati: hostes
et sunt demōes z dānari. Istis q̄rtuoz gene

ribz subditoz diūsimode dñat. qd inuitur
An. vj. vbi dī. Que est ista q̄ p̄gredit qua
si auroza cōsurgēs. pulchra vt luna: electa vt
sol: terribilis vt castroz acies ordiata: Ser
uis em. i. deuotoz p̄uersis dñat tanqz au roza
qz ab eis expellit tenebras culpe z dat lucem
grē. Amicis. i. deuotis z fidelibz dñat tanqz
luna. qz dat eis lucē diuine sapiētie z roze ce
lestis grē. Filijs. i. beatis dñat tanqz sol. qz re
plet eos clarissima dei vīsiōe z feruentissimo
ei. amore. Inimicis. i. demonibz dñat tanqz
acies militū ordinata. qz eos terret z expellit
z in fugā p̄uertit. vñ de ei. dñā exponi p̄t il
lud qd dī. Gen. j. Dñāmi piscibz maris. i. de
monibz q̄ sunt sp̄ in amaritudine pene: z volu
cribz celi. i. angelis: z vniūsis animātibz que
mouent sup terrā. i. hoibz. Pōt etiā de h̄ ex
poni illd qd dī. Gen. xxvij. Seruiāt tibi po
puli: esto dñs fratru tuoz: z incuruent an te
filij mīs tue. i. oēs angeli qui sunt filij ecclie
triūphātis. Scīdū est q̄ isti glīose dñe
id est h̄gini bñdicte oēs creature reuerentiā
exhibēt. z faciūt illd quod de filio suo p̄cipit
apls. Phil. ij. di. In noīe iesu xp̄i omē genu
flectat celestiu: terrestriu z infernoz. In noīe
igit h̄gis marie dicunt flectere genua agmī
na celestia. Angeli etem nomen ei. maxie ve
nerant z eā reuerent adorāt. z ipē fili. dei ma
trē suā venerat z laudat. Et h̄ qd dī. puer.
vl. Surrexerūt filij ei. i. oēs angeli z bñ: et
beissimā p̄dicauerūt. vir ei. i. xp̄us: et lauda
uit eā. **Q**z h̄ xps vt sc̄ptū ē Lu. ij. erat subdi
tus bñ h̄gini. iō fm sc̄m Bernardinū i ser
mone. iij. de noīe h̄ginis: hec est vera locutiō
Bñ h̄gini subdita est oīs creatura z de. vñ
Ber. sup. **M**issus ē omel. p̄ma ait. De. cul
seruiūt potestates z p̄ncipat. obediūt: subdi
tus erat marie: z non tm marie sed ioseph p
pter mariā: ex quo eā venerat. **S**cdō sibi
flectūt genua: oīa terrestria. i. oēs generatio
nes: z q̄ p̄cesserūt z q̄ sunt z q̄ venture sūt eā
adorabūt z ei. nomē venerabunt. sic ipa in
quit Lu. j. Ecce em ex h̄ beatā me dicēt omē
generatiōes. Tertio flectūt sibi genua omīa
infernalīa. i. demones: qui velint nolint ip̄
sam adorāt z ad eius noiatiōē pauent z tre
mūt. vñ dicit sc̄tus Gerard. epus z martyr
in q̄dā ser. Inuite qz infern. beate Marie
vlnat: z p̄cassimū demōes clamāt. h̄z el Pa
piā dñā interpretatur dans minas: et ipa in
mīcis humani generis dominās minas isert
Item fm **A**tholicon interpretat domia. i.
domans manus: z ipsa domat demonū ma
nus z potestates ideo eam timēt z reuerent

S
Dia ve
neratur
Mariā

Maria
habet ius
dñandi.

B

Beate igitur virginis optimū est dñum quod nulli paratū est obnoxium: et nulli creature est subditū. Ut em̄ inquit beatus Bernardus in sermone de nomine virginis. Mater dñi om̄is creature effecta est dña ois creature. quō em̄ subijteret creature q̄ m̄ effecta ē creator. No merito dici potest ad quālibet creaturā illud Seneca. Revertere ad dñam tuā et humiliare sub manu ipsi. Que verba dicta fuerunt Agar de Sara. quippe ipsa virgo se est Sara: que princeps interpretat: que verū genuit Isaac. filium dei: in cuius semine benedicti sunt om̄es gentes per quē ois creatura principatū habuit. hec ille. Qui etiam ibidem ait: quod hec dña nulli adiutorio est inixa cum ab eterno rege fuerit sustentata: et figurata fuit per Hester: quia a regis asueri vlnis est sustentata: Hester. xv. Hester autē eleuata in pplis interpretat: et merito significat virginē benedictā: dñam oim̄ pplorū. de qua admirantur angeli dei. Ezechiel. viij. Que est ista quā ascendit de deserto delicijs affluens inixa super dilectū suū: Ipsa ḡ habet filiū suū in quo sūt oia bona recōdita sicut dicitur ap̄t̄ ad Romanos. ij. Et ideo quādo eū perdidit in templo poterat dicere euz Ioseph illud Iob. x. Via sicut in te vno bona habentes nō debuius dimittere te. De ipsa ergo dña dicere possumus illud Sapientie. vij. Dum bonorū mater est. Quia igitur magne dñe magna dona largiuntur. sicut de asuero rege dicitur Hester. ij. quod dona largitū est in infirmitate p̄ncipalē. Ideo hec dña nostra ut Bernardus in quodam sermone ait: inuocantibus eā subuenit vniuersis: et oibz misericordie sinū aperit ut de plenitudine eius accipiāt vniuersi. Ipsa em̄ adiuuante filio oia vasa vacua oleo leticie et misericordie implet: ut mystice fuit descriptū in Regum. iij. Deest regina sabba que preciosa aromata. et fortis munera: attulit in hierusalem. i. in eccliam sc̄tam: et nō sunt allata tam multa et preciosa aromata sicut illa quā dedit regina sabba salomōi. i. maria filio dei. ut mystice dicitur in Re. x. Quorū portūculā nobiscū cōicare dignet ipsa misericordissima atqz liberalissima dña: cuius nomē sacratissimū sit benedictū in secula seculorū. Amen.

De eiusdem illibate virginis noiatione
Sermo tertius

De est nomē eius Luc. j. Inquit sanctus Bernardus in sermone primo de nomine virginis. Da mihi gloriosa virgo maria virtutē: ingenium et sermone

ut fidelibus deuotis tuis nūciare valeā gloriam nominis tui: nō quantū est aut quale: sed ut tantillū ego paruulus tuus de laudibus tuis imensis enunciem ad gloriā tuam et deuotionē meā et solamen omnium me audientium. Quippe interpretatiōe sua Marie nomen sonat illuminationē et amaricationē et dominationē. nec in merito nō vnā tñ nominis habet interpretatiōē. nullū em̄ nomē vnū puto virginis gloriā posse enunciare. Maria ergo nō vnā tñ sed multiplicē interpretatiōē habet. ut sicut deū ipsius nō vno tñ noie nominam⁹ sed multis. ut sic eius incomprehensibilitatē enunciem⁹. sic aglōsam virginē multis nominibus designam⁹: et nunc laudem: nunc solē: et huiusmodi noiare solemus ut sic ad sublimitatē eius cognoscendā aliquantulum pertingam⁹. Immensitas quippe glorie eius om̄is humani sermonis excedit inoptiam. Proinde forte nō noiauit eā angelus volēs potius venerari silētiū quod nō potuit exprimi eloquio. hec ille. Si em̄ terren⁹ ac tp̄alis impator multis noibz nūcupat ut eius magnanimitas et excellētia demonstrēt: ut patet in phemio istius. et ff. multo magis regina et imperatrix celestis diuis debet nūcupari noibz. sed de vno tñ breuitatis causa hic tractabim⁹. Sciendū est quod huiusmodi p̄clarissime virginis nomē quod Maria nūcupat inter alias quāz demonstrat eius excellēcias. quāz
Prima dicitur maternalis.
Secunda archadialis.
Tertia regalis.
Quarta imperialis.
Quinta et vltima appellatur angustalis.
De prima excellētia nois Marie que dicitur maternalis.

De nomē Maria quāz alias excellēcias demonstrat ipsius beatissime dñe nostre: que incipiunt ab vna littera suarū. Per M. em̄ significat quod ipsa est mater vniuersorū: iuxta illud Sapientie. vij. Dum em̄ bonorū m̄ est. Quod Alber. sup. diffusus est. exponit de beatissima virginē dicens quod ipsa ē mater oim̄. quia vnūz hoīem genuit. s. xpm. et om̄es regenerauit. peperit em̄ filiū suū primogenitū corporaliter: alios autē om̄es sanctos spūaliter. Ipe em̄ iesus nō cōfunditur electos suos vacare fratres per psalmistā dicens. Narrabo nomē tuū fratribus meis. quā auctoritatē allegat Paulus ad Hebr. ij. nā per ceptū eius et partū ex ipsa virginē possumus de illo dicere illud Seneca. xxxvij. s. Caro et frater noster: ut sit ipse primogenitus. s. dignitas

Impatoris multa nomina

Water vniuersorū

Sermo. II. De nominatiōe Marię

te & scitate in multis fratribus. i. in oībo scitis. ut ait **Apl's Ro. viij. c.** Omniū igitur sancto-
rū quos p̄ spūale gratiā mediāte s̄gine rege-
nerauit de⁹. dicitur mater ip̄a s̄go: imo etiā ange-
loz dicitur mater s̄z **Albertū vbi. s.** qz ip̄a mediā-
te eoz restaurata est ruina. **Sz** de hac excel-
lētia maternitatis h̄ p̄trāseō. qz sup̄ in. ij. p̄-
te hui⁹ opis s̄mone. ij. p̄te vlt. s̄at̄ copiose de-
clarauit quō s̄go b̄ndicta est m̄ n̄ra. q̄ s̄itas
p̄bari p̄t p̄ illud **Isaie vlt.** Nunquid pariet
terra vna die? aut pariet gens simul? **Con-**
stat em̄ qd nō q̄rit de terra s̄m litterā: qz stulta
esset q̄stio: q̄ intelligit de terra s̄m figurā. s̄. de
beata s̄gine. q̄ terra appellat̄. vt paruit sup̄
p̄te. ij. hui⁹ opis: s̄mone. ij. p̄te. j. **Ipa** enim
simul peperit oēm gēte mō p̄ dicto: imo etiā
oīs creaturę mater dicitur. vt p̄bat **Albert⁹** ibidē
qz q̄cqd est cā cause est cā causari: vt ait **ph's i.**
li. de causis. sed s̄go maria fuit origo & causa
p̄diciuina filij dei: q̄ inq̄rū de⁹ est causa & ori-
go oīm creaturaz tam rōnallū q̄ irrōnallū
& insensibillū. iuxta illud **Deut. xxxij.** **Ipe**
em̄ est pater tu⁹ q̄ possedit & fecit & creauit te.
Ergo ip̄a m̄ dei est mater oīm creaturaz: et
nō solū rōne creatōis: sed etiā rōne inuocatō-
nis: quā expectat̄ fieri p̄ filiū ei⁹. iuxta illud
ad **Ro. viij.** **Dis** creatura igemiscit̄ p̄urit
vlt̄ q̄ huc expectas reuelationē filioz dei. qz &
ip̄a creatura liberabit̄ a s̄uitute corruptōis i
libertatē gl̄ie filioz dei. **Q̄** igitur m̄ n̄ra venerā-
da: cū maxima sit affectio matris erga filiū. l.
vidēam⁹. vbi glo. ff. de in lict̄ iur. an. p̄pterea
credēdū est qd tu nos filios tuos in t̄me dili-
gis. **Et** cū mater nō possit nec debeat obliuisci
filij sui: vt inq̄t **Seuerin⁹** papa i. c. ad ro-
mana eccliam. ij. q. vj. vbi dicit glo. qd nō p̄-
sumit aliqua eē mater nisi diligat filiū. c.
afferte. de p̄sump. p̄fecto tu dilectorū filioz
tuozū qui sum⁹ nos obliuisci nō potes: s̄ de
nobis p̄tinuā memoriā h̄ns necessitatib⁹ no-
stris subuenire nō cessas. **Si** em̄ vt inquit
Strac⁹. x. thebay. prolis amor crudelia vni-
cit̄ pectora. nō ē dubitādū qd peccat⁹ tuū p̄ssis-
mū ad prolē tuā diligēdā tua viscerosa pie-
tas constringit.

De secunda excellentia que dicit̄ archa-
dialis.

Archa
thelau-
rozum.

P **Er** **A.** que est secūda littera noīs
virginē significat̄ qd beatavirgo
est archa thesaurorū dei que figu-
rata est in archa tabernaculi. de q̄
dicit d̄ns ad **Moysen Exo. xxxv.** Fac tibi ar-
cham de lignis sethim: q̄ archa d̄aurata erat
intus & foris. terat̄ in ea māna. tabule legis

& s̄ga aaron q̄ fronduerat. **Ligna** sethim de
quib⁹ fabricata erat archa sunt ligna i putri-
bilia: & significat̄ thesaur⁹ s̄ginitatis i sumo
qui fuit in maria. castitas est em̄ ille thesau-
rus: de quo ait **Apl's ij. Tho. iij.** **Habem⁹**
thesaur⁹ in vasis istis fictilib⁹. i. corpib⁹ n̄a
in angelis q̄ nō h̄nt corp⁹ s̄ginitas nō est p̄-
p̄rievirt⁹: qz hoc habet a natura nō a pugna
cū gr̄a. **Facit** ad h̄ glo. in. l. j. ff. de cap. & post
li. re. dices qd firmior s̄tus est que venit a pu-
gna. **Est** aut̄ tāti valoris iste thesaur⁹: vt di-
cat sapiēs **Eccī. xxvj.** **Non** est digna ponde-
ratio anime continentis. **Tantū** autē ponde-
rat s̄ginitas vt sola sit potēs replēntare ani-
mas deo. vt inq̄t impator in aurf. de leno. s̄.
sancim⁹. hic aut̄ s̄ginitatis thesaur⁹ si semel
amittit̄ nūq̄ recuperatur quo ad p̄mū aureo
le. xxxij. q. v. c. si paulus. & hoc etiā inq̄t **Isid.**
in li. de sum. bo. & b̄tus **Tho. ij. q. clij.** & in
q̄nto suo q̄li. q. ij. **Ista** autē archa est aurata
intus & foris: quia plena est charitate. aurū
em̄ quia p̄ciosius est alijs metallis significat̄
charitatē que est maxima virtutū qua erat
maria circumdata in cōuersatiōe exteriori &
actiōe interiori. vñ de ip̄a dici potest illud. iij.
Regū. vj. **Nihil** erat in tēplo qd non auro
tegeret. **Ad** opa aut̄ ip̄ius charitatis x̄ps hor-
tabat̄ discipulos **Matth. v. di.** **Thesaurisa**
te vobis thesauros in celis faciēdo. s̄. opera
charitatis. **In** hac archa est thesaur⁹ iua-
nissime misericōdie designate p̄ māna. quem the-
saur⁹ postulabat **Moyses** pp̄lo suo dicens.
Num. xx. **Aperi** eis d̄ne thesaur⁹ tuū fontē
aque viue. s̄. misericōdie & gratie. vñ & mater mi-
sericōdie s̄go maria dicitur. **Est** etiā i ea thesau-
rus sapiētie significat⁹ per legē in archa po-
sita. de quo dicit **Sap. vij.** **Infinis** thesau-
rus est hoib⁹. s̄. sapientia. de qua etiā inq̄t iug-
riscolū. in. l. j. in p̄n. ff. de vari. & extraor. co-
gni. qd non p̄t p̄cio numario extimari. cui⁹
verba s̄z referant̄ ad sapiētiā iuris ciuillis
em̄ etiā intelligi debēt de sapiētiā diuinaz re-
rū: imo multo mag⁹. **Si** s̄sciētiā ciuillis nō
p̄mittit̄ aliquē in paup̄tate viuere nec in ne-
cessitate mori. vt ait impator in aurf. de here.
& fal. s̄. vlti. col. j. multo minus thesaur⁹ di-
uine sapiētie. ecōtra s̄o de nō h̄ntib⁹ hunc the-
saur⁹ dicit **Aug⁹.** in epigrāmatibus p̄speri epi-
grāmate. lxxij. **In** magna egestate sūt diui-
tes sapiētie thesauros non h̄ntes. **Dis** autē
thesaur⁹ in summo plena fuit beatissima vir-
go **Maria.** **Nam** nulla creatura pura ha-
bit̄ tantā cognitionē de diuinis reb⁹ & per-
tinentibus ad salutē sicut ip̄a que fuit magi

stra aploꝝ ⁊ euangelistaꝝ ad docēdum eos
de mysterijs xp̄i: vt inquit Hieron. in sermo
ne ad Aulochiū. Nec mirū si thesaurū imen-
sum sapiētie habuit cum in ea xps requieue-
rit: in quo sunt oēs thesauri sapiētie ⁊ scien-
tie dei: sicut aplm ad Col. j. ⁊ qui xp̄um nouit
thesaurū sapiētie ⁊ scieētie nouit. vt ait Amb.
cuius sentētia ponit in. c. legim⁹. in fi. xxvij
di. Est etiā virga in archa designās p̄tatem
⁊ dñitum ei⁹ de quo supra dixim⁹ in ser. p̄ce-
pte vlti. Archa autē ista seruabat i tabernacu-
lo vt res p̄ciosissima. ⁊ ita br̄a h̄go i taberna-
culo ecclēie siue cordis n̄ri ēuenerabiliter ⁊ cū
deuotioe marīa recolēdat ⁊ seruāda. In ista
etē archa deus nō solū posuit thesauros sa-
piētie sue: vt etiā sc̄ptū est puer. ix. vbi dicit.
Sapiēs mulier edificat domū suā. i. guber-
nat sanctā eccliam ⁊ thesaurū pietatē ⁊ boni-
tatis. vñ ip̄a inq̄t Eccl. xxiij. Trāsite ad me
oēs q̄ cupiscitis me: ⁊ a gñatiōib⁹ meis adī-
plemi. s̄z etiā in ea collocauit thesaurū poten-
tie sue. ideo ip̄a Eccl. xxiij. ait. In hierusalē
p̄tās mea. Et certe potētia magnā i ciuitate
supna habuit br̄a h̄go. Cōsueuit autē q̄s pe-
nes aliquē regē habere magnū posse aut rōe
parētele aut rōe gr̄e inente: aut rōe bñficētie
⁊ ista triplici de cā br̄a h̄go apud celestē regē
obtinēt magnū posse. p̄mo rōne parētele: q̄a
sc̄z est mater regis. vñ Bern. in quodā ser.
ait. Nō deest potestas q̄ est mater oīpoten-
tie: nec volūtas q̄ est mater misericordie: nec
industria q̄ est mater sapiētie. De hac autē
cā potētie h̄gis habet figura. ij. Reg. ij. vbi
dicit Salomon Bersabee m̄ri sue. Pete m̄
mea. neq̄ em̄ fas est vt auertā faciē meā a te
Sc̄do h̄z posse rōe gr̄e inuēte. q̄ inuenit gra-
tiā apud deū: vt ei dixit angel⁹ Lu. j. Unde
Bern. sup. Missus ē ait. Maria d̄: gratia
plena: q̄ deo āgelis ⁊ hoīb⁹ est gr̄ata. deo per
humilitatē: angelis p̄ h̄ginitatē: ⁊ hoīb⁹ p̄ se-
cunditatē. Tantā autē gratiā apud deū inue-
nit q̄ ip̄a ab eterno amauit: ⁊ a p̄ncipio mū-
di p̄ omēs etates q̄siuit ⁊ rādē sibi desponsa-
uit. De his trib⁹ d̄: Sap. viij. Hāc amauit
⁊ exq̄siuit a iuuetute mea: ⁊ q̄siuit eā mibi sp̄o-
sam assumere. Tantā q̄z gr̄am ap̄ deū inue-
nit q̄ ip̄m p̄ sua regnare fecit. De q̄ in figu-
ra d̄: Vester. ij. Adamauit eā rex sup omēs
mulieres: habuitq̄z gr̄am ⁊ misericordiā cū re-
ge: ⁊ ip̄osuit dyadema regni i capite ei⁹: fecit
q̄z eā regnare p̄ vasti. i. p̄ eua. Tātūq̄z eius
amozē p̄cepit q̄ omēs ei⁹ petitiōes exaudiuit
vñ vbi. s̄. d̄. Si inueni gr̄am in oculis tuis
o rex: da mibi animā meā p̄ qua rogo et por-

Maria
potest

cx

pulū meū p̄ quo obsecro. Et rex sibi oia con-
cessit. Tertio habet magnū posse rōe bñficē-
tie. i. obsequioꝝ q̄ sibi exhibuit. De q̄b⁹ sc̄us
Dilio in quodā ser. inq̄t. Ip̄a dei genitricis
omē tps dñice infantie puericie ⁊ adolescen-
tie cū illo pegit: ⁊ obsequio matēne dilectio-
nis vt vera mater h̄o filio misit. ⁊ Aug.
in ser. de annūciatiōe ait. Lacta maria crea-
torē tuū: panē celī: p̄ciū m̄di: p̄be lambētī mā-
millā: vt ille p̄ te p̄cutienti p̄beat maxillam.
tu illi sp̄alē mīstra subam vt ip̄e nob ⁊ tibi vi-
tā tribuat sempiternā. lacta q̄ fecit te vt ip̄e
fieret in te. Quāobrē merito archa testamēti debu-
it appellari: in qua oēs thesauri suos om̄i-
potens de⁹ collocauit.

De tertia excellētia nominis virginalis
que dicit regalis.

Tertia littera huius nominis est
R. per quā significatur q̄ ip̄a est
regina celoꝝ ⁊ toti⁹ orbis ⁊ qua
pp̄heta inq̄t ps. xliij. Astitit re-
gina a dextris tuis ⁊c. vbi cōmēdat hāc regi-
nam de sex prerogatiuis. Primo a preroga-
tiua excellētis pulchritudinis: cum in eodē
psalmo inq̄t. Om̄is gl̄ia eius filie regis ab-
intus. Nō em̄ multū curauit de pulchritu-
dine faciei extētoris. s̄z vt supra diximus in
parte p̄cedē hui⁹ operis sermone. liij. ⁊ etiā
sermone vltimo fuerit pulcherrima. Scie-
bat em̄ q̄ vt dicit Prouerb. vlti. Fallax gra-
tia et vana est pulchritudo. sed curauit de
pulchritudine faciei interioris. Ideo dicit.
Om̄is gloria eius ⁊c. Pulchritudo autē fa-
ciei sicut dicit August. in li. de trini. est quā-
do ip̄a facies est decēter colorata: hylarif effe-
ctu ⁊ bene p̄portioata. charitas autē fecit ani-
mā h̄ginis coloratā: que significat per aurū
quo induta est ip̄a regina. finalis vero p̄se-
uerātia fecit ip̄am bene letā: vt cum magna
leticia anima eius de mūdo recederet: que ē
bonis operib⁹ vsq̄ in finē p̄seuerauit. Unde
de p̄seuerātib⁹ dici potest illud Isai. lv. In-
leticia egredimini. Dinersitas autē virtutū
fecit animā eius bene p̄portioatā. Ista er-
go tria que fuerunt in beata virgine fecerūt
animā eius valde pulchrā. Ideo subdit. In
fimbrijs aureis. Ip̄a enim habuit finalē
p̄seuerantiā: que notatur pro fimbria: que
est finis vestimēti. Habuit etiā charitatem
q̄ notat p̄ hoc q̄ illa fimbria d̄: fuisse aurea.
Habuit etiā p̄portionalitatē. q̄ significat

Regina
celoꝝ.

Sermo. VII. De nominatiōe Marie

tur per hoc qd dicit circū amicta varietate. i. virtutū diuinitate. nā magnitudini fidei cor/ respōdebat magnitudo spei: et magnitudi/ ni spei corripdebat magnitudo charitatis: et magnitudini charitatis correspōdebat ma/ gnitudo opis. **H**abuit ergo magnā fidē: de q **Au. j. dicit illi. Beati q credidisti** zc. habuit magnā spem: vñ **Eccl. xliij. appellat mater** sancte spei. magnā quoq; charitatez habuit in rāte q pre nimia charitate languebat. vñ **Lan. v. dicebat. Nunciate dilecto qz amo** re langueo. magna quoq; z fortia opa fecit. z ideo de ipa dicit puer. vlti. **Manū suā misit** ad fortia. **S**cdo cōmendat ista regina de vestium p̄iositate: cum dicit. **Usticit regina** a dextris tuis i vestitu deaurato circūdata va rietate. que vestimēta itelligunt aut put ha/ buit in mūdo aut put habet i celo. nā in mū do ep̄is habuit vestimētū deauratū. i. corp⁹ incorruptū z illibatū aiam p̄o habuit circū datā varietate. i. oīum p̄tutū diuinitate: vt ipa testat **Eccl. xliij. Vel pnt etiā intelligi** vestimēta illa put nūc habet in celo. **H**abet em̄ vestimētū deauratū. i. corp⁹ gl̄ia immortali tatis indutū: z circūdata varietate. i. oīniū sc̄toz numerositate q ipam circūdat venerā tur z laudat. **T**ertio cōmendat ista regina de sponsi nobilitate: cū dicit. **Acupiscet rex de** core tuū. vbi etiā oñdit qm̄ agne sit excellen tie ille sponsus: qz ip̄e est dñs x̄p̄i. z q̄nte sit reuerētie: qz oēs adorāt eū. **S**icut ḡ regi/ na regnū gubernat: sic br̄a ḡgo qñ rex x̄p̄s p̄ morte se absentauit eccliam dei in illo tri duo rerit qz fidē illibatā suauit **Silr qñ rex x̄p̄s** ad celū ascendit ip̄a tanq; regina eccliam gub nauit: qz tori ecclie magistra p̄māsit. **Silr qñ rex x̄p̄s** alicui faciē suā abscondit: tūc ipa regia misericordiam suā maxie ostēdit: qñ hō ad ipam cū deuotiōe cordis recurrit. **I**o illd qd vane mulieres dixerūt de luna: nos exponere possum⁹ de ista regina. qd habet **Viere. xliij** scz **Sacrificem⁹ regine celi: z libem⁹ ei liba** mina: sic fecim⁹ nos z p̄ces nr̄i: et faciam⁹ ei placetas ad colēdā eā. **N**ā ex eo tēpe q̄ cessa uimus sacrificare regine celi in dignim⁹ oib⁹ z gladio z fame p̄sumpti sum⁹: qñ aut sacri ficauim⁹ ei saturati sum⁹ panib⁹ z bñ nobis erat malūq; nō vidim⁹. **Q**uarto cōmēda tur ista regina ab odoris suauitate: cum dicit. **Mirrha z gutta z cassia a vestimētis tuis zc** vbi de glo. **H**is autē aromatib⁹ odor p̄tutū significat: q̄ odores nuptiali gaudio adhibē tur: vt i nuptijs fieri solet. **H**nt aut iste sp̄s aromaticē has p̄p̄tates vt dicit glofa ibidē

qz mirrha est amara z seruat carnē a putre dine z vermes expellit. z iō mirrha significat carnis mortificationē: quez sit carni amara tamē cōseruat a putredine luxurie: z expellit p̄mes malez cupiscētie. **G**utta expellit oīs inflaturas z tumores: z iō significat hūilita tē: que cordis elatiōes curat z dissoluit. **C**as sia in aquosis locis nascit z crescit significat pietatē: que nascit in cordib⁹ illoz q̄ sunt cō/ passibiles z deuoti. **D**e his speciebz aromati cis z de alijs tractat in l. fi. s. species. ff. de pu blica. **I**ste igit tres species aromaticē. s. mir/ rha castitatis: gutta humilitatē. z cassia pie tatis in **M**aria fuerūt: que magnū odorem fecerūt deo: āgelis z hoib⁹. **I**ste aut tres spe cies aromaticē spirabāt odorē a vestimentis eius z domib⁹ eburneis. vestis em̄ fuit ipsa ḡgo que x̄p̄m vteri sui vestimento vestiuit z circūdedit: iur̄ illud **Dan. x. Antiquus die** rum sedit: vestimētū eius albū sicut nix. z il lud **Viere. xxxj. Nouū faciet dñs sup terrā** femina circūdabit virū. **D**om⁹ quoq; ipi⁹ ḡginis fuit eburnea: quia fuit castitate deco rata. **I**n eboze em̄ castitas designat. quia ele phas est aial castū z nature frigide: vt dicit in li. de pp̄rie. rerū. **Q**uinto cōmendat ista regina a domicellaz siue adolescentulaz fa mulatu. **S**olēt em̄ regie habere domicellas que sibi famulant z seruiūt. z q̄to subditeff nobiliores tanto dñe eaz sunt digniores. s. generaliter. in aut. de digni. col. vi. **I**sta igit dñia regina nostra habet tria genera famula rum. **P**rimē famule sunt filie regū. de q̄b⁹ dicit in eodē ps̄. **D**electauerūt te filie regū in ho noze tuo. **S**cdo sunt filie **Tyri. de q̄b⁹ subdi** tur. **E**t filie tyri in munerib⁹ vultū tuū dep cabunt oēs diuites plebis. **T**ertie sunt ḡgi nes. **D**e q̄b⁹ subdit. **A**dducēt regi ḡgines post eā. **T**res em̄ sunt stat⁹ muliez que ip si virgini seruiūt. s. bone vidue: que signifi cant p̄ filias regū. qz ipse corpus suū in casti tate z mūdicia bñ regūt. **A**ie sunt iugate q̄ significant p̄ filias tyri. **Tyri** em̄ interpretat angustia: z significat iugatas q̄ multas in mōdo āgustias patiunt: siue in tolerādo viz qñ est nimis austerus. siue in pariēdo filios z educādo ac nutriēdo eos. siue i alijs neces sitatib⁹ pcurādīs. iuxta illd. j. ad **Ro. vij. Tribulatiōz z dolorē cordis habebūt hmoi** **T**ertie sunt ḡgines q̄ votū p̄p̄tue castitatis post ipam emisērūt: qz ipa prior oib⁹ emisit. **F**ilie igit regum: id est bone vidue iuā regi nam delectant. s. beatā virgine quando se iā mundicia z castitate cōseruat. **F**ilie tyri. i.

Precio/ sitas ve/ stiu ma/ ric

D

Famule Marie

Ordosu auitatis Marie

R
Secūdi/
tas ma/
rie

bone coniugate sibi munera offerunt quoniam operibus
misericordie intendunt: et in suo coniugio ordinate
vivunt. Virgines autem post ipsam adducunt quoniam
illa in virginitate et mundicia imitant. **S**e-
cundo commendat ista regina a prolis secundita-
te: cum in eodem psalmo dicitur. Pro patribus tuis nati sunt
tibi filii. Et prout ibi vocari patres ipsi patriarche
vel prophete vel iudei infideles: a quibus ipsa
origine duxit. Filii autem vocari prout vel virgines
vel apostoli vel devoti christiani. Est etiam sensus. Pro
patribus tuis nati sunt tibi filii. id est per patriarchas
qui fuerunt coniugio servientes. nati sunt tibi fi-
lij. id est virgines coniugia continentes. Vel per patres
tuis. id est per prophetas qui christum venturum predicaverunt
nati sunt tibi filii. id est apostoli: qui christum incarnatum vi-
derunt et eius evangelium predicaverunt. Vel per pa-
tres tuis. id est per iudeos infidelibus qui christum perse-
quuntur. nati sunt tibi filii. id est boni christiani: qui christum
per fidem continent. Sequitur. Constitues eos prin-
cipes super omnem terram. Constituent autem prout filii. id est
virgines: super omnem terram quoniam super omnes sensus sui
corporis dominant. scilicet filii. id est apostoli: super omnem terram
constituunt quoniam calcant terrena: et se ad celestia
sublevent appetenda. Tales enim omnia possident
unde quidam sapiens inquit. Qui omnia continent
omnia possidet: quia omnia sub pedibus habet et omnibus
preest omnibus dominat. Iohannes apostolus. ij. **A**postolus. vij. inquit
Itaque nihil habentes et omnia possidentes. Tertium
autem filii. id est boni christiani super omnem terram constitu-
tur quoniam terrena omnia bene et laudabiliter admini-
strant: omnia delectamenta que de terrenis percipiunt: in
dei gloriam referunt. sic fecit imperator Justinianus
ut in. l. in nomine domini. C. de officio. p. v. af. et i. l. j. C.
de veritate. enu. et in aut. de armis. in principio. col. vij
Et sicut agebat beatus Franciscus de quo canit ecclesia
in officio eius. Quicquid in rebus reperit delecta-
menti regebat in gloriam factorum. Tales boni christiani
dicunt deo illud psalmo. xvij. Super omnem terram
gloria tua.

De quarta excellentia virginis nominis
que dicitur imperialis.

Secunda littera. s. J. denotat quod
beata virgo est imperatrix celi et terre.
Et primo: quia ipsa genuit celestem impe-
ratorem. et ideo prout ab eo petere quicquid
vult et obtinere. quod figuratum fuit. iij. Reg. ij
ubi mater Salomonis dixit. Si petitionem
vnam peto a te: ne profundas faciem meam. tunc enim
faciem suam confunderet quoniam illud quod peteret dene-
garet. Si ergo imperat filio ratione maternalis in-
terdictionis: quod fuit subditum illi. ut habet. Lu. ij. mul-
tomagis imperat omnibus creaturis filio suo sub-
iectis. acit. l. de accessionibus. ff. de diuer. et tem-
po. pre. Est quoque imperatrix: quia est filia

celestis imperatoris. id est illi inquit propheta psal. xliij
Audi filia et vide et cetera. Est etiam imperatrix: quia
eterni imperatoris est sponsa: de quo dicitur Ioh. iij
Qui habet sponsam sponsus est. **Q**ui vero deus
illi tradidit imperium orbis et omnium potentiarum
in eo dixit ei illud quod habet in. j. Eni. **V**is
ego nec metas regum nec tempora pono. **I**mpium si-
ne fine dedit. et ideo ista tam excellentem imperatricem
debemus omnes diligere et reuereri propter rationem
quam ponit **V**egecius. i. ij. li. de re milita. c. v. di-
ces. **M**aiestas imperatoris secundum deum humana di-
ligentia est excolenda. et cum Augusti nomen
accepit tanquam prout et corporali deo fidelis est pre-
standa deuotio: impendendumque paucis famu-
latus. **D**eum enim vel priuatum vel militaris ser-
uit cum imperatori fideliter seruit: cum fideliter
eum diligit qui deo regnat auctore. hec ille. **A**u-
tiusmodi est imperatrix nostra: que a deo suum
recepit imperium. **V**ni autem imperatricis digni-
tas ostendit psal. xliij. dum dicit. **A**stitit regina
a dextris tuis et cetera. **E**t primo quantum ad locum: quod se-
det a dextris filii. quod figuratum fuit. iij. **R**e. ij
ubi **S**alomō fecit poni thronum matris ad dex-
teram suam: fecitque eam in eo sedere. **S**ecundo eius
dignitas ostendit quo ad habitum: cum dicit. **I**n
vestitu deaurato. et de hoc habet **A**postolus. xix. ubi
dicit. **V**enerunt nuptie agni: et vxor eius preparauit
se. et datum est illi ut cooperiret se vestimento byssi
non splendete et candido. **E**t puerb. vlti. dicit.
Bysus et purpura indumentum eius. **T**ertio
quantum ad obsequium famulorum: cum dicit. **C**ircū-
data varietate. s. angelorum et sanctorum: qui omnes
beate virginis tanquam sue imperatricis famulantur ipsam
que continet magnificat. **D**e famulatu autem an-
gelorum dicit sanctus **B**erardus episcopus in quodam ser-
mone. **D**ominus noster iesus christus matrem suam ma-
gnificat: que angelicis est stipata choris: archa-
gelicis vallata turmis: thronorumque hinc inde
possessa iubilantibus: dominationumque circumdata tri-
pudijs: principatumque circumseptam obsequijs: po-
testatum amplexata plausibus: virtutumque girata
honoribus: cherubin circumstantiata hymnifi-
cationibus: seraphin vndique possessa ineffabi-
libus cantionibus. **Q**ualiter autem ceteri sancti
eius famulantes declarat predictus sanctus in
eodem sermone dicens. **A**postolorumque splendi-
dissimus ordo ineffabili laude illam extollit.
Martyrum exercitus supplicat domine sue. **C**o-
fessorum multitudo innumerabilis primum sibi
psonat canticum. **V**irginum candidissima con-
cio inque chorea ad suam celebrat gloriam. **D**ec
autem serenissima imperatrix mittit angelos in
mysterium: et eis secreta palatii committit. **U**n-
Beda in quodam sermone inquit. **P**ersuadet imo co-

Sermo. III. De nominatiōe Marie

pellit nos celsitudo tua credere q̄ i regno fili
lij tui o brā h̄go maria ita impiose p̄ncipar̄
vt p̄ angeloz misteria tuis sp̄ deuotis subue
nias. Si em̄ angel⁹ angelū mittit p̄fidēter
d̄z credere xp̄iana deuotio q̄ ip̄atrix āgeloz
tanto maḡs habet angelos ad obsequiū q̄to
differēt̄ p̄ illis nom̄ hereditauit. Si ei Jo
sue dur̄ ppli isrl̄ iussit solē stare: quō n̄ oia sy
dera ad nutū impatric̄ obediāt. Si cheru
bin z seraphin de fonte bibētes inferioribz āge
lis q̄dā archana reuelāt: q̄tomaḡs gl̄iosavir
go de occid̄t filij sui amplexu ei⁹ degustata mi
steria angel⁹ copiosi effundit. hec ille. **¶** Tā
te at̄ anctis i celesti palacio ē ista impatrix q̄
oibz alijs sc̄tis intermedijs om̄ssis ad ipsam
licet ab om̄i grauamine appellare. lz em̄ fm̄
iura ciuilia debitu mediū fuit i appellatōibz
l. impatores. ff. de appel. reci. tñ i ip̄a fua st̄
lus iur̄s caōnici: q̄ om̄ssio q̄libet medio appel
lat̄ ad sumū pontificē. c. si duobz. et de appel.
Quilibet q̄ pot̄ ad eā appellare. vñ de ip̄a di
cere possum⁹ illd̄ qd̄ scriptū est i. c. ad roma
nā. ij. q. vj. vbi d̄z. Ad eā ab oibz opp̄ssis est
appelladū z currēdū q̄si ad matrē: vt eius
vteribz nutriant̄: aucte defēdant̄: z a suis op
p̄sioribz releuent̄. qz n̄ p̄ nec d̄z m̄r obliuisc̄
filij sui. Cōfident̄ igit̄ vnusq̄sqz appellet ad
ip̄am siue ḡuet a diabolo: siue ab aliq̄ tyrāno
siue a corpe p̄po: aut a diuina iusticia. P̄uo li
cet appellare a diabolo sic fecit Theophilus
q̄dā q̄ vt scribit̄ i miracul̄ eiusdē h̄gis: ab epo
suo a vicedn̄atu deposuit̄ i tātā desp̄tōz cecidit
q̄ diaboli se seruū fecit: z de sua fuitute cy
rographū manu p̄p̄a p̄sc̄psit z diabolo tra
didit. Postmodū h̄o ad cor suū rediēs z pe
nitēs ad ip̄atricē istā appellauit. z ip̄a totuz
irritū fecit: z diabolo vt theophilo cyrographū
redderet p̄cepit. z sic ip̄m i statū p̄stinū resti
tuit: z grām acueniā sibi ip̄etrauit. **¶** Sc̄do
lz appellare ad ip̄am si q̄s ḡuat a tyrāno. qd̄
p̄tz i. b. Basilio: cui cū Julian⁹ apostata ad
plū p̄psas vadēs minat⁹ fuisset q̄ i suo redi
tu ciuitatē suā destrueret: sc̄tus basili⁹ ad ip̄a
tricē istā appellauit. q̄ militē q̄ndā noie mer
curiū tā defunctū suscitauit. q̄ sup̄ equū p̄scē
dēs: atqz ad iulianū p̄gēs: ac lancea fortit̄ vi
brās ip̄m occidit. Ideo d̄t sc̄tus philibert⁹
in quodā ser. Veniant ad beatā mariā iusti
cū basilio effectū celerē p̄cepturi. veniant et
p̄ctōres cum theophilo desideratā grām ad
epturi. **¶** Tertio lz ad ip̄az appellare si q̄s ḡ
uat a corpe p̄prio: sicut patuit in maria egypti
aca: q̄ vt habet̄ in vitalpa. cū multo tēpe
carnali p̄cupiscētie deseruisset: tādē ad impa

tricē istā p̄fugiēs z appellās p̄cupiscētiā vi
cit z castitatē suauit. **¶** Quarto licz ad ip̄am
appellare si q̄s a dei iusticia se grauari sentit.
qd̄ significatū fuit Dester. v. vbi d̄z q̄ cū rex
assuer⁹ iudeis eēt irat⁹: regina hester ad ip̄z
placādū accessit. Cui rex ait. Etia si dimidiā
p̄tē regni mei perieris dabit tibi. Ista ḡ impe
ratrix figurauit impatricē celoz: cū q̄ de⁹ re
gnū suū diuisit. Cū em̄ de⁹ habeat iusticiā et
m̄sc̄diam: iusticiā sibi i h̄ mūdo excedā re
tinuit: z m̄sc̄diaz m̄ri p̄cessit. Et iō si q̄s sen
tit se ḡuari a foro iusticie dei: appellet ad forū
m̄sc̄die matris ei⁹.

¶ De quinta excellētia nois h̄gialis que
dicit̄ augustalis.

Quinta ista hui⁹ sacratissimi nois
q̄ est **A.** significat beatā h̄ginē eē
augustā toti⁹ orbis. Sicut ei im
pator dicit̄ augustus ab augendo
qz q̄tu pot̄ d̄z suū imp̄iū augere: vt d̄c glo.
sup rubricā. ff. z institutionū. ita h̄go glo
riosa appellari p̄t augusta. Si em̄ vxor tre
ni ipator⁹ appellat̄ augusta. l. si h̄se. i. fi. ff. de
iur. fi. z. l. fi. §. ij. C. de q̄dri. p̄. z. l. p̄nceps. ff.
de legi. m̄lto maḡs desposata ac p̄iuncta celesti
impatori b̄ndicta h̄go appellari d̄z augusta
maxime qz ip̄a augmētauit imp̄iū diuinum
sup̄ humanū gen⁹ dep̄ditū: atqz ip̄a mediāte
auct⁹ est fidelis ppl̄s colēs deū. Ideo de ipsa
dicit̄ p̄r illud ps̄. ciij. zaurie ppl̄m suū vehe
mēter. Ad istā igit̄ augustā debet oēs tribula
ti recurrere: qz ip̄a neminē sp̄rnit: lz oēs be
nignissime recipit: z sp̄ residet z expectat ad
se veniētes. vñ thron⁹ dei appellat̄. Jo apl̄s
Deb. iij. ait. Adeam⁹ cū fiducia ad thronū
gr̄e ei⁹ vt m̄sc̄cordiā p̄sc̄q̄mur z grām iueni
amus i tpe oportuno. Dicit̄ ille thron⁹ de q̄. iij.
Re. xij. d̄z. Fecit rex salomon thronū de ebo
re grandē: z vestiuit eum auro fuluo nimis
fuit ḡbrā h̄go thron⁹ salomōis. i. xpi. qz in
eo nouē mētibz sedit: z eū oī pietate repleuit
De q̄ dicit̄ p̄r illd̄ p̄roner. xxv. Roborabit
clemētia thron⁹ ei⁹. Ut em̄ inq̄t Sualther⁹
alexandraide li. j. Instabile ē regnū qd̄ nō de
mētia firmat. Felicitas aut̄ regnātis ē famu
lantes amare: vt ait Cassiodor⁹ li. iij. eplaz:
epla. c. j. Est q̄z thron⁹ terribil̄ z demōes ei⁹
deuotos impugnātes. De quo d̄z Apoc. iij.
De throno p̄cedunt fulgura z voces z toni
trua. Rogem⁹ ḡ istā serenissimā augustā vt
nos ab hostiū insidijs z impugnatōibz p̄te
gēs: atqz populo dei annumerari faciēs i bo
nis opibz pleuerātes vsqz ad finē: ad p̄tēplā
dā post hui⁹ vite trāsitu ei⁹ gl̄iosam maiesta

¶
Maria
augusta

Theo
philus

U
Basilio

tem in celesti faciat p̄tia sublimari. Amē.

De eiusdē sacratissime & ḡginis noiatioe
Sermo quartus

Oleū effusus
nomē tuū. Cañ. j. Inq̄t gl̄io
sus sanctus Bernardus i ser
mone secūdo de noiē & ḡginis

Nō est facultas hūane dilectissimi fratres
q̄dū in hoc mortali corpe viuūt. plene prin
gere ad laudē gl̄iose & ḡginis m̄ris dei que oīz
hominū r̄voces excellit̄ superat̄ intellectū.
Quis em̄ mortaliū nisi diuino illustrat̄ ora
culo de vnica dei r̄ hominis genitrice quicq̄
modicū v̄l grandē p̄sumat̄ edicere. imo nō ti
meat̄ hanc pollutis labijs noiare. quā pater
misericordiaz r̄ an̄ secula de⁹ p̄petuā destina
uit i & ḡginē dignissimā. filius p̄celegit i ma
tre. sp̄s sanctus noue gratie domiciliū p̄pa
rauit. quib⁹ laudib⁹ seruitus hoīm reginaz
efferrer̄ angelozū. que p̄conia dilater̄ morta
lis angustia vel officia subministrer̄. cui cele
stia parēt̄ famulant̄ obsequia. q̄ dignā ho
norib⁹ plausus hominū in terris accumula
bit. quā spiritū agmina beatorū iugiter ve
nerant̄ in celis. Sz qz illā vt merēt̄ nō pos
sum⁹ laudare. saltē nomē eius extollere p̄cu
remus. hec ille. De quo noiē b̄ndictio quicq̄
alias cōsideratiōes faciem⁹ r̄cēplādo eiusdē
& ḡginis q̄nqz p̄rogatiuas ab vna l̄iaz ip̄ius
noīs incipietes.

De p̄ma p̄rogatiua incipiete ab M. s.
qz & go maria d̄r man⁹ dei.

Maria
man⁹ dei

Bata dei genitrix & go i sacra scri
ptura appellat̄ man⁹ dei. De qua
exponi p̄t illud Deut. xxxij. ca.
Omnes sancti in manu ei⁹ sunt.
Et illud Job. xij. In cui⁹ manu est aīa om̄is
viuentis. Per istam manū deus nobis tri
buit bona pacis. iuxta illud ps. lxxij. Exte
dit manū suā in retribuēdo. Per ipsaz etiā
electo suo succurrit. vñ inquit psalmista ps.
lxxvij. Manus mea auxiliabitur ei. De
qua etiā dicit ps. cvij. Sciāt quia manus
tua hec. r̄ ps. xliij. In manu eius oēs fines
terre. Et ideo rogabat̄ idē p̄pheta dicens ps
cxvij. Fiat man⁹ tua vt saluet me. r̄ psalmo
cxliij. atez dicebat. Emitte manū tuā de alto
r̄c. Gratias igit̄ tibi ago dñe iesu xpe. q̄a po
suisti sup me manū tuā. ps. cxxvij. De qua
dicit ps. cxliij. Aperis tu manū tuam. r̄ im
ples om̄e animal b̄ndictiōe. Spero autē qz
ad regnū celeste me p̄ducat. iuxta illud psal.
cxxxvij. Qm̄ illuc manus tua deducet me. r̄

tenebit me dextera tua. Deest illa man⁹ de
qua exponi p̄t illud Sap. ij. Iustozū ani
me i manu dei sunt. Ista est illa man⁹ dei for
tissima q̄ demones p̄strauit. p̄pter quod oēs
angeli ea b̄ndixerūt. iuxta illud Sap. x. Vi
ctricē manū tuā lau dauerūt pariter. Deest
manus dei que p̄tegit vnūquēqz deuotū. cui
inq̄t domin⁹ Ia. lj. Sub vmbra man⁹ mee
p̄teri te. De qua etiā scriptū ē eiusdē libri. l.
ca. Nō est abbreviata man⁹ dñi. s. ad subue
niendū nobis. Immo de ipsa dici potest illud
Isaie. v. Et adhuc manus eius extenta. Et
ideo dicitur Cañ. v. Manus eius tornati
les auree plene iacinctis. P̄mo em̄ beata
virgo dicit̄ man⁹. quia sicut in manu sūt q̄n
qz distinctiōes digitorū. sic in ip̄a sunt quicqz
effect⁹ gratiaz. P̄mo namqz digit⁹ manus
dicit̄ pollex a pollēdo. eo qz p̄ ceteris pollet
fortit̄ r̄ potestate. Secūdo d̄r index. qz p̄
ip̄m oīa indicamus. insti. de publi. iudi. s. fi.
vbi glo. Tertius dicit̄ medi⁹. qz est medi⁹
hinc inde. Quart⁹ dicit̄ medicinalis. qz eo a
medic⁹ certa colligera colligunt̄. Quin⁹ d̄r
auricularis. qz p̄ eū aures scalpim⁹. vt dicit
Isidorus in lib. crym. Beata igit̄ maria est
nobis tanqz pollex. qz potēter nos in ciuita
tē celestē introducit. Est tanqz index. quia sa
piēt̄ viā que ducit ad patriā supnā nobis
ostēdit. r̄ per illā nos deducit. iuxta illud puer.
iij. Duce te p̄ semitas eq̄tatis r̄c. Est tanqz
digit⁹ medi⁹. qz tanqz mediatrix nos deo
reconciliat. iuxta illud Eccl. xxvj. Mulier
fortis oblectat virū suū. Ip̄a em̄ viz suū ob
lectat quādo ei⁹ inimicos ad pacē cū eo redu
cit. Est etiā tanqz digit⁹ medicinalis. quan
do vulnera pctōz nostroz sanat. iuxta illud
Eccl. xliij. Medicina oīm in festinatiōe ne
bule. i. in festina subuētiōe marie. que d̄r ne
bula. qz fuit a terrenis subleuata. Est quoqz
tanqz digit⁹ auricularis. qz aurem n̄ri cordis
ap̄it vt verba dei audiam⁹. dicens illud Eccl.
xxxix. Obaudite me diuini fructus. r̄ etiam
Eccl. xliij. Qui audit me nō p̄fudet. Se
cūdo ista man⁹ fuit tornatilis. Vas autē torna
tile h̄z rotūditatē r̄ mobilitatē atqz velocita
tē q̄ causat̄ ex ip̄a rotūditate. vas ei⁹ q̄drū ad
mouēdū ē tardū. sz res rotūda ad mouēdū ē
ap̄ta r̄ veloci. sic r̄ man⁹ b̄tē virḡis leui motu
ad nob succurrendū se erigit. Qm̄ de ip̄a dici
p̄t illud Sap. vj. p̄occupat̄ q̄ se cōcupiscit vt
eis se p̄ostendat. De illa qz dici p̄t illud
Sap. vij. D̄bz mobilib⁹ mobilior est. Ip̄a
qz brā & go dicere p̄t illud Isa. lxx. Anteqz
clamer̄ ego exaudia. r̄ adhuc ill⁹ loq̄ntib⁹ ego

Maria
per digi
tos ma
nus sig
nificat

Maria
tornatilis

Sermo. III. De nominatiōe Marie

Baudia. **T**ertio ista man⁹ fuit aurea. Aurū em est pulch^r & clar⁹: sic & ipa fuit pulchra i me⁹ te p puritate: & clara i ueritate p honestate & castitate. **I**o de ipa pot⁹ dici illud Sap. iij. **O**spulchra e casta generatio cum claritate. **Q**uarto ista man⁹ fuit iacinctina. **A**ffilat at bra hgo iacincto rone nois: coloris & stutis. **P**rio rone nois: qz iacinct⁹ dz qda flos colozē hns purpureū. dz etiā eē lapis p̄ciosus. **F**u it etiā nomē cuiusdā pueri formosi: q̄ inter il los flores mortu⁹ est inuēt⁹. & ab ei⁹ noie flo res illi vocati s̄ iacincti: fm fabulas poetaz marie **Q**uid. in li. x. **M**etham. fabula. vij. vñ plus. **F**los e iacinct⁹: lapis e iacict⁹ hōqz **C**ū sit vterqz bon⁹ melior tamē est vir vtroqz **P**er qd̄ dat̄ intelligi q̄ ipa hgo fuit tāqz flos id est florida p̄ stutū amenitate. vñ canit ec clesia. **S**icut dies verni circū dabant eā flo res rosaz & lilia puallū. **I**pa hz fuit sicut la pis p̄ciosus pp̄ dei & primi charitate. **D**e q̄ **I**sa. xxvij. dz. **P**onā i syon. i. ecclia militate lapide p̄ciosus. i. beatā hginē. **D**e h lapide p̄ cioso inq̄t **A**ug. in li. de doctrina xp̄ia. **S**i pi ger es ad p̄scrutādū thesaurū dei: nō sis piger vñā margaritā ferre sub lingua: & q̄ vis se cur⁹ ambula. **I**pa hz fuit sicut vir fortis per stantia & magnanimitate. vñ de ipa dz puer. vlt. **A**cantit fortitudine lūbos suos: rotora uit brachiū suū. **S**cdō dz iacinct⁹ rōe color⁹ **N**ā sicut dicit **I**sidor⁹ vbi. s. iacinct⁹ nō ha bet colorē nimis clar⁹ nec nimis obscur⁹: s̄ ex vtroqz tēperatū. **C**ū igit̄ de⁹ hēat infinitā cla ritate: hō p̄o respectu dei quādā obscuritate: brā hgo i medio p̄stituta nec fuit clara sicut diuina natura nec obscura sicut hūana: & fuit quidē minor qz diuina & maior qz angelica et hūana. iō assimilāt lune **Cañ. vij.** **S**icut em claritas lune e minor qz claritas solis s̄ ma ior qz claritas stellaz. sic claritas brē hgis est minor claritate dei & maior claritate sanctorū & angeloz. **T**ertio dz iacinct⁹ rōe stutis. **U**t em dicit̄ in li. de p̄rietatibz rez: iacict⁹ habet cor p̄fortare: tristitiā expellere: & iter inimicos tutū suare. sic ipa p̄fortat cor dās cibū grē: in xta illud **Ecc̄i. xv.** **L**ibavit illū pane vite et stellet⁹. **E**xpellit etiā tristitiā dās ei leticiāz iocunditatis interne. vñ in eodē. c. dz. **J**ocun ditate & exultationē thesaurizauit sup eum. **L**ustodit hz ab ifidijs fraudis diabolice. vñ **Sap. x. dz.** **L**ustodiuit eū ab inimic⁹ & a se ductozibz tutauit illū.

De scōa p̄rogatina incipiēte ab **A**. scilz **Q** beatā hgo dicit̄ ap̄is dei.

Apis i sacra sc̄ptura dicit̄ brā vir go: qz fuit breuis p̄ humilitate: vo lantilis per supnoz contēplationē mellificās p̄ celest⁹ fruct⁹ p̄ductio nē. **D**e qua dicit̄ **Ecc̄i. xj.** **B**reuis in volati libz est apis: & in itū dulcor⁹ habet fruct⁹ ei⁹. **D**e ista ape dicit̄ **Ambro. in li. de hginibus.** **A**pis roze pascit: cōcubit⁹ nescit: mella cōpo nit. **S**ic beata hgo roze celesti. i. grā spūssan cri pasta fuit: hgo p̄māsit: & paradisi dulcedi nem generauit. **N**otādū autē q̄ ap̄is vt dz in li. de p̄pe. rez: q̄tuor diligūt. **P**rimo aerē serenū: qz tūcpl⁹ de roze iuenit: & tpe plumio so a volatu impediunt. **S**cdō abūdantiā flo rū. **T**ertio suauē sonū. **N**ā sicut dz **Aris. in li. de animalibz: p** cantilenas & sonū suauē attra hunt. **Q**uarto dulce vinū: qz deficiēte melle dulci vino pascunt. **I**sta autē q̄tuor brā vir go dilexit & in se habuit. **P**rimo serenitatez interne p̄sciētie: iuxta illd̄ ps. xliij. **D**is glo ria ei⁹ filie reg⁹ ab itus. **E**t ideo serenissima appellari debet. sicut solēt appellari vxores im patoz. l. j. **C**. nemi licere i cōpatōe speciez. li. x. **S**up oēs em serenitate animi dilexit que hōbū dei scribere in carta vteri sui: & illud sua uissimū carmē. s. **M**agnificat: dño decanta re debebat. **S**ciebat em qd̄ inq̄t **Quid. in. j. de tristibz.** **L**armia pueniūt animo deducta sereno. **I**tē nouerat q̄ vt dicit̄ **Boecius in. j. de sola.** **N**ubibz atris p̄dita nullū fundere p̄nt sydera lumē. **Q**uia igit̄ vt dz in c. de ap̄i b⁹. vij. q. j. ap̄es habēt vñū regē cui⁹ ducatiū sequunt̄. **I**deo nos debem⁹ istā apē diuinam tanqz reginā nrām in oibus imitari. **L**icē eī aliaz apū fera natura sit. s. apū. insti. de rez diui. & l. naturalē. s. apū. sine apū. ff. de acq ren. re. to. hec tamen ap̄is celestis nō est fera sed humanissima: q̄ nobis ostēdit viam oim bonoz moz: & maxie ad serenitate cōscientie & mūdiciā cordis nos hortat̄ dicēs illd̄ **P**ro sper̄i in li. epigrā. **L**oz mundū & sapiens ver bo stut⁹ alatur. **E**t xp̄i in nrō pectore regnet amor. **S**cdō hec ap̄is diuina dilexit flores p̄ tutū & ois grē. vñ sequit̄. circū data varietate scz stutū. **T**ertio sonū allocutiōis diuine. de quo dicit̄ ibidē. **A**udi filia & vide & cūna au rē tuā & c. & **Cañ. v.** **V**ox dilecti mei pullat⁹ ap̄i mihi soroz mea & c. **Q**uarto vinū iocū dī tar⁹ supne: iux̄ illd̄ **Cañ. vij.** **S**uttur tuū sic vinū optimū dignū dilecto meo ad porādū labijsqz & dētibz ei⁹ ad ruminādū. **D**e hīs q̄ tuor dz **Cañ. ij.** **E**n dilect⁹ me⁹ loquit̄ mihi: ecce diuina locutio. **S**urge p̄pera amica mea & veni. **I**ā em hycms trāsyt: ambr abijt & re

Apes q̄ tuor dili gunt

Impera trix serene ssima

cessit. ecce serenitas p̄scie. ⁊ subdit. flores ap/
paruerit i terra nra. ecce diuinitas fructu ⁊ gre
sequit. vinee flozētes dederūt odorē suū. ecce
vinū iocūditatē sup̄ne. Tūc em̄ aia br̄c̄ ḡgis
dedit odorē tā ḡz flozēs vinea q̄n̄ r̄pleta super
na iocūditate exultauit i deo saluari suo: vt
īpa inqt̄ Lu. j. De ista igit̄ ape diuina possu/
mus dicere illd̄ qd̄ ait Urban⁹ papa loq̄ns
deo de br̄a Cecilia: diceñ. Maria fam̄la tua
dñe q̄si apis tibi argumētosa deseruit.

De tertia p̄rogatiua ḡginis incipiēte ab
R. l. q̄ br̄a ḡgo fuit regula oim̄ viuētū.

Maria
regula
omniū

P Er tertiā litterā nois ḡginei q̄ est
R. significat q̄ īpa m̄r̄ dei fuit re/
gula oim̄ viuētū. ⁊ tō sicut iherē
dū ē regule iur̄s: sic bononīeles in
herēt carocio: s̄m̄ glo. i. l. ois bona diffinitio.
ff. de re. iu. ita ⁊ beate ḡgini est insillēdū ⁊ ad/
herēdū. vñ ḡliter deuot⁹ d̄z illi dicere illd̄ p̄s
l̄ij. Adhesit aia mea post te. Ip̄a ei ḡgo lan
cissima suis exēplis totū mūdū i via salutis
illuīauit: atq̄ oibz hoibz normā viuēdi dedit
Un̄ canit ecclia in officio natiuitatis eiusdē
de ip̄a ḡgine di. Am⁹ vita inclita cūctas illz
strat ecclias. Et Ambro. inqt̄ in li. de ḡgibz.
Habet̄ in ea exēpla p̄bitatis vt scias qd̄ eli/
gere ⁊ qd̄ repbare debeat. Sū igit̄ sit triplex
stat⁹ i ecclia militāre. s. ḡginū: iungatorz ⁊ vi
duaz: ip̄a in oī statu serēpt̄ vt oibz regulā
daret. Primo ḡginibz manēs ḡgo an̄ p̄rū: i
p̄rū ⁊ post p̄rū: docēs ḡgies suo exēplo suam
dño ḡgitatē dedicare. Deñ spūscō edocta
an̄ p̄ceptū filij respōsari acq̄enit ioseph an̄q̄
paup̄i ⁊ carpētario: s̄m̄ Thys. cū ip̄a esset de
stirpe regali iuueculaq̄ pulcerrīa ⁊ nobilissi
ma nō dedignās illū accipere: s̄z cū i reuerētia
hñs. vñ cū filiū iuenit i tēplo ait: vt h̄i Lu.
ij. P̄t̄ tu⁹ ⁊ ego dolētes q̄rebam⁹ te p̄ponens
sponsū sibi. In q̄ regulā dedit iungat̄ vt di
scat vrozēs subdite eē vīr̄s: ⁊ nō dedignī sūt
paupes ⁊ vilis p̄ditiois. Vidua q̄z facta ex
morte sponsi nō aliū sponsū duxit. s̄z nō p̄bi
beat̄ secūdū m̄rimoniū post mortē p̄m̄i vīri
c. de. ⁊. c. ap̄riat. xxxj. q. j. stat⁹ tñ vidualis
post p̄mū m̄rimoniū magis collaudat̄ ⁊ ma
ioris est meriti. c. nuptiaz. xxvij. q. j. ⁊. s. cū
igit̄. in ant. de nō eligē. se. nup. Exercitiū autē
viduaz ē ieiunijs ⁊ vigilijs ac oratōibz intē
dere. nā vt ait ap̄ls. j. Ibi. v. vidua in deli/
cijs vinēs mortua est. Beata autē ḡgo: vt ait
Ambro. in li. de ḡginibz: h̄ faciebat de domo
nō exiēs nisi cū ad tēplū accederet ad orādū
vt cū sequeret̄ ei⁹ filiū audiēdo ei⁹ p̄dicatōz
⁊ miracula intueōdo cū maxia cordis iocūdi

tate. Et ideo illi dicere possum⁹ illd̄ qd̄ h̄i
corda nra b. ḡgis. s. O dolce matre q̄to era
il p̄cto che tu sentui q̄n̄ Sionāne e Petro
Alialtri deci del suo bel zuento. Uede ut p̄ le
ciro andarli dretō. Eō li q̄li tul segui talti p̄
trei an̄i Per odir de sua bocha il scō metro.

De q̄rta p̄rogatiua br̄c̄ ḡginis incipiē
te ab J. l. q̄ br̄a ḡgo dicit̄ idria dei.

Iter aliqui dixerint q̄ p̄ quartaz
litterā ḡginei nomis significat q̄
beata virgo est iaculū inimicorū
nostroz. i. demonū: tamē q̄z sup̄ se
p̄ius declarauim⁹ ⁊ etiā infra dicem⁹ quō be
ata ḡgo debellat demones ⁊ eoz potētā cōte
rit. ad p̄ns dicem⁹ q̄ p̄ J significat q̄ ē idria
dei. q̄uis em̄ idria dicat̄ vas aquaticū: tamē
ad tria officia iuenit̄ deputatū. Primo idria
deputat̄ ad aquā hauriēdam. vñ Sen. xliij
dicat̄ q̄ cū nūcius Abzabe dixisset ad Rebec
cam Da mihi paululū bibere. illa festinans
deposuit idriā de humero ⁊ dixit. Et tu bibe
⁊ camelis tuis potū tribuā. Scōz autē expo
sitionē Bern. nunci⁹ ille quē misit abzabaz
vt filio suo vxorē q̄reret significat angelū ga
briel: quē de⁹ pater misit ad mariā vt ip̄am
filio suo in vxorē acciperet. Per Rebecā igit̄
significat mariā. cū idria. i. aqua fuit ple
na aqua. i. gr̄a. In hac igit̄ idria bibit ille nū
cius abzabe biberūt ⁊ cameli. In hac etiam
idria bibit architrīclū: vt habet̄ Ioh̄is. ij.
Per nūciū igit̄ abzabe vt dictū est significa
tur angel⁹. Angeli em̄ in idria marie biberūt
q̄z in ei⁹ ḡginitate delectati sunt. Semp̄ em̄
est angelis cognata ḡgitas. vt ait Hiero.
in ser. assumptōis. Biberūt q̄z cameli i hac
idria. i. penitentes. q̄z sicut cameli dum gra
uia pondera suscipiūt se hūiliādo genua fle
ctunt: sic veni penitētes grauē p̄niam humilī
ter ⁊ libeter portāt. Isti ergo in idria marie
biberūt cū de ei⁹ misericōdia ⁊ pietate delectantur.
vñ Bern. in quodā ser. ait. Nos quidē tui
seruuli tibi cōgaudemus in fructibz ceteris.
nā laudam⁹ virginitatē: miramur humilitatē
tem: s̄z misericōdia misēris sapit dulci⁹: h̄ac am
plectimur chari⁹: recordamur sepi⁹ ⁊ crebr⁹
iuocam⁹ Biberūt q̄z in hac idria architrīclū
i. de⁹ trin⁹ delectat⁹ in ei⁹ hūilitate. vñ Ber.
in qdā ser. ait. Sup̄biam cue de⁹ des̄pexit: s̄z
hūilitatē ⁊ des̄pectōz marie res̄pexit: hūilē re
munerās ⁊ hūiliatē exaltās. in vtroq̄ ḡ se a
deo res̄pectā eē restat. q̄m̄ ap̄d deū ei⁹ hūilitas
ē accepta: ⁊ ap̄d hoies ei⁹ hūiliatio ē i glia cō
mutata. s̄z d̄z q̄ ille idrie de q̄bz bibit architrī
clū capiebāt singule merretas binas vt ter⁹

Maria
idria dei

Sermo. III. De nominatiōe Marie

nas. Idria em̄ marie capiebat binas metretas: qz geminā dilectionē. s. dei ⁊ primi cōtinēbat: v. duo testamēta: qz cognitōz ⁊ scīaz habebat. Capiebat qz tres metretas: qz ei⁹ vtero fuit xps: in q̄ fuerit tres metrete. i. tres

Sbe. s. caro: aīa ⁊ diuinitas. **S**cdō idria deputata est ad p̄uādā farinā. vñ. iij. Reg. xvij. dixit vidua. **V**ixit dñs: qz non habeo panē nisi q̄tū pugill⁹ p̄ cape farine ī idria: ⁊ paululū olei in lechito. **A**ui helias ait. **F**ac mihi de ipa farinula subnericiū panē puulū ⁊ affer ad me. **D**ec autē d̄r dñs. **I**dria farine nō deficiet nec lechitus olei minuet. **D**e ista igit idria iussit helias fieri panē sbeinericiū puulū: qz de ei⁹ purissima carne p̄cepit de⁹ gnari filii suū. q̄ fuit panis sbeinerici⁹ p̄p̄ mortaliatē. iō ī figura d̄r. iij. Re. xix. **E**cce ad caput ei⁹ sbeinerici⁹ panis. **C**aput xpi est deus **A**ūc at ad caput suū de⁹ panē sbeinericiū posuit qn̄ natura n̄raz mortalē sue diuinitati vniuit. **F**uit etiā iste panis puul⁹ rōe maxie humilitatē. vñ **N**a. ix. d̄r. **P**aruul⁹ nat⁹ est nobis. **E**t bñ p̄iurix **V**elias oleū cū farina di.

Idria farine n̄ deficiet nec lechit⁹ olei minuetur. qz sicut maria habuit p̄p̄tūā sbeinitatē: q̄ p̄ cadore farine designat. sic ⁊ deficiētē pietatē q̄ p̄ oleū demonstrat. vñ ipa inq̄t **A**cci. xliij. **U**sqz ad futurū sc̄m nō desina. **T**errio idria ē deputata ad p̄uādā lūaria. vñ d̄r **J**ud. vij. **A**ūqz p̄ gīz castroz ī tribz p̄sona rēt loqz ⁊ idrias p̄regissent: tenuerūt ī sinistrz māibz lāpades: ⁊ dextrz sonātes tubas. **I**sta idria p̄seruās lumia fuit sgo maria: in qua tria lūia p̄seruata sunt. **P**rimū lumē fuit ei⁹ corp⁹ sbeineū. de cui⁹ claritate d̄r **A**cci. xliij. **V**as admirabile opus excelli: in p̄spectu ei⁹ q̄s poterit sustinere. **S**cdm̄ fuit ei⁹ aīa luminosa: q̄ tota fuit diuine grē splendoribz plena vñ **N**a. lvij. d̄r. **B**eate sbeini. **I**mplebit dñs splendoribz aīam tuā. **T**erriū fuit splendor meritorz ei⁹ ⁊ op̄z. de q̄ **S**ap. iij. d̄r. **B**onoz laborū gl̄iosus est fruct⁹. **I**ta tria lūia erāt ī illa idria occulta: itā vt posset dici de ea illd̄ **E**zech. xxiij. **S**olē nube regā. nā ei⁹ corp⁹ sbeineū fuit rectorū nube mortalitatis. ei⁹ aīa luminosa fuit occulta nube passibilitatē. ei⁹ merita gl̄iosa ipa occultabat nube humilitatis. **S**z qn̄ ista idria fuit fracta. i. ei⁹ aīa ī morte a corpe separata: tūc appuerūt illa lūia. ⁊ p̄r diā de ea qd̄ scriptū est. ij. **M**achab. j. **T**unc sol refulsit q̄ p̄us erat sub nubilo. nā refulsit ei⁹ corp⁹: qz vestitū fuit dote immortalitatis. refulsit ei⁹ aīa: qz fuit vestita gl̄ia ipassibilitatē. refulsit ei⁹ merita: q̄ mō patēt oibz p̄ opa

pietatē. **I**pa ei est illa mlier de q̄ d̄r **A**poē. xij q̄ erat amicta sole ⁊ luna sbe pedibz ei⁹. **T**ūc em̄ ei⁹ aīa fuit vestita sole qn̄ vestita fuit ī passibilitate ⁊ oimoda claritate. **T**ūc habuit lunā sub pedibz qn̄ oēm mutabilitatē ⁊ coruptibilitatē corp̄is subiugauit. **D**abet etiā stellas ī capite: qz ei⁹ sbeites ⁊ merita distindunt ⁊ choruscāt in vniūso orbe.

De q̄nta progatiua sbeineī nomis inclipiente ab **A. s. q.** beata sbeigo dicit amigdal⁹ ⁊ arbor celestis.

Beara sbeigo in sacra sc̄ptura appellat amigdal⁹ rōne arboris: flor⁹ ⁊ fruct⁹. **P**rio rōne arbor⁹. **U**t em̄ inq̄t **V**idor⁹ in lib. etym. xvij. qn̄ radit amigdali est amara dulcorat per surculū arboris picee. **M**e surcul⁹ est dei sbeū. de q̄ **J**aco. j. d̄r. **S**uscipite insitū sbeū. **I**stū surculū in corde habebat beata sbeigo de qua dicit **L**uc. ij. **M**aria autē p̄seruabat oīa sbea hec cōferēs in corde suo. ⁊ ideo ipa fuit tota dulcedine repleta. **S**i em̄ sbeum dei mūdāt ab amaritudine pcti: in xtra illud **J**oh. xv. **V**os mūdi estis p̄pter sermonē quē locutus sum vobis. multo magis potuit dulcedine replete virginē benedictā matrē suam: ⁊ eā ab oī amaritudine p̄seruare. quia magis est facile p̄seruare ne qd̄ inducāt qz inductum tollere. l. patre furioso. ff. de his qui sunt sui v̄l alie. i. ⁊. s. apū. i. insti. fi. de rerū diuī. **D**icit qz **P**alladius ⁊ **A**ris. in li. de vege. ⁊ plantis q̄ amigdal⁹ a sua amaritudine liberat p̄ immissiōnē cunei in radicē. **M**e cuneus est spūssantus: qui notā oīs peccati quā ex radice amara iudeoz cōtrahere poterat: ab ea elōgauit ⁊ expulit. **P**hus quoqz vbi. s. dicit q̄ si amigdalus vetusta clauis p̄foret emitter guttaꝝ gumi ⁊ ampl⁹ fructificabit: qz humor ī medulla impinguat. **P**er istud foramē intelligitur occulta inspiratio dei. de qua ipa virgo inq̄t **S**an. v. **D**ilect⁹ meus misit manū suā p̄ foramē: ⁊ v̄ter me⁹ intrinuit ad tactū ei⁹. qz beata sbeigo in bonis opibz p̄ cōtactū diuine inspiratiōis excreuit. **S**cdō beata sbeigo dicitur amigdalus rōne flor⁹. **S**icut em̄ amigdal⁹ ante oēs arboꝝ flores p̄ducit: vt inq̄t **J**id. vbi. s. sic ⁊ ipa ante oēs mulieres vortū sbeinitatis emisit: ⁊ post eam multe alie. **D**e quibz dicit ps. xliij. **A**dducēt regi sbeines post eā. **E**t ad hoc p̄positū posset moralit̄ exponi illud qd̄ inq̄t **V**irgili⁹ in buccolicz. **E**t nūcoīs ager: nūcoīs piurūt arboꝝ. **N**ūc frō dēt silue: nūc formosissim⁹ annus ⁊c. **E**x ipa autē sbeinitatis p̄missione et vocatiōe secuta

Maria amigdalus.

est **S**uero gentium et reprobatio iudeorum. de qua **Eccl.** vlti. dicitur. **F**lorebit amigdala et impinguabit locusta: et desiccabit caparis. **T**unc enim amigdala floruit quando homo beatorum virginum emisit. et tunc locusta. i. gentilitas instabilis et vaga spū sancti gratia impingua-
In nuce sunt tria
 ra fuit. **C**aparis autem. i. populus iudeorum in dissipatione fuit. **C**aparis enim est fructus spinosus super terram extensus: ut dicitur in libro de proprietatibus rerum. et significat populum iudaicum durum et rebellē et terrenis adherentē. **T**ertio dicitur amigdala rōne fructus. nam fructus eius sunt nuges lōge. **D**icit autem **Aug.** in sermone de natiuitate dñi: ubi loquitur de **h**ga **A**ron que protulit nuges: quod in nuce sunt tria scilicet corium: testa et nucleus. **U**t autem supra diximus presecunda huius operis: in exordio: per corium siue corticē nucis significat christi caro: que habuit asperitatem et amaritudinem passionis. per nucleum vero eius diuinitas intelligitur que habet dulcedinem et dedit illuminationem. per testam autem que est firma et iter nucleum et corium siue corticē media significat et anima: que fuit firma contra omnia aduersa: et que est media iter naturam diuinam et carnem. quod mediante anima christi diuinitas eius fuit carni unita. **I**psa igitur homo benedicta non solum amigdala sed etiam arbor celestis appellatur: que protulit folia flores et fructus. **D**e folijs autem eius dicitur **Apo.** vi. **F**olia hominis ad sanitatem gentium. **I**sta autem folia fuerunt salutaria eloquia. **U**num folium valet ad sanitatem carnalis concupiscentie: cum dicitur **Luc.** j. **Q**uomodo fiet istud quoniam vix non cognosco. **A**liud ad sanitatem superbie: cum ait ubi s. **R**espexit humilitatem ancille sue. **T**ertium vero ad sanitatem auaricie: cum dicitur ibidem. **R**esurtes impleuit bonis et flores istius arboris fuerunt fructus excellentissimi que fuerunt in ea. de quibus **San.** ij. dicitur. **F**lores apparuerunt in terra nostra. i. in homine maria: que dicitur terra: in illis psalms. **A**piat terram germinet saluatore. **I**stos flores odoriferos fructum debet christiana querere in hac humo. i. in humili matre dei: in illis **U**rgilij ubi s. **Q**ui legit flores et humi nascuntia fraga. **S**i moraliter exponatur: innumeris etiam fragrantissimis floribus circumdata fuit et fulcita beata virgo: que dicitur **San.** ij. **F**ulcite me floribus etc. **F**ructus vero huius arboris fuerunt opera eius. de quibus **San.** vij. dicitur. **V**ideamus si flores fructus protulerunt. **M**aria autem fructus huius arboris fuit ille de quo dicitur fuit ipsi homini **Au.** j. **B**enedictus fructus ventris tui. **I**ste enim fructus fuit benedictus odore: quod suavis ad odorandum. unde **Eccl.** xliij. ipsa homo inquit. **E**go quasi vire fructificauit suauitate odoris. **F**uit etiam venustus et honora-

bilis ad itudum. unde sequitur. et flores mei fructus honoris et honestatis. **F**uit etiam dulcis ad gustandum **San.** ij. dicitur. **F**ructus eius dulcis gutturi meo. unde de b. homine verificata fuit illa poetica sententia. **A**rbor de dulci dulcia poma cadunt. **E**t dñs noster ihesus christus fructus fuit arbor pulcherrime **Am.** xliij. de qua arbor dicitur omnibus deuotus christians **Sen.** xvij. **R**equiescit sub arbor. **D**igitur beatus homo profecto tu es arbor illa celestis lignum vite quod deus posuit in medio paradisi: ut figuratum fuit **Sen.** ij. quod affertur. fructus per menses singulos: ut dicitur **Apo.** vlt. **T**u es illa arbor de qua dicitur **Daniel.** liij. **E**cce arbor in medio terre. i. in medio omnis creature. cuius altitudo nimia: quod in corpore habibile est omni pure creature. ut exponit s. **Bernardinus** in quodam sermone. **Q**uius hominis excellentiam prouideat idem s. **Bernardinus** inquit in sermone. vlt. de nomine eius. **Q**uem igitur dilectissimi fratres dominam nostram hominem benedictam: ut que mihi meruit esse iudicis scolarum: per reatibus nostris satisfaciatur aduocata. quod est in ea potest esse periculum ubi casus hominum illa potest que habet unde apud deum per filium orare presumat: quod magis est dei. habet et ille unde homini clemeter ignoscatur: quod filius hominis est. **A**mbos certati causas miserantur humanas: mihi excusando mortales ne peccent: filius ignoscendo peccatoribus ut resurgat. **O**mnes ergo genitrici eius deuotissime supplicantes vitam nostram emendemus: et mores communi voto: pari desiderio: ardenti affectu postulantes ut ecclesiam suam exaltet: nostris misterium acceptet: patriam tueat et protegat: fideles multiplicet: abigat hostes: domesticos foueat: et omnes que triumphale nomen iesu ac matris eius marie inuocant et adorant: dirigat spiritus preseruet: que cum patre et spiritu sancto in eternum benedictibilis laudabilis et gloriosus uiuit et regnat per infinita secula seculorum. **A**men.

De eiusdem piissime virginis noiatione
 Sermo quintus.

Quorū queris
 nomē meū quod est admirabile? **Sen.** xxxij. et **Judi.** xij
Inquit b. **Bernardi.** in sermone. liij. de nomine hominis. **T**estis scilicet dñs. quod si quoniam celestis gratia largiente exterioribus curis exerceatur: laudibus hominis valeo totum vel per horam occupari: tanta mentis leticia satietur: rarisque interius suauitate profundior: ut cunctis mundi vanitatibus et concupiscentiis conculectis: nil malum aut appetitum quod cum ipso leticie spiritu si daret statim exire ad dominum antequam illud gaudij spiritualis curis iter redeuntibus auferat: et stimulare memoria delictorum citra conuertat in luctum et inbi-
 lus pholorum in lacrimam. **U**ide igitur quare sic

Bermo.v. De nominatiōe Marie

felicitatis et glie in illa p̄ria dei genitricē h̄gi
nē b̄ndictā stipatā ordinibz angeloz: choris
h̄ginū comitatā: vultu plenissimo gratiarū
in suo dignitatis solio p̄sidentē reuelata tā fa
cie p̄templari. q̄n quidē i sordibz carnis ad
huc et mūdū luto regētibz tā leta cōtingit ei?
nois p̄templatiōe sentire. Ad ip̄m itaqz ma
rie nomē itez p̄tēplandū: itez atqz itez descē
dere libet. Hec ille. **L**ui? gl̄iosi p̄ris vestigia
sequi desiderās: sicut et nois eius appellatio
nem recepi. **U**n̄ ad ip̄m orationē quādā in
exordio mee cōuersiōis feci dicens. **B**ernar
dine tuū sumpsit sc̄ssime nomē. **F**ac mea sic
gestz p̄sona vita tuis. **P**ossum nō imerito ti
mere si scrutari velim nois h̄ginē dignitatē
ne ip̄a h̄go mihi dicat v̄ba thēmatici nostri.
Quid q̄ris nomē meū et. tū et si nō possū de
illo p̄dicare sic meret: aliqd̄ dicere conator. p̄
ut q̄sqz eiusdē h̄ginis fuul? tenet. **N**ā bona
volūtas supplebit defectū viriū: .l. alia. **C.** de
his q̄. vt indi. et ip̄a bona volūtas p̄ facto re
putabit. .l. rep̄hēdēda. **C.** et isti. et substi. **S**c̄o
di. fac. **S**ciendū est q̄ p̄ multas alias
progratiuas nomē h̄ginis ex q̄nqz lris cōpo
nit. **M**ittēdo q̄ breuitatē cā m̄tra q̄ possent
in hac materia dici: maxie qz m̄tudo one
rosa nihil habet honesti. **S.** si. i. aut. et refe. col
la. j. et. l. tāta. **S.** cōtrariū. **C.** et ve. iu. enu. suc
cincte tangā illud quod ait m̄gr **A**mbrosius
seruata in suo q̄dragesimali s̄mōe. xxxix. vbi
inq̄t qz nomē marie compositū ex quinqz lit
teris ostēdit quinqz v̄tutes in ea p̄cipue fuis
se. **P**er **M.** em̄ ond̄it v̄tē fidei. nā hec lra ex
tribz **J.** inuicē colligatis cōponit: vt ostēda
tur qz virgo p̄fectissimā trinitatis noticiā et
fidē habuit. **S**icut em̄ tres **J.** inuicē colliga
ti vnā litterā faciūt: ita tres p̄sone diuine iui
cem p̄ generatiōz et p̄cessionē colligate vnuz
deū ostendūt. cui? veri dei beata h̄go p̄fectis
simā fidē suauit. **P**er secūda litterā. **A.** si
gnificat v̄tus sp̄i. **N**ā sic hec lra est a sinistrz
apta et capite curuo: et a dextrz clausa: sic sc̄a
sp̄es est qua anīm? a sinistrz. .i. a tribulationū
p̄te exiēs leto vultu et capite diuo ac h̄ilia
to totū se aptū ostēdit ad omnia supplicia p̄
amore dei p̄ferēda. et a dextrz claudit: qz null
dei q̄ az donis extollit. vñ **S**rego. in moral.
ait. **S**pes in c̄nitate anīmū erigit: et idcirco
nulla mala q̄ exteriūs tolerat sentit. **T**ertia
lra est **R.** que significat v̄tutē charitatē. qm̄
sicut **R.** duas tortiōes habet: ita charitas ve
ra ad dei et primi dilectionē se extēdit. qm̄ in
his duobz mādatis tota lex p̄det et p̄he: vt
d̄: **M**at. xxij. **Q**uarta lra est **J.** et significat ve

Quinqz
virtutes
Marie

rā h̄ilitatē et nō fictā: qz humilitas rectū ho
minē facit: sicut superbia eū reddit obliquū.
vñ **S**rego. in moral. ait. **T**anto sit vnus q̄sqz
vilior deo q̄to est p̄ciosior sibi. et tāto p̄ciosior
deo q̄to vilior sibi. **D**e marie autē h̄ilitate
inq̄t **B**ern. i. q̄dā ser. **V**era h̄ilitas que
deū hoibz pepit: vitā mortalibz edidit: celos
inouauit: mūdū purificauit: padisū aperuit
et hoim aīas libauit. **F**acta ē marie h̄ilitas
scala celestz: p̄ quā de? descēdit ad t̄ras. hec il
le. **Q**uarta et vltia lra est **A.** q̄ v̄tutē largitatis
ond̄it. qz sic **A.** lra apta ē manū q̄si porrigēs
a sinistrz: sic et h̄go oibz volentibz eam se p̄bet
abūdāter: vt inq̄t **B**ern. in q̄dā ser. **S**z de
his hic breuit p̄trāsiū: qz in p̄te seq̄nti hui?
opis declarauim? q̄tū iste v̄tutes: fides: sp̄es
charitas: h̄ilitas et largitas excellentissime
fuerūt in brā h̄gine. et solū in h̄ s̄mōe de q̄nqz
alijs progratiuis differem?

De p̄ma progratiua incipite ab **M.** .i.
qz brā h̄go est mater misericordie.

Sicut i officio et dignitate nlla cre
atura ē maior m̄re dei: sic decēs est
vt nullū sit i creaturz purz excellē
tius nomē noie marie. **P**er p̄mā
aut hui? nois litterā. **M.** significat qz ipsa
est mater misericordie. **M**iscōdia em̄ ei? est oibus
misericordijs alioz sanctorz oim excellētor: ge
neralior: cōmuniōz et maior. **P**rimo est excel
lētor: qz oēs alios excellit. **S**ic em̄ oleū sup
eminet oibus liquoribz: ita ip̄a supeminet oī
bus sanctorz miseratiōibz. **E**t iō **S**an. vj. as
similat aurore: lune: soli: et armate aciei. **A**ssi
milat qz stelle marz. **A**urore quidē assimila
tur: qz ei? miscōdia p̄ oibz alijs est v̄ltior. **N**ā
sicut aurore expellēs noctē introducit diem
sic ip̄a a nobis expellit tenebrā pcti et introdu
cit diuine gr̄e lucē. **A**ssimilat aut lune: qz sicut
luna oibz planetz ē magz terre vicia: sic eius
m̄ia p̄ oibus alijs est nob̄ itimior. **A**ssimilat
etiā soli: qz sicut sol oibz planetz copiosior et cla
rius lumē suū diffundit: ita miscōdia h̄gis p̄
oibz alijs est cōmuniōz. q̄ vt inq̄t **B**er. in q̄
dam s̄mōe: oibus se diffundit: nec est qui se
abscondat a calore ei?. **S**cit em̄ verā esse illā
Quidij sniam in libro sine titulo di. **E**rede
mihi res est ingeniosa dare. et illā **M**arcial
poete dicen. **Q**uas dederis solas sp̄ habebis
opes. et illā **M**atthei poete i li. de thobia di.
Est ancilla dei simplex elemosyna: mortis
Antidorū: venie porta: salutis iter.
Liberat a mortis laqueis elemosyna: sordes
Abluit: actori dulce perorat opus.
Vitā p̄petuat venturā: p̄stet honorem

D

Maria
mar'mie

Perpetuū p̄stat sp̄uale deo. Et idō sp̄ opa
 m̄sc̄die voluit exercere vt sibi gl̄iaz acquirere
 et alios a morte eterna et pctōz fordidibz
 merito pietat̄ liberaret. Assimilat etiā arma
 teaciet. qz ei⁹ potētia ceteris est potētior: q̄a
 hostes cōterit et in fugā cōuertit. Nec est ali
 qd̄ nomē terribili⁹ remōibz qd̄ sit alicui⁹ pu
 re creature qz nomē beate yginis. De quo di
 cere possum⁹ illud ps̄. cx. Sanctū et terribile
 nomen eius. Assimilat nihilomin⁹ stelle ma
 ris: quia ei⁹ m̄sc̄dia p̄re ceteris ē diuturnior.
R Sicut em̄ stellis ceteris occidētibz ip̄a non
 occidit: sic ceteris nō exaudietibz maria nō
 deserit. **S**ecūdo eius misericordia est om̄i
 bus generalior: quia vbiqz generalit̄ inuenit̄
 sc̄z in mūdo: in iudicio et in celo. Sicut autē
 gen⁹ perire nō p̄t. l. in ratiōe. S. icerte. ff. ad
 trehel. sic nec generalis m̄sc̄dia beate yginis
 vnqz peribit. Inuenit̄ autē eius misericordia
 p̄mo in mūdo: quia misericordia eius plena ē
 om̄is terra. Nec mirz: qz ip̄a habet miserēdi
 potētia: sapientia et voluntatē promptā. vñ
 Prouer. xxi. dicit. Thesaur⁹ desiderabilis et
 oleū in habitaculo iusti. P̄t ergo misereri
 et subuenire: qz habet oleū. i. pietatis affectū
 Scit autē subuenire: qz fuit speciale habitac
 ulū iusti. i. xpi: qui est sapiētia dei patris.
 Secūdo subueniet in iudicio. vñ puer. vl
 timo dicit. Laudēt eā. s. om̄s electi: in portis
 id est in iudicio. qz olim iudicia in portis tene
 bant. opa eius. s. que tūc faciet. Ip̄a em̄ vir
 go beata cū filio ad iudiciū veniet: et ibi erit
 cū magno honore q̄stū ad se: et in magna vti
 litate q̄stū ad nos. De honore autē que in iu
 dicio habebit dicit ps̄. xliij. Astitit regina a
 dextris zc. Honorabit em̄ q̄stū ad locū. quia
 a dextris tuis. Honorabit q̄stū ad habitū
 qz corpore gl̄ioso induta erit. adeo subdit. in
 vestitu deaurato. Honorabit qz q̄stū ad cō
 sortii. qz oēs angeli et sc̄i circa eā tanqz circa
 suā reginā assistēt. ideo addit. circūdatava
 rietate. s. oim̄ sanctorz diuersitate. Sc̄do ibi
 erit ad magnā vtilitatē q̄ ad nos. vñ d̄r de
 ea Prouer. vi. De nocte surrexit et dedit p̄dā
 domesticis suis et cibaria ancill̄ suis. et ibidē
 Dēs domestici ei⁹ vestiti sūt duplicibz. An
 cille ei⁹ sunt aīe q̄ sibi hūilit̄ seruerūt. Dome
 stici autē ei⁹ sunt illi q̄ ex intima deuotōe cum
 ip̄a q̄si quādā familiaritatē exerūt. Ip̄a igit̄
 tur tūc de nocte surget. qz fm̄ q̄sdā iudiciū de
 nocte fiet: iuxta illd̄ Mat. xxv. Media autē
 nocte clamor fact⁹ ē zc. et tūc ancillis et dome
 sticis suis dabit p̄dā. i. demonū et reproborū

Miseri
 cordia
 Marie
 inuenit̄.

victoria. qz q̄libet sc̄tus s̄b pedibz eos tenebit:
 iux̄ illd̄ Malach. iij. Calcabim⁹ ipios cū fu
 erint q̄si cinis sub plāta pedum n̄roz. Dabit
 etiā eis cibaria. qz cū fili⁹ eius sit verus de⁹ et
 ver⁹ hō eos ababit et reficiet in visiōe hūani
 tatis et p̄teplatiōe diuinitat̄ ei⁹. Illos etiā ve
 stiet duplicibz. i. duplici stola gl̄ie et b̄itudi
 nis. i. aīe et corpis. Tertio ei⁹ m̄sc̄dia appet
 i celo: qz ei⁹ claritas in b̄ris est cā gl̄ie et leticie
 et honorificentie. Sic quidē: qz ei⁹ claritas
 b̄ros illustrat. vñ Bern̄. in quodā ser. inqr̄.
 Marie p̄ntia tot⁹ illuminat orb̄: adeo vt ip̄a
 sup̄na ciuitas clari⁹ rutilet: yginēe lāpadis
 illustrata fulgoribz. Est etiā cā leticie: qz sc̄i
 nō sine maḡ leticia videre p̄nt matrē et sororē
 rē suā sup̄ oēs āgelos exaltatā. Est etiā cā ho
 norificentie. qz magn⁹ honor est sc̄tis h̄re xp̄m
 fratrē suū et beatā virginē matrē et sororē suā
 quozū vnus est rex: altera est regina tot⁹ re
 gni celestis. De his tribus dicit Judith. xv.
 Tu gloria hierusalem: tu leticia israel: tu ho
 norificentia populi nostri. **T**ertio ei⁹ mise
 ricordia est alijs sanctorz misericordijs copi
 osior et cōmunior. vnde assimilat oliue camp
 pi Eccl̄. xxiij. vbi ip̄a inqr̄. Quasi oliua spe
 ciosa in campis. Misericordie em̄ alioz sc̄to
 rū sunt sepe sicut oliue ortozū. q̄ nobis clausē
 sunt: eo qd̄ digni nō sumus. Misericordia autē
 tē yginis est oliua campi: quia oibz est cōmu
 nis. vñ Bern̄. in quodā sermone ait. Virgo
 beata copiosissima charitate sapientibz et in
 sapientibz debitoricē se fecit: et oibz misicor
 die sinū apuit zc. Et sicut eccl̄ia nemini clau
 dit gremiū. epl̄a iter claras. C. de sum. tri. et fi
 de ca. ita ip̄a que est templū dei viuū nemi
 ni claudit gremiū pietat̄. **Q**uarto ei⁹ mi
 sericordia ē oibz alijs maior: qd̄ duplici dimē
 sione. s. lōgitudine: latitudine: sublimitate et pro
 funditate. De q̄ loq̄ns Bern̄. in q̄dā ser. ait
 Quis b̄ndicte m̄sc̄die tue longitudinē: lati
 tudinē et profundū inestigare possit? Lōgitu
 do em̄ ei⁹ vsqz i diē nouissimū subuenit vni
 uersis eā inuocantibz. Latitudo ei⁹ replet orbē
 terraz: qz ei⁹ m̄ia plena est ois terra. Subli
 mitas ei⁹ ciuitat̄ sup̄ne ruinas instaurauit
 Profunditas sedētibz in tenebris et vmbra
 mort̄ se cōicauit et gr̄am obtinuit. Sit igit̄ tue
 pietatis ip̄am quā inuenisti ap̄d deū gr̄az no
 tā facere mūdo: p̄tibz tuis obtinēdo reis ve
 niā: egenis medelā: pusillis corde robur: af
 flictis solatōz: p̄ditantibz adiutoriū et libe
 rationē. Decille. Ex q̄b⁹ patet qd̄ merito bea
 ta virgo mater misericordie appellat̄. lz em̄
 diuersis noibz nuncupet: tamen nullū est

S

T

Sermo. v. De nominatiōe Marię

plari⁹ nomē ei⁹ pueniēti⁹ q̄ mater miseri-
cordie. nā si illā impatricē nomies: hoc aliq̄
rulu⁹ rigoris et timoris ingerit de hac puella
que mirissima est et oib⁹ grata. Si reginam
dicas: ip̄a se ancillā humilē vocat. Sicut si
dn̄am dn̄az: hoc importat solū quādā excel-
lentia et nō benignitatē. Si deam deaz eam
appelles: nō videbit esse dea vel domina pec-
catoz. Nō etiā videt esse appellanda regina
glorie. quia gloria est tm̄ in celo et nō in terra
nec in inferno nec in purgatorio: sed miseri-
cordia in qlibet hoz est. ergo maximū regnū
est misericordia: et sequēter maria regina scz
virgo Maria debet appellari regina et ma-
ter misericordie. nā a digniori debet fieri nomi-
natio. s. sed quoties insti. de iure natu. gen.
et ci. In sup̄ q̄qd est supius supiore est supe-
ri⁹ inferioze. p̄ illā regulā. Si vinco vincen-
tē te mltō fort⁹ vincā te. l. de accessioib⁹. ff. de
diuer. et tēp. p̄sc̄p. sed misericordia est sup̄ oīa opa
dei: vt d̄r ps. celiij. ḡ regnū misericordie ē sup̄
oīa regna. et n̄ter pprie puenit mri dei: q̄ oīm
regnoz dei est regina. Preterea ip̄a virgo
sup̄a primoniū et p̄prietatē filij sui est regia.
sed hoc primoniū est misericordie: qz dei ppriū est
misereri semp̄ et p̄cere: vt inq̄t Greg. i quādā
collecta. ḡ beata h̄go pprie misericordie est regina
Nā loc⁹ pprius regis d̄r regnū ei⁹. sicut ille
d̄r rex Fracie cui⁹ regnū est fracia. s. loc⁹ dei
est misericordia. vñ super illō Isa. xvij. d̄r dn̄s.
ego cōsiderabo in loco meo. inq̄t glo. Qui lo-
cus est misericordia. Si ḡ loc⁹ et regnū xpi est mi-
sericordia: p̄fecto cōstat q̄ mri ei⁹ est mie mri et
regina. Jo illi canit ecclia. Salue regia mie
et itez. Maria mri gr̄e: mater mie. Late em̄
dignitatis et excellētie est mri et clementia qz
ip̄a sola dicit nos reddere pares deo. l. fi. C.
de do. inf. vi. et vx. vñ Laudian⁹ inq̄t. Sis-
pius in p̄mis: nā si vincamur i omi⁹ Dune-
re: sola deos equat clemētia nobis.

De sc̄da p̄rogatiua h̄ginei nois incipiete
ab A. s. q̄ brā h̄go d̄r aqueduct⁹.

Maria
aqueduct⁹
Aqueductus appellat mater dei q̄
Eccl. xxiiij. inquit. Ego q̄si aque-
ductus exiui de paradiso. i. de deli-
cijs misericordiaz dei. Per istum
aut aqueductū fluunt aque gratiaz de celo
i mundū. vñ sequit⁹ Rigabo hortū plātatio-
num meaz. Sicut ergo aqueduct⁹ appellat
seruit⁹. l. et in puinciali. C. de serui. et aqua. qz
p̄ dijs irrigadis seruit. sic et ip̄a virgo nobis
seruiedo gr̄am sui filij ministrat. Et sicut aque-
duct⁹ est indiuidu⁹ et totalis. qz non potest

diuidi nec p̄stitui p̄ parte. l. vie. ff. de serui sic
et marie deuotionē integre et totaliter habere
oportet. Vñ qz iste aqueduct⁹ nob valde est
necessarius: ideo diabol⁹ ip̄m frāgere conat.
Quod significatū ē Judith. viij. vbi dicit qz
Holofernes p̄cepit incidit aqueductū. qz per il-
lū fluebat fons i ciuitatē. Tūc aut diabolus
istū aqueductū incidit qn̄ nos a deuotiōe h̄gis
retrahit. Sicut em̄ ius aqueduct⁹ spacio ip̄is
amittit. l. si tibi seruitutē. C. de serui. et aq. sic
et beata h̄go cessantib⁹ nobis a bonis opibus
destituit. Iste aqueduct⁹ cōmēdabilis est ex p̄-
te sui: ex p̄te n̄ri: ex p̄te mod⁹: et ex parte aque
Primo ex p̄te sui: qz habz effluere et refluere
nā gratiaz aque p̄ ip̄m aqueductū nob de ce-
lo effluūt: iux̄ illud Sap. vij. Uenerunt mi-
hi oīa bona pariter cū illa: zinnūerabilis ho-
nestas p̄ man⁹ illi⁹. Ipe etiam aque refluūt:
dū ip̄a ad referēdū deo gr̄as nos inducit: iux̄
ita illud Eccl. j. Ad loca vnde exeunt flumi-
na reuertunt⁹ vt itez fluant. Et etiā iste aque-
duct⁹ cōmēdabilis est ex p̄te sui qz habet magnā
longitudinē: latitudinē et sublimitatē. Cuius
aut lōgitudō tāta est qz attingit a celo vsqz ad
terrā. vñ Bern. in quodā ser. ait. Aqueduct⁹
ctus est maria: cui⁹ nimirū sumitas istar sca-
le Jacob celos tangit: imo etiā trāscendit: vt
illū fontē aquarū que sup̄ celos sunt contin-
gere possit. Latitudo aut ist⁹ aqueduct⁹ tā-
ta fuit qz totū diuinū fontem capere potuit.
vñ Bern. vbi supra ait. Nat⁹ est fons et vsqz
ad nos puenit. qz descendit illa celestis vena
per aqueductū. nō tm̄ fontis copiā nobis ex-
hibēs: sed stillicidia gr̄ate cordib⁹ n̄ris arēti-
bus infundēs: alij quidē pl⁹: alij minus acci-
piūt. hec ille. Et ibidē etiā ait. Iste aquedu-
ctus est maria: q̄ plenitudinē fontis de corde
pat̄r⁹ accepit: et nobis illud pur cape poteram⁹
mus edidit. Altitudo h̄o ist⁹ aqueduct⁹ tanta
fuit qz vsqz ad fontē totū diuinitatis se erexit
illū tetigit. vñ Bern. vbi. s. ait. Quomō no-
ster hic aqueduct⁹ fontē illum attingit subli-
mē: Quō putes nisi vehementia desiderij et
feruore deuotiōis ac puritate orōis: Quō igitur
maiestatē attingit iaccessibile nisi pullan-
do et querēdo. Sc̄do iste aqueduct⁹ cōmē-
dabilis est ex p̄te nostri. Nos em̄ aquas gra-
tiaz de celo h̄re nō poteram⁹ pp̄r nimia alti-
tudinē suā et n̄raz nimia dēp̄sioz. et iō opruit
qz eēt i medio aqueduct⁹. vñ Bern. vbi. s. inq̄t
Prop̄tea hūano generi tāto tpe fluenta gr̄e
desuerūt: qz nondū intercesserat aqueduct⁹.
et itez. Queram⁹ gr̄am: s. p̄ inuētricē gr̄e ma-
riā. neqz em̄ omnipotens de⁹ sine hoc aquedu-

em graz vult ifudere: fz tibi voluit vehiculū
 puidere: qz forte man⁹ tue plene fūt sanguie
 z iō q̄qd̄ deo offerre defideras gr̄iffimis illis
 z oī acceptōe digniffimis marie manib⁹ offe
 redū trade fi nō vis repulſā fuſtinere. **T**er
 tio iſte aq̄ducr⁹ p̄mēdabil⁹ ē ex pte modi **I**ſte
 aut mod⁹ ē triplex. **P**rim⁹ eſt: qz diūſimode
 diffūdit. nā q̄buſda ſe diffundit i modū aq̄
 p̄ntei. q̄buſda i modū aq̄ font⁹: q̄buſda ſo in
 modū aq̄ fluis. **P**ure⁹ hz aq̄s occultas q̄ cū
 labore educunt. z q̄tū ad h̄ ipſa ſe diffundit
 pctōrib⁹. qz aq̄ gr̄e ē eis occulta: fz tñ p labore
 p̄nie p̄r hauriri. **A**qua ſo font⁹ ſine labore
 haurit z p̄tinue emanat. q̄tū ad h̄ diffūdit
 ſe bonis z ſibi deuot⁹: qz p̄tinue gr̄am ſuā eis
 tribuit: z ſine multo labore eis cōicat. **A**qua
 ſo fluis in magna abūdātia emanat. z q̄tū
 ad h̄ ſe diffundit beatis: q̄b⁹ largit⁹ z abūdā
 ter aquā ſpūſci tribuit. **E**t iſta triplex d̄n̄a
 aq̄z tāgit **L**an. iij. vbi de br̄a ſḡie d̄r. **F**ons
 ortoz pure⁹ aq̄z viuētū q̄ fluit ip̄tu de liba
 no. **S**cōns mod⁹ ē: qz abūdant⁹ z largit⁹ ſe
 diffūdit. vñ de ipo dici p̄ illd̄ **N**u. xx. **E**greſ
 ſi ſi aq̄ largiffime ita vt ppl̄s biberet z iumē
 ta. i. deuoti z indeuoti de ipo aq̄ductu biberet
 p̄nt. **A**q̄ q̄dē largit⁹ ſe diffundere p̄ſuevit ml̄
 ris de cauſ. **P**rio ex nimia repletōe. ſic p̄z i
 fluit i plero qd̄ p loca vicina ſe diffūdit. **B**r̄a
 āgit ſgo gr̄is plena de ſua plenitudine i corda
 p̄ deuotōz ſibi vicina ſe diffundit. vñ ip̄a in
 q̄t **E**c̄i. xxiij. **I**n plenitudine ſctōz detentō
 mea. **S**cōdo ex violētia v̄etoz ipulſōe. ſic p̄z
 i mari: qd̄ q̄n v̄etoz violētia ipellit i tumelcit
 atqz diffundit. z idē ſit in fluib⁹. **A**uſter autē
 ſpūſci ſic mentē ſḡinis afflauit qz ip̄am ad
 diffundendū impellit. iō **L**an. iij. d̄r. **S**ur
 ge aq̄lo z veni auſter p̄ſa ortū meū: z fluant
 aromata ill⁹. **T**ertio ex nimia z vehementi
 ebullitōe. q̄n ci vas nimis ebullit tūc aquā eē
 p̄icit. **I**gnis q̄dē ſpūſci ſic mētē ſḡis ebulli
 re facit qz ad ſpargēdū nobis aquam ſue gr̄e
 ip̄am ipellit: vt nō ſit q̄ a calore ſuo ſe abſcon
 dere poſſit. vñ p̄s. ait. **N**ō eſt q̄ ſe abſcōdat a
 calore ei⁹. **Q**uarto ex vasis p̄uſſōe. **S**i em
 vas plenu aqua cōcutit⁹ mox aqua effundit.
Ipa igit ſgo q̄ ē ſcītula gr̄a dei repleta ſi ab
 aliq̄ cū deuotōe tangat⁹ mox gr̄am ſuā effun
 dit. vñ **N**ūe. xxiij. d̄r. **F**luer aqua de ſcītula
 ei⁹. i. de ſḡie maria m̄re ei⁹. **Q**uinto ex vallū
 dep̄ſiōe. nā aq̄ valde ſe diffūdit i valles z in
 loca dep̄ſa. vñ d̄r **l**ex. in. l. j. ſ. penult. z ſi. ff.
 de aqua plu. ar. qz iō loci inferiores ſunt pin
 guiores: qz oīs piguedo fr̄e ad illos p̄ aquā
 defluit. z ſic b. ſgo aquā gr̄e ſue imittit in cor

Maria
 diuſimo
 de ſe dif
 fundit

Largit⁹
 ſe diffun
 dit

da hūilia: iūz illd̄ p̄s. **Q**ui emittit fontes in
 puallib⁹. **Q**uarto p̄ncipal⁹ iſte aq̄ducr⁹ cō
 mēdabil⁹ eſt ex pte aq̄: qz hz aq̄s puriffimas.
Tūc at fm̄ **A**riſ. aq̄ ē puriffima q̄n nullū hz
 p̄p̄iū colorē nullūqz odorē nec ſaporem. **A**q̄
 igit. b. marie ē puriffima: qz aufert a nob co
 lorē. i. mūdānā p̄ſatōz: iūz illd̄ **R**o. xi. **N**o
 lite p̄formari huic ſecō zc. aufert etiā odorē
 i. p̄teritoz pctōz vana recordatiōz: quē odo
 rē hēbāt illi q̄ dicebāt **N**u. xi. **R**ecordamur
 piſciū q̄s comedebam⁹ i egypto grat⁹ zc. **A**u
 fert qz ſaporē. i. mūdi amorē: vt amor mūdi
 ſibi deſipiat: z ſol⁹ amor dei ſibi ſapiat. **Q**z ſic
 dicit **A**ph̄y. in q̄dā ſer. **V**ere nō habet ſup
 terrā qd̄ amet q̄ donū celeſte in ſitate guſta
 uerit. **Q**z ſo puritati iſti⁹ aq̄ducr⁹ q̄dā d̄di
 centes ip̄m ſordidatum originali pctō fuiſſe
 aſſerūt. iō merito dicere poſſum⁹ de br̄a ſḡie
 ne illd̄ **N**ūe. xx. **H**ec eſt aqua d̄dictiōis vbi
 iurgati ſunt filij iſrl̄ cōtra d̄n̄m. i. xpm̄ filiu
 ip̄ius ſḡinis: matrē ſuā maculatā p̄dicātes
Quia autē ille cognoſcit eſſe deuot⁹ xpi z ma
 tris eius qui cauilloſis argumētatiōib⁹ con
 tradicētiū nō moueta venerāda concep̄tiōe
 eius. **I**deo ip̄e xpus inquit tali deuoto illud
 p̄s. lxxx. **P**robauit te apud aquā d̄dictiōis
Hec eſt illa aqua ſuauiſſima de qua figurāl⁹
 ter dicit **P**rouerb. v. **S**ibe aquā de ciſterna
 tua z fluēta putei tui. **H**ec ē illa aq̄ nitidiffi
 ma in qua reſplēdet vult⁹ p̄p̄iciētū: p̄uerb.
 xxvij. **H**ec eſt illa aqua ſalutar⁹ q̄ ignē extir
 guit ardētē: **E**c̄i. iij. **H**ec eſt illa aq̄ de q̄ mo
 rali⁹ exponi p̄t illud **E**c̄i. xxix. **I**nitiū vite
 hoīs aqua z panis. **P**er aquā em̄ intelligit⁹
 ſgo maria p̄ panē ſo xps. q̄ de ſe ip̄o ait **J**o
 h̄a. vj. **E**go ſum panis vit⁹ q̄ de celo deſcēdi
 trāſumptiue in. c. charitas. de pe. di. ij. z de
 cōſecra. di. ij. c. forte. z c. omnia. z c. in calice.
 xxxij. q. iij. c. ſciatis. **H**ec etiā eſt illa aqua
 de qua exponi p̄t illd̄ **E**zech. xxxvj. vbi ait
 deus. **E**fundā ſup vos aquā mūdā z mūdā
 bimi ab omib⁹ inq̄namētis veſtris. **D**e ip̄a
 qz exponi potēſt illd̄ **J**oh. iij. **Q**ui biberit
 ex aqua quā ego dabo ei nō ſitiet i eternū: fz
 fiet in eo ſons aque ſaliēt⁹ in vitā eternā. **D**i
 cere qz poſſum⁹ eam figurari per aquā celū
 cam. de qua tractat in. l. apud trebacū. ſ. j.
 ff. de aqua plu. ar. **E**t qz eſt aqua p̄fluēs. i. de
 celo cadēs: vt exponit inſti. de renū diui. ſ. j.
Ite qz figurat⁹ per aquā viuā. de qua tractat
 in. l. ſi is qui in puteum. in prin. ff. quod vi
 aut clā. z in. l. j. ff. de fonte. **I**te qz eſt aqua b̄n̄
 dicta. de qua in. c. aquā. de ple. di. iij. **E**t ideo
 etiā dicere valim⁹ de deuotōis ip̄ius b̄ndicte

A

Aq̄ ma
 rie puri
 ſima

Aq̄ ma
 rie puri
 ſima

Aqua ce
 lica.

Sermo. v. De nominatiōe Marie

ſignis. **B**ri q̄ ſeminat ſup aq̄s. c. cū **M**ar
the. ſ. vez. de cele. mil. **S**icut aut piſces vi
uere n̄ p̄nt ſine aq̄. c. placuit. xvj. q. j. ita nos
male haberem⁹ ſine ſignis br̄ſſime gr̄a. **I**ta
em̄ aq̄ nos ſcificās eſt nobis necaria. de q̄ ex
poni p̄t illud **N**eri. xix. **P**eribit q̄ aq̄ ex
piatiōis nō fuerit aſpū. **N**ec miz ſi n̄ h̄ns
h̄ac aquā morit. **I**pa em̄ ſigo dicere p̄t de il
lis q̄ ei⁹ deuotiōz derelinquit: illd̄ **P**iere. ij.
De dereliquit fontē aque viue. **C**ōtra ſo
de ei⁹ deuoto d̄ **E**cc̄i. xv. **A**qua ſapiētie ſalu
tar̄ potabit illū: z firmabit̄ i illo z nō ſectet̄
Dec̄ illa aq̄ ſaluterrima q̄ nos oib⁹ ſtutib⁹
fructificare facit. iuxta illd̄ **E**cc̄i. l. **Q**uaſi li
lia i trāſitu aque. **D**e q̄ aqua nos bibere hor
tat̄ d̄ns ielus **A**po. vl. di. **Q**ui ſitit ueniat:
z q̄ vult accipiat aquā vite gratis.

De tertia progatiua ſignis incipiete
a. **R**. ſ. q̄ ip̄a ſigo roze ſpūſſcī m̄ltiplicat̄ fuit
reſperſa.

Maria
roze per/
ſala.

Sicut fra celeſti roze p̄fulſa generat
viridē herbā. vñ **D**eut. xxxij. d̄c̄
Moyſes. **F**uat vt ros eloquiuz
meū: q̄ ſymb̄ ſup herbā: z qua
ſi ſtille ſup ḡmina. **S**ic br̄a ſigo inſtar terre
ſpūſſcī roze fecūdata generauit filiū ſuū. de
q̄ canit eccl̄ia. **D**eſcēdit i vtez ſignis ſic ros
ſup germē. **I**ta ḡ terra roze illo diuio made
facta genuit liliū padīſi. vñ **A**ro. xiiij. inq̄
de. **A**ro q̄ ſi ros iſrl̄ germiabit liliū. **I**rl̄ em̄
iterptat̄ vidēs d̄ū: z ſignificat beatā ſignē q̄
vidēs d̄ū i p̄t̄platiōe: germiavit liliū. i. x̄p̄z
candidū p̄ innocētā: z odorifer̄ p̄ ſtutū fra
grantiā. **D**e qua germinatiōe p̄dicū fuerat
Iſa. xlv. vbi d̄r. **R**orate celi deſuper: z nubes
pluat̄ iuſtū: apiat̄ terra z germiet̄ ſaluatozē.
Fuit etiā hec rozatio p̄mōſtrata figurat̄ **I**u
di. vj. i. vellere **S**edeōis: q̄ d̄ roze plenū roza
uit areā z iplēuit cōchā. **I**td̄ em̄ vell̄ figura
bat vtez ſignis: i q̄ fuit plenitudo roz̄. i. toti⁹
diuinitat̄. ex q̄ pleitudie areā. i. eccl̄ia: z cōchā
.i. oim̄ fidelū corda ſc̄ repleta. vñ **B**ern̄. in
ſc̄dā ſer. ait. **R**igaturus d̄ns areā celeſti roze
totū vell̄⁹ p̄us inſudit. redēptur⁹ em̄ genus
humanū vñūſum p̄ciū cōtulit̄ i maria. hec
ille. **D**ec̄ aut̄ roz̄ diuini inſuſio beatā ſigi
nē multiplici vtilitate repleuit. **P**riō em̄ de
dit ei refrigeratiōz̄ z eſtū carnal̄ cōcupiſcētie
iuxta illud **E**cc̄i. xliij. **R**os obuiās ardorive
niet̄ humilē efficiet̄ eū. **I**deo dixit illi ange
lus **L**u. j. **S**pūſſcūs ſupueniet̄ in te: z ſc̄
altiffimi obubrabit̄ tibi. i. ab oi eſtū cōcupie
refrigerabit̄. **S**c̄do dedit ſibi ſpūalis dulce
dinis p̄gustatiōz̄. de q̄ **N**ue. xj. d̄r. **L**ū deſcen

Ros re/
pleuit
maria

deret ſup caſtra ros: deſcēdebat piter z māna
Aſtz dei fuit anim⁹ ſignis: qz ſic fuit vallar⁹
z munit⁹ q̄ nūq̄ potuit ingredi limic⁹. **C**um
igit̄ ſup illd̄ caſtz deſcēdebat ros. i. ſpūſſcī ro
ratio: deſcēdebat piter z māna. i. celeſtiū p̄gu
ſtatio. **I**ta aut̄ p̄gustatiōz̄ h̄re meruit p̄pter
mūdiciā z puritatē quā ſuauit. **S**ic em̄ di
cit glo. ſup illd̄ p̄s. **Q**ui dat iumēt̄ eſcā ipoz̄
z pullis coruoz̄ inuocantib⁹ eum. **Q**uādū
pulli coruoz̄ habēt pilos albos a parētib⁹ de
ſerunt: z tūc celeſti roze paſcunt̄. **Q**z igit̄ vir
go br̄a fuit ſp̄ alba. i. puriſſima: iō celeſti refe
ctiōe ſemp̄ fuit paſta. **T**ertio fecit̄ i ea ſpūa
lē exultatiōz̄. de q̄ puer. xix. d̄r. **S**icut ros ſit
p̄ herbā: ſic z hilaritas regine. **R**ex em̄. i. x̄p̄s
ſibi areſcit̄ q̄n̄ animū ſuū ienarrabili exulta
tōe p̄fudit. de qua ip̄a inq̄t **L**u. j. **E**xultauit
ſpūs me⁹ i deo ſalutari meo. **E**t iſta exultatio
fuit ſicut ros ſup herbā: qz magnā fecit̄ in ea
fecūdatiōz̄ opoz̄. **Q**uarto dedit ſibi vite eter
ne meſſionē. **D**icit̄ ei ad **S**al. vj. **Q**ui ſemi
nat̄ i ſpū deſpū metet̄ vitā eterna. **Q**uia igit̄
br̄a ſigo in ſpū ſeminauit: iō vitā eterna meſ
ſuit. **I**ta aut̄ meſſionē nō habuit a ſe: ſz a ce
leſti roze. vñde poterat dicere illd̄ **J**ob. xxix.
Ros morabit̄ in meſſiōe mea.

De q̄rta progatiua ſignis incipiete ab
J. ſ. q̄ beata ſigo eſt ianua celi.

Beata ſigo d̄r ianua z porta padī/
ſi. an̄ em̄ aduētū ſuū nō erat in ce
lo aliq̄ porta p̄ quā poſſem⁹ intra
re: nec aliq̄ fenestra p̄ quā de⁹ ad
nos oculo miſc̄die reſpiceret. ideo beata ſigo
facta eſt i celeſti palacio porta celi z portana
ria dei: fenestra dei z padīſi. **P**riō q̄ de facta ē
porta celi. **S**icut em̄ p̄ portā int⁹ inferim⁹ z
extra efferim⁹. z p̄ hoc d̄r: porta a portādo
int⁹ z extra: vt ait **J**ohes an. in. c. ſamib⁹. **D**e
reg. iij. li. vj. in mercu. ſic z ip̄a p̄ merita ſua
nos portat ad celuz̄: z ad nos reportat dona
gratiāz̄. **V**ocat̄ autē ab eccl̄ia porta regie:
porta fulgida: felix z beata. **P**riō vocat̄ por
ta regia reſpectu x̄p̄i: cū dicit̄. **I**n reḡ alti ia
nua. **S**icut em̄ hō p̄ portam erit z intrat: ſic
etiā ip̄e intrauit z exiit p̄ illā: z tū ip̄a por
ta ſp̄ clauſa p̄maſit: iuxta illud **A**zed̄. xliij.
Porta hec clauſa erit z nō aperiet̄: z vir nō
trāſibit̄ p̄ eā: qm̄ d̄ns deus iſrl̄ ingreſſus eſt
per eā. **S**c̄do vocat̄ porta fulgida reſpe
ctu ſui. vñ dicit̄ in officio eius. **E**t porta luc̄
fulgida. **D**eus quidē ſemp̄ ſtat ad oſtium cor
dis noſtri: **A**pocal. iij. **E**go ſto ad oſtium et
pulſo: volēs lucē gratie ſue ifundere. ſed ma
li tenent oſtium ſuū. clauſum z nolūt recipe

Maria
porta cel/
li.

Porta
fulgida

lumē diuinū. vñ Job. xliij. dicit. Ipsi fuerit
 rebelles lumini: maria autē xpo pullanti ⁊ di
 cēt illud **Lan. v.** **A**pi mihi soror mea. apuit
 dices ibidē. **P**essulū ostij mei aperui dilecto
 meo. iō lucē recepit: ⁊ tora lucida facta ē. vñ
Apo. xij. d. **L**uuitas. i. xgo maria: q̄ ē ois
 x̄ritū vnitas nō indiget sole. i. illuminatiōe
 angelica: neq; luna. i. illustratiōe hūana: q̄a
 ipam illuminat claritas diuina ⁊ xpi claritas
 hūana. **Jō** subdit. s; claritas dei illuminabit
 illā: ⁊ lucerna ei⁹ erat agnus. **T**ertio vocat
 porta felix. qz p ipaz ad felicitatē eternā itra
 mus. vñ **Sen. xvij.** **U**idēs **Jacob** celū ap
 tū: ⁊ scalā sup terrā cui⁹ cacumē celos tange
 bat: ⁊ āgelos ascēdētes ⁊ descēdētes: ⁊ deū in
 mixū scale: admirādo dixit. **D**ec ē dom⁹ dei ⁊
 porta celi. **P**er qd̄ dat̄ itelligi q̄ ipa ē porta
 celest̄: qz nob celū apuit. ⁊ ē scala celi p quā
 ad nos de⁹ descēdit. q̄ lz ēē i terra corpe: tñ ca
 cumē mētis ei⁹ tāgebat celū dilectōe ⁊ seruo
 re ac p̄tēplatiōe. q̄ angelos p nobis mittit ad
 deū: ⁊ ad nos venire facit. **L**ui dñs fuit inix⁹
 qz i ei⁹ vtero fuit icorpar⁹. **I**stā portā celestē
 eua nobis clausit: sed maria aperuit. vñ d̄ ca
 nit ecclia. **P**aradisi porta p eua clausa ē: ⁊ p
 mariā xginē itez est patefacta. **P**orta ei pa
 radisi terrestr̄ tripl̄ erat clausa. i. āgelica cu
 stodia: flāma apposita: ⁊ romphea bifacuta:
 vt habet **Sen. ij.** p que significabat clausu
 ra paradisi celest̄. p angelicā em̄ custodiā signi
 ficabat inimicitia: q̄ p p̄ctm̄ facta erat int̄ ho
 minē ⁊ deū ac angelū. p flāmā appositā signi
 ficabat obligatio ad penā eternā. p rōp̄heaz
 x̄o bifacuta: denotabat seuera dei iusticia: q̄
 corp⁹ ⁊ aiām icidebat. **B**rā autē maria inter
 hoīem ⁊ deū ac āgelū pacē fec. ⁊ iō p̄mā clau
 surā remouit. vñ angeli in ei⁹ p̄tūritiōe cāta
 uerūt vt habet **Lu. ij.** **G**lia in excelsis deo: ⁊ i
 terra pax hoībus ⁊ c. **I**pa etiā remouit penā
 eternā: ⁊ adduxit dei grām ⁊ gliaz. ⁊ sic amo
 nit secūdā clausurā. **E**t ideo puer. xj. dicitur
Mulier gratiosa iuenit gliam. **I**pa etiā re
 mouit seuerā dei iusticia: ⁊ p̄uertit illā in ma
 gnā clementiā. ⁊ sic remouit tertiā clausurā.
Jō significata fuit p **Hester.** **A**ū ei rex assue
 rus iudeos mort̄ sniam p̄ulisset: regia he
 ster p̄cib; suis ipetravit r̄uocationē tā seuerē
 iusticie: ⁊ illā i clementiā p̄mutauit: vt h̄ **He**
ster. viij. **S**cdo p̄ncipalr̄ dico q̄ brā **Ma**
ria ē portanaria dei: vt dic̄ **Hugo** de sc̄o vic.
 i quodā ser. **I**sta em̄ portanaria thesaur̄ dei
 nobis apit: ⁊ nos i celeste palaciū introducit
 de p̄mo h̄ **Zach. xj.** vbi d̄. **A**pi lybane por
 tas tuas. **L**yban⁹ em̄ interpretat̄ candidatio: ⁊

Porta
felix

Maria
 portana
 ria.

significat xginē mariā: q̄ fuit candida p̄ mū
 dicia. **I**pa em̄ aperit portas suas eo q̄ debili
 bus ⁊ firmis apit portā diuine potētie. quia
 dat eis x̄ritē ⁊ potētiā tentatiōib; resistēdi.
Ignorātib; autē apit portā diuine sapientie
 dās eis sapiētiā p̄cā p̄cauedi. **M**alignāti
 bus autē ⁊ pueris apit portas diuine clemen
 tie: dās eis grām p̄itēdi. **D**e sc̄o ar. s. q̄ brā
 xgo nos i celeste palaciū introducit a q̄ eua
 nos excluderat legit. ij. **R**e. iij. q̄ ostiaria pur
 gās triticū obdormiuit. ⁊ iō **M**iphibolēth
 interfec⁹ fuit. **I**sta ostiaria fuit eua: q̄ n̄ solli
 cite vigilauit: ⁊ iō diabol⁹ itroiuit ⁊ ei⁹ sp̄m̄
 interfecit. **S**z **Joh. xvij. d.** q̄ ancilla ostia
 ria **P**et̄ i atrii p̄ncipis itroduxit. qz virgo
 maria q̄ noiāt se ancillā i celi palaciū nos in
 troducit i p̄spectu eterni reḡ. **T**ertio d̄ fe
 nestra dei. vñ canit ecclia. **I**nt̄rēt vt astra fle
 biles celi fenestra facta es. **P**er illā em̄ fene
 strā de⁹ lumē grē sue nobis effudit. lz em̄ dica
 tur in. l. si is q̄ binas. ff. de vsufruc. ⁊ in. l. j. ff.
 si vsufru. pe. ⁊ in. l. q̄riēs. ff. de fuitu. ⁊ in. l. bi
 nas edes. ff. de serui. vba. p. q̄ sufficit quem
 h̄tē tantū lumē i edib; suis vt videat: lz in cō
 mode ⁊ cū aliq̄ obscuritate: tñ de⁹ nolēs nos
 esse cū puo lumē dedit nobis h̄c fenestram
 amēnissimū p̄spectū cū magna claritatis co
 pia p̄bentē. **D**e qua **Aug.** in q̄dā ser. ait. **F**a
 cta ē maria fenestra celi: qz p ipam de⁹ vez se
 culis lumē dedit. **F**acta ē etiā scala celest̄: qz
 p ipam de⁹ descēdit ad terras. **P**er illā etiā fe
 nestrā de⁹ oculo misericōdie ad nos respicit. **D**e q̄
 d̄ **Lan. ij.** **E**n ip̄stat post parietē n̄z respi
 ciēs p fenestrā p̄spiciēs p cācellos. **U**bi no
 ta q̄ tria sunt q̄ xpm̄ inducūt vt nos oculo mi
 sericōdie respiciat. **P**rimū ē: qz habet nobis
 cū similit̄ naturā. iō d̄ q̄ stat p̄ parietē n̄m
Paries em̄ noster est nra natura. **S**z d̄: sta
 re post parietē: qz lz habuerit veritatē natu
 re: tñ nō habuit vicia ip̄ nature n̄re. **S**cdo
 ē qz lz nobiscū eandē m̄ez. ⁊ iō sicut ex idēti
 tate nature est p̄pinquus n̄r: ita ex eadē m̄re
 dicit̄ frater n̄r. ideo d̄. respiciēs p fenestrā. i.
 xginē mariā. **T**ertiu est: qz respicit in seipo
 vulnera p nobis p̄pessa: q̄b⁹ fact⁹ ē redēptor
 n̄r. ideo d̄. p̄spiciēs p cācellos. **Q**uarto di
 co q̄ est fenestra paradisi. iō sibi sepe dicere de
 tem⁹ illd̄ **Lan. v.** **A**peri mihi soror mea: ami
 ca mea: colūba mea ⁊ imactata mea: quia ca
 put meū pleni⁹ ē roze: ⁊ cincinnati mei gut̄s no
 ctū **U**bi ponit̄ q̄nq; cāe q̄re ista fenestraria
 d̄z deuot̄ suis fenestrā celi apire. **P**ria ē ma
 gna n̄ra p̄pinqtas: qz ē soror n̄ra. **S**cdo est
 ei⁹ viscerosa charitas: qz ē amica n̄ra. **T**ercia

Maria
 fenestra.

Fenestra
 paradisi

Sermo.v. De nominatiōe Marie

est magna pietas: qz est sicut colūba. Quarta est ei⁹ generositas: qz ē immaculata. Quinta est nostra magna necessitas: qz nos sum⁹ pleni frigore malicie ⁊ peccati. ideo iudicā. Caput meū plenu ē roret cincinnati mei guttis noctiu id est peccator. Ex p̄dictis ḡ patet dignitas ⁊ p̄rogatiua ḡginis q̄ta. s. q̄ ip̄a est non solū fēneltra s; etiā ianua paradisi. Eps em̄ est ostiū vt ip̄e testat̄ Ioh̄. x. In ostio aut̄ isto ianua ē ḡgo maria. Est t̄m etiā ip̄a ostiū qd̄ in figura fuit demonstratū in tēplo dei: in q̄ erāt duo ostia: q̄ significat̄ q̄ i celo s̄ duo ostia. s. xps ⁊ br̄a ḡgo: vt inq̄t **Alter.** sup̄ missus ē. c. lxxvj. Sicut aut̄ **Donat⁹** cecinit de seipo dices. Ianua sum rudib; p̄mā cupierib; artē. Nec sine me q̄s; rite perit⁹ erit. Ita ip̄a p̄t nō imerito dicere. Ianua suz cūct; superā cupierib; vrb̄e. Nec sine me q̄s; rite beat⁹ erit.

De q̄nta p̄rogatiua ḡginis incipiente ab A. i. q̄ beata ḡgo est atriu dei.

Maria atrium
P Er q̄ntā litterā hui⁹ ḡginei nois denotat q̄ ip̄a est om̄ipotētis dei atriu ⁊ habitatio. ⁊ ideo ei⁹ claritate p̄tēplās **Dauid** dicebat ps. lxxiij. Occupicat ⁊ deficit ania mea in atria dñi. Nec mirū si hoc atriu fuit splendidū ⁊ excellentissimū: cū i eo. ix. mēib; habitauerit deus. De quo d̄r **Isa.** lxij. Habitabit iuueis cū ḡgine: ⁊ gaudebit sponsus sup̄ sponsam: ⁊ gaudebit sup̄ te d̄r tu⁹. De hac q̄z hitatōe ip̄a ait **Ecc̄i.** xliij. In habitatiōe sc̄tā coram ip̄o ministrant. Ista aut̄ habitatio sc̄tā p̄t̄r̄ itel ligi fm̄ triplicē significatiōz hui⁹ nois sc̄tā. Nā sc̄tā idē est q̄ mūdū vel firmū aut sanguine tinctū. i. sanctū. iūcta. i. sacra loca. s. p̄p̄e. ff. de re. di. Ip̄a em̄ fuit sancta. i. pura ⁊ mūda: vt inq̄t **Ansel.** in li. de cōceptu ḡgina/ li: rāta puritate q̄ maior sub deo neq̄t intelligi. Sc̄do fuit sc̄a. i. firma: qz sup̄ altitudine dinitat; fuit fundata. iūq̄ illd̄ ps. lxxvj. Fundamēta ei⁹ i montib; sc̄tis. Tertio fuit sc̄a. i. sanguine tincta. qz mēoria sanguinis ⁊ passionis fili; sui semp̄ fuit iugit̄ in eius mēte affixa: vt possit dicere illud **Exo.** xlj. Sponsus sanguinū tu mihi es. In ista habitatiōe sic sc̄tā. i. in se ip̄a q̄ fuit dei habitatio: beata ḡgo corā deo ministrat. Nam p̄mo ministrat sibi ex̄n̄i in vtero substātiā sue carnis. vñ **Aā.** iij. d̄r. Egredim̄ filie hierl̄m. i. fideles aie: et videre regē **Salomonē.** i. xp̄um pacificū: in dyademate. i. in humana carne: qua corona uit eū m̄ sua. Et d̄r caro xp̄i diadema: qz ceterē figure diuisis lineis pficiunt. sola autē si

gura spherica vna t̄m linea claudit. nā cetera corpa alioz hoim facta sunt saltem duab; lineis. i. cōmūtiōe vtriusq; part̄is. Corp⁹ autē xp̄i cōpositū fuit t̄m vna linea. i. carne virginea. **S**ecūdo ministrat sibi egresso ex vtero nutritū lactis ḡginei. vñd̄ canit eccl̄ia **Ip̄m** regē angeloz sola virgo lactabat vberē de celo pleno. **U**bi tria notant. p̄mo qz lactabat ⁊ pascebat illū q̄ pascit oia. ideo alibi canit. **Paruoq;** lacte pass⁹ est: p̄ quez nec ales esurit. Sc̄do q̄ nō dedit ip̄m ad nutriendū s; ip̄a sola eū nutrit. ideo d̄r. sola virgo lactabat vti bona obseruat̄rix legū. quib; cauēt q̄ mater debeat filiū lactare. i. si cōptenti. vñ **glo.** C. de alē. libe. Tertio q̄ illd̄ lac nō fuit a natura p̄ductū: sed de celo ministratū. quia ḡgies lac naturaliter nō habēt. Ideo subdit vberē de celo pleno. Tertio sibi ministrat v̄uētū in mūdo necessaria vite corporalis. qz cūz xps paup̄ eēt: intra illud ps. xxxix. Ego autē mendic⁹ sum ⁊ paup̄. Mater ei⁹ sicut dicit **Hiero.** acu ⁊ colo acq̄rebat vñ sibi ⁊ filio necessaria procuraret. Ideo de ip̄a dicit **Prover.** vi. Quasi iū lana ⁊ linū: ⁊ opata est in eis. ⁊ infra. Manū suam misit ad fortia: ⁊ digit̄ eius apprehēderūt fusum. **A**icet em̄ sit officium patris postq; ablactatus est puer alere ip̄m filiū ⁊ nō matris. i. nec filiū. C. de patria p̄tate. tamē quia **Ioseph** nō est verus pater xp̄i: sed ip̄a virgo totā substātiā corporalez ei ministrauerat. quā alij filij recipiūt a p̄re ⁊ a matre. ideo ad eā p̄tinebat eū nutrire et alere. Sed l; p̄pter inopiā excusata esset ab hoc onere. i. si q̄s a liberis. s. si v̄l parēs. ff. de libe. agno. sicut etiā eadē de causa excusat̄ pater: vt inq̄t **Sal.** in. d. l. nec filiū. tamē immēsa pietas ipsam virgine impellebat ad eum cum ingēri sollicitudine alendū. **N**ā autē habitatiōe tam dignā ⁊ purilē ip̄e deus sibi edificauit. de qua dicit **Prover.** ix. Sapientia edificauit sibi domū: ⁊ edificatā inhabitauit. **U**n̄ ip̄a iquit **Ecc̄i.** xliij. Qui creauit me requieuit in tabernaculo meo. Et de hoc etiā dicit ps. lxxvj. Domo nat⁹ est in ea: et ip̄e fundauit eam altissim⁹. **C**irca p̄fectiōnem autē domus siue atrij tria fm̄ **Ambro.** possunt cōsiderari. **B**onus em̄ artifex p̄mo fundamētū bonū ponit. quia facto malo fūdamēto om̄e quod sup̄edificat̄ corrūit. c. cū paulus. j. q. j. **S**ecūdo posito fundamēto edificij mēbra distinguit. Tertio adiūgit ornātū. **P**rimo em̄ deus fundamēta ḡginis posuit. de quib; dicit ps. lxxvj. Fundamēta eius in montib; sanctis. **P**er montes autēz

M

N

D

Perfam atriu habet tria

sanctos altitudo trinitatis intelligitur. Ipsa enim fuit fundata super altitudinem potentie patris: qui eam in bono confirmavit. Super altitudinem sapientie filii: qui eam omni sapientia illustravit. Super altitudinem spiritus sancti: qui eam in gratia stabilivit. Homo enim de facili cadit: tum quia habet corpus luteum: tum quia habet fundamentum terrenum. De quibus dicit Job. iij. Qui habitant domos luteas et terrenum habent fundamentum. Homo quidem habet domum luteam. id est corpus quod est domus anime: et de luto est formatum. Habet etiam fundamentum terrenum quando spem suam ponit super mundum. Talis enim sicut dicit Mattheus. vj. edificavit domum suam super harenam. Cadit etiam homo quia habet cor cinereum: de quo Sapientie. xv. dicit. Cinis est cor eius: et luto vilior vita illius. Non sic autem fuit beate virginis edificatio: quia primo habuit corpus consolidatum. Quamvis enim corpus eius fuerit luteum: tamen fornace divini amoris fuit sic concrematum et consolidatum quod nunquam cadere potuit. quia in eo nihil de carnalitate remansit. iuxta illud Ecclesiastici. xxv. Vapor illius exurit carnes eius et Isaia. j. Excoqua ad purum scoriam tuam. unde Hieronymus in sermone de assumptione ait. Puto quod quicquid cordis est: quicquid metris humane: si totum adhibeas non sufficeret ut cogitare valeas quanto virgo beata in desinenter cremabat ardore pie armoris. Secundo habuit animum celestem: qui totus erat in dei amore conversus. unde Hieronymus. ubi supra ait. Totam eam repleverat spiritus sancti gratia: et totam eam incenderat divinus amor: ita ut nihil in ea esset quod mundanus violaret affectus sed ardor continuus et sobrietas suppositi amoris. Tertio per fundamentum habuit deum. unde dicit Augustinus. vij. Innixa super dilectum suum. Innixa ergo fuit super montem de quo psalmo. cxxij. dicit. Qui confidunt in domino sicut mos syon etc. Innixa fuit super fortissimam turrim. de qua Proverbia. xvij. dicit. Turris fortissima nomen domini. Fuit igitur illa domus que cadere non potuit. quia fundata erat super firmam petram: ut dicit Mattheus. vj. Secundo celestis artifex postquam stabile fundamentum posuit: edificium pulchrum erexit: iuxta illud. j. ad Thimotheum. ij. Si quis autem superedificat super fundamentum hoc aurum: argentum et lapides preciosos. Per argentum intelligit eius corpus lucidum atque virginium. Per aurum eius animus divino amore auratus. Per lapides vero preciosos intelligunt virtutes eius quibus ornata fuit. Tertio postquam celestis artifex tam sta-

bile fundamentum posuit: tam pulchrum edificium erexit: ipsum edificium ornavit atque depinxit tripliciter scilicet colore imponendo. scilicet album colore puritatis: nigrum humilitatis: et rubrum charitatis. Ideo ipsa inquit Augustinus. j. Nigra sum. ecce color niger humilitatis. sed formosa: ecce color albus puritatis. sicut pelles Salomonis: ecce color ruber charitatis. Dicit enim ibi glossa. quod Salomon fecit sibi tabernaculum de pellibus rubricatis. Pulchra ergo est per mixtionem. scilicet color albus: niger et rubens. quia pulchra coniunctio est puritas cum humilitate et charitate. Non solum autem beata virgo dicitur atrium et habitatio siue domus dei: sed etiam appellatur tabernaculum spiritus sancti omni sanctitate repletum. De quo psalmus. xlv. inquit David. Sanctificavit tabernaculum suum altissimum. Tabernaculum enim dicitur domus deo dedicata. c. j. et ibi Hieronymus. de sen. et re iudi. Et propter hoc ecclesia dicitur tabernaculum christi. ne forsitan de pe. di. j. Et ideo multo magis sic debet nominari beata virgo. que etiam denominatur thalamus christi. Dicitur autem thalamus a thalamone duce romanorum. qui cum quadam virginem Sabinam nomine rapuisset: dicitur fuisse ei poraculum quod illa virgo ipsi coniunctio tradenda esset. Et quoniam ille nuptie Thalamonis feliciter successerunt: ordiatum fuit ut cubiculum sponsi et sponse thalamus diceretur. Quia igitur deus in utero virginis nuptias celebravit quando scilicet natura humana sibi copulavit: ideo ipsi vterus recte thalamus dici potest. De quo psalmus. xvij. dicit. In sole posuit tabernaculum suum: et ipse tanquam sponsus procedens de thalamo suo. Non siveverunt autem thalami regis preciosis pannis adornari: et variis coloribus depingi: et diversis floribus aspergi. Thalamus autem virginis adornatus fuit panis preciosis: purpureis: aureis et gematis. De quibus dicit Augustinus. j. Jerculuz fecit sibi rex Salomon de lignis libani. Ferculum enim dicitur vas escarum: et significat virginis vterus: in quo fuit positus ille qui est esca omnium angelorum et sanctorum. Et fuit de lignis libani: quia eius vterus fuit odoriferus et incorruptibilis: et serpentium infernalium expulsus. Postea subdit. Reclinatum fecit aureum: ascensum purpureum media charitate constravit. Eius enim vterus in quo christus se reclinavit fuit adornatus panno aureo id est pudore virginico. Sicut enim aurum est incorruptum fulgidum et preciosum: sic et virginitas redidit eius vterus incorruptum et ad se fulgidum per exemplum qui ad primum: et preciosum qui ad nos. ascensum quoque eius purpureum. id est animam inflammata divino amore: et ascendentem in celum per contemplationem: media charitate constravit. Caritas

In Maria rplex color

S Maria tabernaculum.

Thalamus mi ornatus

Sermo. VI. De nominatiōe Marie

tm̄ est gēma lucida q̄ oēs virtutes facit fulgi-
das esse. De qua dicitur **Acci. ix.** Gēmula carbū
culi in ornamento auri. Tūc em̄ charitas est
p̄fecta qm̄ habet secū ānerā humilitatē et pu-
ritatē. Ideo in beata ḡgine fuit gēmula hūi-
litas: et carbūculus feruētis charitatis: et aurū
incorruptibilis ḡginitatis. Ecce ergo q̄ iste
thalamus xpi pannis valde p̄ciosus fuit orna-
tus. Fuit quoq; varijs colorib; depictus. i. di-
uersis virtutib;. Sicut em̄ color niger iuxta
albū positus ipm̄ album magis cōmēdat: sim-
iliter hūilitas beate ḡginis simul cū ḡginitate
et alijs virtutib; cōiuncta: ipam ḡginitatē
et alias virtutes magis exornat. Si em̄ beata
maria fuisset virgo sed superba: nec deo pla-
cuisset: nec fili; carnē de ea assumpsisset. **Di-**
u uersis quoq; florib; fuit iste diuinus thala-
mus asplūsus. i. rosa paciētie. vñ **Acci. xxiij.**
ipa inq̄t. Quasi plātatio rose i hiericho. **Itē**
viola humilitatis pfunde: et liliū puritatis
et mūdiciē. De quibus **Kan. ij.** ipa ait. Ego
flos campi et liliū cōuallū. Est quoq; beata
virgo templū dei: iuxta illud ps. **xlviij.** Su-
scipim; deus misericordiā tuā in medio tēpli
tui. De quo templo figuratiue dicitur. **Regū.**
vj. Nihil erat i tēplo qd̄ nō auro regere-
tur. i. charitate vestiret. Sicut autē ad ecclīaz
p̄fugitēs sunt securi: et non possunt de illa p̄-
violentiā extrahi. l. p̄fenti. C. de his qui ad ec-
clesiā cōfugiūt. et c. rerū. **xvij. q. iij. et c. inter**
alia. de imu. ec. Sic ad beatā virginē confu-
gientes sunt securi a demonib;: et nō p̄nt ad
eoz seruitiā violētē trahi: nec ab eis i p̄fun-
dū inferni p̄ijci. Ecce ergo quāti p̄uilegiū est
hoc templū ḡginale. Forma autē hui; templi
valde est ampla. vñ dicit tēplū quasi tectū
amplū. Sicut em̄ interpretat hoc nomē templū
fm̄ **Arch. in. c. et hoc. xvj. q. vj.** et sumpsit ab
Isid. in. v. li. et hym. c. iij. In ipa autē ḡgine
glīosa fuerit tecta valde ampla. **Primo** qui
de hābuit amplū vrez ad deū suscipiendū:
cui canit ecclīa. Tu quē celi capere non pote-
rāt tuo gremio cōtulisti. **Petrus** q̄z rauen. in
quodā ser. ait. **Quod** erat in p̄ncipio apud de-
um intra se virgo peperit verbū. et itēz. **Ipa**
virgo fuit maior celo: fortior terra: latior or-
be. **Nā** deū quē mūdus nō capit sola cepit et
portauit eū q̄ portat orbē. et itēz. **Quāt** sit de-
us ignorat q̄ nō mirat hui; ḡginis vrez: ce-
lū pauet: tremūt angeli: creatura nō sustiet:
natura nō sufficit q̄ vna puella sic deū in sui
pector; hospitio capit: respicit et oblectat: ter-
ris pacē: celis glīam: salutē p̄ditis: vitā mor-

tuis dederit. Sicut em̄ totū māna in vna:
et tota vna erat i archa: et tota claudēbat i tē-
plo. sic et diuinitas tāq; māna dulcissimū tota
erat i vna. i. in xpi aia. totaq; erat i archa. i.
in xpi carne deificata. et hec oia claudēbant i
tēplo. i. in ḡginis vtero glīoso. **Secūdo** ha-
buit aplū intellectū ad diuinū lumē suscipiē-
dū. Intellectus em̄ ḡginis nō indigebat radijs
q̄z habebat itra se p̄ntiā solis: iuxta illud **Acci**
xxvj. Sicut sol oriēs mūdo in altissimis dei
zc. Nec indigebat lucerna. i. manu ductione
alicui; hoīs. q̄z in suo vtero habebat diuinā
lucernā fulgentē. Ideo ibidē subdit. **Lucer**
na splēdēs sup cādelab; sc̄m. Nec indigebat
sic filij isrl̄ colūna ignis vel nubis. i. manu
ductione alicui; angeli. q̄z habebat ignē diui-
nitatis et nubē hūanitat; xpi. ideo ibidē sub-
dit. colūne auree sup bases argēteas: et pedes
firmi sup plātas stabil̄ m̄lieris. **Tertio** h; **z**
amplū affectū ad cōpatiēdū. nā intra synuz
sue misericordie pietat; oēs recipit. Recipit em̄
inustos quib; ipetrat dei grām. ideo dicitur. **Ma-**
ria m̄ gre. Recipit p̄ctores ipetrādo eis mi-
sericordiā diuinā. iō dicitur. m̄ misericordie. **Reci-**
pit tētaros a diabolo. ideo subdit. tu nos ab
hoste p̄tege. Recipit aīas de h̄ mūdo exeun-
tes. iō dicitur. et hora mortis suscipe. **Quod** et aniab;
nris facere dignet ipa ḡgo p̄ssima p̄ infini-
ta secula seculoz b̄ndicta. Amen.

De eiusdē integerrime ḡginis noiatiōe
Sermo sextus.

Orietur stel-
la ex Jacob. Nume. **xxiij.**
In sacra scriptura oēs an-
gelici spūs stelle nūcupan-
tur. vñ **Apo. xij. dicitur.** Et draco cauda sua tra-
hebat magnā p̄tē stellaz. **Itē** omēs sc̄ti stelle
vocant. vñ **Sen. xxij. et Ero. xxxij. dicitur.** Mul-
tiplicabo semen tuum sicut stellas celi. **Et. j.**
Choz. xv. ait ap̄ls. Stella a stella differt iux-
claritate. i. sanctitate. **Itē** stella dicitur ecclīa.
vñ **Apo. ij. sc̄ptū est.** **Hec** dicit q̄ tenet septē
stellas in dextera sua. i. sanctam ecclīam septē
formis dei radijs plūcentē. **Illi** etiā hoīes q̄
sunt in gratia dei dicuntur stelle. que tūc dicitur
cadere quādo a dei gratia cadūt. iuxta il-
lud **Apo. vij.** **Secidit** de celo stella magna
ardens tanq; facula. et **Matth. xxij. ait sal-**
uator. **Stelle** cadēt de celo. **Sed** beata ḡgo
maria singulari modo stella appellat. vt p̄z
in verbis p̄positis. **Sup** quib; q̄nq; p̄side-
ratiōes faciem;

In p̄ma videbimus quare virgo maria

Maria
templū

Dicitur stella celi.

In scda qre appellat stella poli.

In tertia qre stella maris.

In qtra qre stella matutina nūcupat.

In qntra qre stella regia noiat.

Quare beata xgo dicit stella celi: consi-
deratio prima.

B
Maria
cōparat
stelle

Sed beatū Bernardinū i ser. j.
de nomie xginis: ipa mater dei pt
stelle tripliciter cōpari: vtz stelle ce-
li: poli z maris. Stelle aut celi cō-
parat multiplici de cā. Primo ppter suam de-
noiationē. Stella q̄ppe a stādo denoiat: qz i
celo stat fixa. vñ inq̄r Ptholome⁹ in suo cetero
loquio: q̄ stella est denio: ps sui orbis. Et p-
pter hāc stellaz firmitatē d̄r. Sen. j. q̄ de⁹ po-
sunt stellas i firmamēto celi. Btā ar̄ xgo i ce-
lo suo: h̄ ē filio: imobiliter stetit. p̄mo i p̄ceptōe
sua: qz nō cecidit p̄ originale pctm̄. vñ de ipa
sub noie terre d̄r. Eccl̄. j. Terra aut i eternū
stat. De ipa q̄z p̄t exponi illud Ps̄. diceñ.
xco. Qui fundasti terrā sup stabilitatē suaz.
nō inclinabit in seculū seculi. Scdo stetit in
eo in vita p̄ oim virtutū irradiationē. De q̄
statiōe dicit ps̄. xliij. Altitit regina a dextris
tuis in vestitu deaurato circūdata varietate
Tertio stetit in morte ei⁹ p̄ mētis cōpassiōz.
De qua statiōe d̄r Joh. xij. Stabat iux̄ cru-
cem iesu m̄r ei⁹. i. imobiliter. quia alijs stellis:
id est discipulis: eadētibz de celo. i. a fide: ipa
sola stetit. iux̄ illud Abacuc. iij. Sol et lu-
na steterunt in habitaculo suo. Vel fm̄ aliā
trāslatiōz: eleuat⁹ est sol. i. xps̄: in cruce et lu-
na. i. xgo maria stetit in habitaculo suo. S̄z
hec statio fuit lugubris z dolore plena. ppter
ea Aug⁹. in q̄dā ser. inducit hūanū gen⁹ ad
xpm loq̄ntē z d̄i. Mihi ridēs z gaudet eua-
ngeli p̄loras cōparat maria. Fili⁹ q̄z dei inquit
Isa. lxij. Torcular calcavi sol⁹ z de gētibz nō
ē vir meū. q̄st dicit. solū m̄r mea mihi h̄c cō-
passa ē.

Secdo noiat stella z ei cōparata est p-
pter suā oparōz. Stella em̄ p̄mo ornat celū
vñ Eccl̄. xliij. d̄r. Species celi gl̄ia stellarū.
z Sen. j. inq̄r Moyses. Fecit de⁹ duo lumi-
naria magna. lumiare mai⁹ vt p̄ssz dicit: lu-
minare min⁹ vt p̄ssz nocti. z stellas q̄ luce-
rēt i firmamēto celi. Btā aut xgo facta est vt
ornaret celū empyreū. Proindē de ipa dicit p̄t
illd̄ Eccl̄. xxvj. Sic sol oriēs mūdo i altissi-
mis dei. sic bone mlier⁹ spēs ē ornamentū do-
mus ei⁹. Et Isa. lx. inq̄r de⁹. Gl̄ia libani. i.
xgo maria cādida z lucida ad te vēiet ad or-
nādū locū sc̄rificatiōis sue. Scdo stella deno-
tat p̄s̄titiōz z p̄mutatiōz tēporū: ānoz z mē-

M
aria
ornat

siū z diez: vt d̄r i li. de p̄petatibz elemētōz. z
sūt maria ē tēporū ānoz diez z mēsiū refera-
tūa. qz i ea icepit xps̄ gre p̄ filiū: ān⁹ remissio-
nis: dies leticie: z mēsis ois nre z solatiōis: vt
ait m̄r Bartholome⁹ pisan⁹ in lib. de beata
xgine maria: fructu. viij. Et ppter hanc ope-
rationē d̄stinctiōis tēpis d̄r q̄ stella signifi-
cat. Un̄ de stellis Sen. j. c. inq̄r de⁹. Sint in
signa. Proinde albumasar in p̄ncipio sui li-
bri inq̄r. Laus deo q̄ creauit stellas z posuit
ornamentū z lucernas in significatiōe vt p̄e-
berēt ductū rōnabilibz. Et rōne hui⁹ opatio-
nis puenit marie nomē stelle: qz ipa fuit i si-
gnū: iux̄ illd̄ Iste. xj. Radix iesse q̄ stas
in signū populoz. Signū q̄ppe est quod se
offert sensui: z aliqd̄ relinq̄r itellectui. c. signū
de cōse. di. ij. z fuit dictū Aug. in. ij. li. de do-
ctrina xp̄iana. Maria aut incarnatū deum
sensui p̄sentauit: qz in terris visus est: z cum
hoibz p̄uersat⁹ est: vt dicit Baruch. iij. S̄z
aliud itellectui dereliquit: qz p̄ hoc q̄ dei filiū
in carne visibilē exhibuit: dicitatē p̄ fide intel-
lectui patefecit. Et q̄ h̄c fuit signū. ideo Iste
vij. Achaz petēti signū a dño responsū est.
Propterea dabit vobis dñs signū. Accēpit
go z capiet z pariet filiū zc. De hoc q̄z signo
Apoē. xij. dictū est. Signū magnū appuit
in celo: mulier amicta sole zc. z infra. Et i vte-
ro habens. Merito q̄ppe in vtero h̄c dicit
qz ab extra in vterū virile semen nō traxit.

Tertio stella illuminat noctis p̄funditatē:
z sic beata xgo illuminat mentis cecitatē. Un̄
aductū em̄ iuū peccati nebula totū mūdū oc-
cupauerat: vt nō esset q̄ verū lumen videre
posset. Erāt em̄ oēs gentes q̄si nebule turbi-
nibz agitate. vñ. ij. Petri. ij. dicit. Erāt em̄
tenebre: nūc aut lux in domino. Proinde in
tenebris morabant. vñ de ipis dicit poterat
illd̄ Naum. j. c. Inimicos ei⁹ persequēt te-
nebre. Tandē p̄cessit beata xgo q̄si fulgida
stella effugās tenebras. ita vt de illa dicit pos-
sit illd̄ Eccl̄. i. Quasi stella matutina in me-
dio nebule. Un̄ Bern. sup. Dissus est. in-
quit. Ipa est nob̄ stella ex iacob orta: cui⁹ ra-
dius vniūsum mūdū illustrat: cui⁹ splendor
in sup̄nis fulget z iferos penetrat. Proindē in
p̄sona ei⁹ dicit Eccl̄. xxij. Penetrabo infe-
riores p̄tes terre: z aspiciā oīs dormiētes: z
illumiābo oīs sperantes in dño. Quarto
stella noctē purificat. Siquidē p̄ radios su-
os nocturni frigoris densitatē serenat: z rati-
ficādo purificat. z sicut facit maria. In ter-
ra em̄ an̄ aduentū hui⁹ stelle tenebre erant:
sicut Isa. lx. scriptū est. Ecce tenebre operiet

M
aria
illuminat

M
aria
tenebras
purificat

Sermo. VI. De nominatiōe Marie

terrā et caligo populos. In huiusmodi mysteriū dicitur Exo. x. facte sunt tenebre horribiles in vniuersa terra egypti. Tandem orta est stella ex Jacob. s. maria: quae has tenebras purificauit et serenauit. Quippe ipsa est emanatio quaedam sincera omnipotentis dei: ut habet Sap. vii. vñ Bern. sup. Nilus est: ait de ea. Tolle corpus solare quod illuminat mundum: ubi dies. Tolle mariam maris stellam: maris utriusque magni et spaciosi: quod nisi caligo inuoluens et umbra mortis atque densissime tenebre relinquerent. Quomodo stella viuificat: sicut plus attestat. propterea orbis primus plures habet stellas: quia ipse precipue est causa vite in istis inferioribus. Et hac quoque ratione maria stella vocatur siquidem mors regnabat ab Adā (sicut Apollonius ad Ro. v.) adeo quod non solum de morte corporali sed etiam de spirituali verificabat illud. Regū xiiij. s. Omnes morimur. Et illud quod dicitur in. S. deinceps in auge de nupt. s. Mors omnia soluit. et illud ps. Quis est homo qui uiuet et non videbit mortem. Veniente autem hac stella omnia mortua sunt vite restituta. Quippe ipsa est lignum vite proferens benedictum fructum: Sen. ij. de quo gustas mortem non gustabit in eternum sed eternaliter uiuet: ut dicit Ioh. vi. Sexto stella temperat seu modificat gelidum frigus: et sic terrenas carnis fouet et modificat. Et propter hoc maria etiam appellatur stella. Malicia quippe huius mundi frigida est. vñ Diere. vi. ait dominus Sicut frigida facit cisterna aquam suam: sic et frigida facit malicia animam. Tempore igitur quo peccavit beata homo maria humani generis malicia quasi completa fuit: iuxta illud Isaie. iij. Completa est malicia eius. Propterea in mundo magnum frigus erat. vñ Ioh. xvij. dicit quod frigus erat et petrus calefaciebat se. Et de hoc predictum erat Zacharie. xiiij. vbi dicit. In die illa non erit lux sed frigus et gelus. Et Eccli. xliij. scriptum est. Ventus aquilo. id est diabolus flauit et congelauit cristallum ab aqua. Processit autem maria quasi stella choruscans calefaciens et prefulgens et per consequens fouens. Proinde Bern. sup. Nilus est. omelia. j. ait. Ipsa est nobilis stella terras perlustrans et calefaciens magis mentes quam corpora. fouet fortutes: excoquit vicia. Ipsa est mulier fortis de qua pronos. ultimo dicit. Non timebit sibi in die frigoris: omnes enim domestici eius vestiti sunt duplicibus. s. dei et proximi charitate. vel quia permissionem habet vite quam nunc est et future. Nec sunt vestimenta valde bona: quibus Rebecca induit filium suum Jacob: ut patris benedictionem obtinere posset. Sen. xxvij.

Maria viuificat

S Maria temperat

Septimo stella ordinat et conciliat. s. orbem. nam orbem inferiorem sublimat: et sicut superiori pro sui possibilitate assimilatur: sic quodam modo reconciliat. Sic etiam haec stella fulgida et mundi domina et regina ecclesiam militarem tanquam inferiorem orbem: ecclesie triumphanti tanquam orbi superiori reconciliat: nuncios pacem his qui prope et his qui longe. id est ecclesie militanti et triumphanti. Unum profecto ipsa est arcus federis sempiterni positus in nubibus celi ne interficiatur omnis caro. Sen. ix. Nam ipsa nobis illum genuit qui fecit utraq; unum. faciens pacem ut reconciliet ambos in uno corpore: ad Aphef. ij. Tertio principa liter beata virgo appellatur stella propter suam sublimationem seu situationem. Nam stella locutione est alta eo quod in firmamento posita est quod est altum. vñ Eccli. xliij. dicit. Altitudinis firmamentum pulchritudo eius est. Sic beata virgo altissima est: eo quod post filium omnibus alijs celsior sit. profecto Luce. xvij. dicit. Qui se humiliat exaltabit. Sum ergo maria fuerit humillima: ergo et altissima. Proinde Eccli. xliij. ipa inquit. Ego in altissimis habito. Quarto dicitur stella propter filij emissionem. Quam rationem tangens Bern. sup. Nilus est: ait. Loquamur pauca super hoc nomine Maria: quod interpretatum maris stella dicitur et matri signum valde conuenienter aptatur. Ipsa namque syderi aptissime comparatur: quia sicut sine sui corruptione syderis emittit radium: sic absque sui lesione virgo parturit filium: nec syderis radii suam minuit claritatem: nec signum filij suam integritatem. haec ille. vñ ecclesia canit. Sicut syderis radium profert virgo filium pari forma: neque syderis radio neque mater filio fit corrupta. Quinto dicitur stella propter consolationem. de qua Hugo de sancto victore in quodam sermone inquit. Maria stella: christus homo sol appellatur. Ideo peccatores velut in nocte a maria consolantur iusti autem tanquam in die a christo illuminantur. ideo si pertimescis ad christum accedere: ad maria respice. genus tuum conspicias nihil illic quod timeas inuenis. Sexto propter suam puritatem. Sicut enim stella nullam habet impuritatem: sic et beata homo maria nullam unquam in se habuit immundiciam. Sed de illa verificatum fuit illud j. ad Thes. v. Integer spiritus vester et anima et corpus sine querela in aduentu domini nostri Iesu christi seruet. Habuit enim corpus purissimum sine ulla contagione. Unum christus dicere potest de sua incarnatione illud Sap. viij. Veni ad corpus incoquinatum. Habuit etiam animam purissimam. unde ipsa dicere potest illud Sapientie. viij. Sortita sum animam bonam. Da

Maria conciliat

J

Maria altissima

K

L

M

N hinc quoque spiritum purissimum non fuit semper cum purissimo deo coniunctus pro amore. quod sicut dicit Paulus. i. ad Thymotheum. vi. Qui adheret deo unus spiritus est cum eo. **S**eptimo dicitur stella propter velocitatem. Licet enim (ut scriptum est) stella de se sit immobilis: quia est in celo fixa: tamen motu firmamenti movetur citissime: quia quotidie lustrat omnia in circuitu. sicut etiam lapis preciosus fixus in anulo de se non movetur: sed ad motum et revolutionem anuli revolvitur. Sic quoque beata virgo. licet vera sit sententia Pauli. iij. Thymotheo. iij. scilicet quod non sumus sufficientes cogitare aliquid a nobis quasi ex nobis. ut etiam inquit imperator in. l. i. in principio. C. de veteri. iij. enu. tamen spiritu sancto ducta in observationibus divinis mandatis erat velocissima. unde ipsa dicere potest illud psalmi. **U**na mandatorum tuorum cucurri cum dilatasti cor meum. **O**ctavo dicitur stella propter dignitatem. Stella enim inter cetera corporalia habet magnam dignitatem. quod ut ait philosophus li. de celo et mundo: in stellis non est corruptio neque casus nec error. quod etiam nunquam fuerunt in virginibus: que spiritus sunt incorrupta: nec unquam ceciderunt in aliquo peccato vel errore. unde dicere potest cum psalmi. suo celesti sponso. Tenuisti manu dexteram meam: et in voluntate tua deduxisti me: et in gloria tua suscepisti me. **M**ultas alias rationes propter quas beata virgo maria stella dicitur: hic pertracto causa brevitas. de qua tractat magister Bartholomeus pisanus in li. de beata virgine: fructu. viij.

Quod beata virgo maria dicitur stella poli: Consideratio secunda.

Duplex polus
Propter tria enim dicitur stella poli appellatur. Primum quod ipsa stella polo sive cardini est vicinissima. Ad videndum autem intelligenda est ad hoc videndum quod duplex est polus in hoc mundo. Unus est inuisibilis scilicet meridionalis. et reliquus hoc est visibilis. scilicet aequilonaris. et uterque immobilis est. Super quoque immobilitatem inquit totum mundum in sua circulari motu. Merito igitur pro utroque polus intelligitur ipse filius dei et verbum patris: quod est principium omnium quod ad unum: et finis omnium quod ad reliquum. quod in meridie. i. in sue maiestatis deitate nobis omnino inuisibilis est. sicut in aequilone nostre humanitatis visibilis factus est. unde Apocalypsis. i. ipse ait. Ego sum alphas et omnia principium et finis. De illo quoque in meridie dicitur Isaia. i. Indica mihi ubi cubes in meridie. De aequilonari vero Job. xvij. scriptum est. Ab aequilone aures venit quod ex ipso incarnato splendor patrie processit. Ipse quoque immobilis est. Super cuius immobilitatem innituntur omnia in suo motu immobilisque manens dat cuncta moveri: ut ait Boetius

iij. de consolatione. **U**nicuique polo fuit haec stella. scilicet virgo maria vicinissima: maxime in quantum tuorum. Primum in incarnatione. scilicet pro carnis idcirco quia eadem caro quae fuit virginis matris facta est caro filii dei patris: iuxta illud ad Galatas. iij. **M**issus deus filium suum factum ex muliere etc. Partus enim est pars viscerum. i. in principio. ff. de ven. inspi. **Q**uam quidem carnem filii dei in unitate personae suscepit. Et propter hanc viciniam dicitur angelus ipsi virgini Luc. i. Dominus tecum. **S**ecundo fuit christo vicinissima in conversatione pro administratione. unde hoc est Ruth. c. vi. figuratum. ubi mystice dicitur de noemi: quod natum puerum suscepit et posuit in sinu suo: nutriticis ac gerule fungebatur officio. hinc est quod absentiam eius. scilicet christi ferre non potuit. nam dolens eum in templo quaesivit: Luce ij. c. **T**ertio fuit sibi vicinissima in passione: quia simul cum eo doloris gladio confossa est: sicut Luca. ij. predictum fuerat ei pro Simeone dicente. Et tua ipsius animam pertransibit gladius. **Q**uarto fuit ei vicinissima in assumptione per gloriam susceptorem. **Q**uod enim sit ad dexteram filii sublimata pro dictum Bernardus. in quodam sermone. nequas est dubitare. **S**i enim incorruptio deo primus facit: ut dicit Sapientia. vi. cum haec virgo fuerit in corruptissima: quod mater incorruptionis. profecto ipsi polo. i. filio suo est vicinissima. **U**nde Augustinus. sermone. iij. de natiuitate virginis ait. **I**n hoc gloria virgo maria beata es inter omnes mulieres. **I**n plata cunctis virginum cateruis. **I**n sequeris agnum quocumque praxerit. **I**n virginibus choros et incertine carnis illecebris alienos pro lilia rosasque vernantes ad fontem per henis vite potandos inuitas. **I**n illa beatorum beatifica regione primi ordinis dignitate tenes. **H**ec ille. **N**ec immerito beata virgo est filio vicinissima. **Q**uoniam enim quod eadem est natura idem locus esse debet: iuxta illud Ecclesiastici. iij. et vij. **D**ia pergunt ad locum suum. **P**arctis autem et filii eadem est natura: cum non differant nisi solo nomine. l. in suis. ff. de li. et posthu. **S**ecundo dicitur stella poli: quod ipsa stella est poli descriptiva: cum sit brevissimi circuli circa ipsum. sicut consideremus hoc qualiter esse potest. **T**otus siquidem mundus describitur quaedam intelligibile spera: cuius centrum est ipse filius dei. quoniam ipse est sicut centrum in circulo: a quo exeunt omnes linee. i. uniuerse create. sicut dicit Dionysius. c. iij. de divinis nominibus. et Paulus tri megistus: que refert Alexan. de ales in. iij. parte sum. in tractatu de convenientia incarnationis christi. q. ij. **S**ed haec spera multos circulos habet intra se inuicem ordinatos. unde tanto circulus est brevior quanto centro est vicinior. **M**aximi vero circuli circa hoc centrum intelligibile sunt ipsa

Maria
 vicia christo

Sermo. VI. De nominatiōe Marie

corpa celestia vel terrestria. et omnia circum
complectuntur sicut maiorem vel minorem distantiam et
participationem primi. **Q**uod sequitur alium circu-
lum complet vitam vegetativam habentia. et alium
habentia vitam sensitivam. alium vero habentia vitam
intellectivam. **E**t inter hec omnia brevissimum
circulum facit beata **M**aria: que per mater-
nitatis propinquitatem artius eum circumstrinxit: et
intra beata viscera clausit et portavit: ita ut
ipsa fuit facta quasi orbis: propheta attestante
quod ait. **I**lluxerunt choruscationes tue orbi terre:
id est virgini marie: que facta est orbis filii dei
Ubi ipsa inquit **E**ccl. xxiiij. **S**icut celi circumi-
solus. sicut circulo et motu amoris. **D**icit enim **B**er-
gus qui amat vehementer currit velocius: et per-
venit citius. **I**psa autem pro omnibus sanctis deum
plenius et ferventius dilexit: unde mater pulchre
dilectionis appellatur **E**ccl. xxiiij. **F**uit autem
amor eius per modum cuiusdam circulationis: quia
motus circularis est ab eodem in idem. **I**psa ve-
ro sic deum filium suum amabat quod omnia alia non nisi
propter ipsum diligebat. **E**t sic omnis amor eius ab
ipso incipiebat et in ipsum deum redibat. **T**ertio
appellatur stella polii: quia stella hec est stellaz
omnis primaria: siue sint stelle eterne apparitionis/
nis: ut sunt que circumstant poli aqilonarem: siue
sunt sempiternae occultationis: ut sunt ille que
sunt circumstantes in interioribus austris: siue sint
vicisse apparitionis siue vicisse occultationis:
ut que sunt in medio site. **S**ic beata virgo pri-
maria est quo ad glorie magnitudinem et digni-
tatis celsitudinem inter omnia corporalia que sunt
visibilia: et omnia intellectualia que sunt invisibilia:
et omnia celestia luminaria que sunt quedam media
quod cum primis participat corporalitate: et cum alijs
proprietate. **Q**ui autem respectu priorum sit primi-
tia: patet per illud **S**ap. vii. ubi dicitur. **N**ec com-
paravi illi lapidem preciosum. quoniam omne aurum in com-
paratiōe illius arena est exigua: et tanquam lutum
estimabitur argenti in comparatiōe illius. **H**ec autem
sunt preciosiora inter visibilia. **E**st etiam primi-
tia omnium intelligibilium et visibilium. quod omnium spiri-
tuum transcedit excellentiam. unde ipsa inquit **E**ccl. xx/
iiij. **Q**uoniam excellentium et sublimium colla propria
forte calcavi. **Q**ui autem omnium celestium luminarium
sit primitiva pars: quod luci comparata invenit potest: ut
dicitur **S**ap. vii. **P**ossit etiam habere aliter distingui: ut
stelle sempiternae occultationis sint preplati-
que spiritus deo assistunt. **S**elle sempiternae appariti-
onis sunt actiui: que spiritus actionibus intendunt. **V**icis-
sim vero appetentes et vicissim occultantes sunt me-
dij mixti: que aliquando operantur et aliquando preimplant.
Respectu enim istorum omnium beata **M**aria est prima.
unde **E**ccl. xxiiij. ipsa inquit. **I**n omni populo et in omni

gente primatum tenui. **A**dmiranda est igitur hec stel-
la. unde merito **S**ap. vii. de illa inquit spiritus san-
ctus. **E**st enim hec speciosior sole: et super omnem dis-
positionem stellaz invenit purior.

Qui beata virgo dicitur stella maris.

Consideratio tertia.

Tertio principaliter comparatur **M**aria ma-
ria stelle maris. **S**ecundum enim **V**ie-
ro. maria interpretatur maris stella. quod
etiam inquit venerabilis **B**eda super
Luc. dicitur. **M**aria hebraice stella maris la-
tine. syriace vero dicitur advocat: et merito. quod hec to-
tius mundi dominum lucem seculi meruit generare
phenomenon. id est canit ecclesia. **A**ve maris stella. **H**ec
etiam stella que vulgariter appellatur la tramonta-
na siue vltra maiorem: multas habet proprietates que
breve virginem convenire probant. **P**rima dicitur illu-
minatio est enim navigantium in periculo directiva. per ipsam
quod per se nautae quo velificent: aut ad aqlo-
nem vel ad meridiem aut ad orientem vel occidentem
Ipsa autem stella in aqilonem situata est. **S**ic etiam
per mariam omnia pericula et discrimina huius mundi
evitantur: tota itinera certificantur. **T**or autem
sunt pericula huius vite quod nec cor potest illa cogi-
tare: nec lingua enarrare. **Q**uia sicut dicitur. **J**o-
h. ij. **T**or mundus positus est in maligno
quod dicitur. ubique est homo semper est in pericu-
lo. **E**t ideo dicit apostolus. ij. ad **A**thos. xj. **P**er
culis fluminum: periculis latronum etc. et ad idem
est textus in l. senatus. s. mortis causa. ff. de do-
na. cau. mor. ubi glo. allegat hoc dictum **P**au-
li. **I**ncipit autem a periculis fluminum: quod ipsa sunt
magis periculosa. **E**t propter hoc dicitur **E**ccl. xxiiij.
Qui navigat mare narrat pericula eius. **E**t i-
vulgari proverbio dicitur. **A**bi non va per mare sa-
dio pregare. **Q**ui ergo nos sumus in mari ma-
gno huius mundi. ideo inquit **S**reg. i. mora. **S**e-
per timere debemus quod spiritus in periculo sumus. **D**ete-
mus quod ad istam stellam marinam respicere. unde
Ber. super missus est: omel. iij. inquit. **I**sta in-
quam est clara et eximia stella super mare ma-
gnum et spaciosum necario subleuata: micans
meritis et illustrans exemplis. **Q**ui quis te intelligit
in huius mundi perfluvio magis iter percellas et tem-
pores fluctuare quod per terram ambulare: ne auer-
tas oculos tuos a fulgore huius sideris si non vis
obrueris percellis. **S**i insurgit veteri temptationum: si
icurras scopulos tribulationum: respice stellam
voca maria. si iactas superbie vndis: si ambi-
tionis: si detractiois: si emulatiois: respice stellam
voca maria. si iracundia si auaricia aut carnalis
illecebra nauicula percussit mentes: respice ma-
riam. si criminum iniquitate turbatur: respice fedita-
te perfluvio: iudicij horrore perterritus: baratro iudicij

Maria
stella ma-
ris

Loc^o aq
lois ma/
rie app/
priatur.

Peccat/
toz aqlo.

Maria
introdu
cit.

pias absorberi tristitie & despatois abyssos co
gita maria & illa inuoca. hec ille. **C**onueni
ter aut situs stelle maris cu sit in aq lone desi
gnat pprietate marie. **P**er aquilonem em tri
bulatio seu psecutio significari solet pp ven
toru & pcellaz vehemencia. ideo locus marie
in aquiloe esse dicit. vt p ea austeritas tribu
latis & psecutiois inflicte humani⁹ tempe
retur & mitiget. maxime ex consideratioe pari
entie ei⁹. q valde in hoc mudo afflicta omnia
aduersa patientissime tolerauit. **Q**uis em fi
delis de pauprate audeat coqueri. cu videat
matre dni colo & acu victu q rere. **Q**uis de
iurijs aut alijs aduersitatibz poterit despa
re. si deuote p sideret regina celi mlto peiora
atqz aspiora tolerasse. **S**olet etia p aq lonez
pcto significari. vn **H**iere. j. dicit. **A**b aq
lone pandet omne malu. **C**onuenieter ergo
locus aquilonaris ei appropriat eo q ipa in
ter pctores & filiu suum constituat. vt ex vna
parte tra eius mitiget. ter altera pctm exter
minet. **Q**uapropr fm **A**lex. de ales sup psal
teriu: beata virgo iuxta cruce pingi debet ad
sinistra xpi. quia stans ad cruce facie tende
bat ad oriente. & sic ad sinistra. i. ad aq lonez
stabat vt oraret p peccatoribz q sunt ex parte
sinistra xpi. **U**n ppheta in plona xpi pendē
tis in cruce ait ps. cxi. **C**onsideraba ad dexte
ram & videba: & no erat qui cognosceret me.
quia no erat ibi beata sgo: sed in sinistra pre
fectissime cognosces xpm. **P**roinde dicit a
peccatore **L**an. iij. **S**urge aquilo & veni au
ster: perfla hortu meu vt fluant aromata illi⁹
Sum em surgit maria per piam intercessio
nem tunc venit auster. i. spussanct⁹ per gra
tie imissionem. & perfla hortus anime p dulce
dinis spualis susceptione. & fluunt aromata
p multiplici virtutu opatione. **D**e hoc aq
lone & austro dicit **I**sa. xliij. **D**ica aq lone da
& austro noli phibere. i. rogabo **M**aria vt de
gratia sua tribuat: & austro. i. spussco suppli
cet vt no phibeat: qn potius abundanti⁹ per
ipam deluis charismatibz imittat. **H**ec est
virga **M**oyfi qua vnda maris rubri pcuti
tur & diuidit: vt inter fluctus dei popul⁹ tras
eat q ad terra pmissiois valeat pueire. **E**xo
di. xiiij. **S**edo dicit stella maris roe introdu
ctiois. **I**lla em stella est i portu introductiua.
& silt sgo maria ad terra pmissiois ducatu
pstat. **U**n **B**ern. sup **M**issus est. ait. **I**pa
seques no deuias: ipam rogās no desperas:
ipam cogitas no erras: ipa p regete no metu
is: ipa duce no fatigar: ipa ppicia ad portu
peruenis. & sic in temetipo expiris q merito

dicitu sit **E**t nomē sgis maria hec ille. **Q**ui
etia inqt ibide. **I**n piculis i angustijs: in ne
cessitatibz i rebz dubijs maria semp cogita:
ipamqz inuoca. no recedat ab ore: no discedat
a corde. & vt impetres ei⁹ oratiois suffragiu
ne deseras couersatiois exēplū. hec ille. **E**t ip
sa stella fulgetissima te faciet cursum vite bn
dirigere: & no iactari vto vane glie: nec fra
gi scopulis adūsitatū: nec absorberi scille vel
caribdis voragine. i. voluptatū sensualitate
sz pspe puenire ad eterne felicitat⁹ portum.
Tertio dicit stella maris roe islamatiois: qz
ipa stella est marie frigor⁹ tepatiua. respect⁹
em eius semp est sup mare p radioz directi
onem: & per cosequēs p caloris imissionem. **S**ic
etia respect⁹ beate sginis marie semp est sup
mudu per eterni splendoris. s. filij sui illustra
tionem: & per cosequēs p caloris spussancti co
municationem. **Q**uippe ipa est via per quam
spargit lux: & diuidit estus sup terram: **J**ob
xxvij. **L**ux em eterna e sup tenebrosu mu
du p ipam sparsa & manifestata. **E**t ad h ap
plicari pot illd quod scriptu est **H**ester. viij
Judeis noua lux oriri visa est: gaudium: ho
nor & tripudiu. & ideo est⁹ diuinus est sup ter
ra. i. calor charitatis spusscti partit⁹ est vt no
sit q iam se abscondat a calore ei⁹. imo no est
adeo duru vel lapideu cor quod istius stelle
calore no dissoluatur. **U**nde **J**ob. xxvj. scri
ptum est. **L**apis solutus calore in es vertit:
id est q dur⁹ & obstat⁹ area fuit p marie dul
cedinez emollit. **M**erito gmarine stelle no
mine nūcupat. **Q**uarto dicit stella maris
ratioe imobilitatis & firmitatis. na stella ma
ris nauigantibz imobilis & firma semper est:
qm si mobilis esset: recte ad portuz dirigere
no posset. vn dicit **F**rancisc⁹ de mayro. in ser
mone qui incipit **O**riet stella. q hec stella di
cit cardo. qz stat imobilis rota celi reuoluta
sicut cardo i ostio. **E**t sili mo beata sgo tam
h in via qz i patria sp fuit firma. **I**n via qdē
quia nunqz p peccatu declinavit: nec ad occa
sum tedit. **U**nde dicit glo. in. c. ij. de psc. di.
iij. q virgo maria no potuit peccare etia ve
nialiter. **E**t ro est: qz semp fuit in charitate.
q aut manet in charitate no pt peccare. c. cha
ritas. de pe. di. ij. **D**e alijs autē stellis. i. san
ctis dicit **J**ohel. ij. **S**telle retraxerūt splen
dore suu. **I**psa sgo inqt **E**ccl. xxiiij. **U**sqz ad
futuru seculu no desina. **Q**uod no solum de
pmanētia in bono intelligi potest: sed etiam
de pmanētia ad benefaciendū nobis: quia
alijs sanctis subtrahentib⁹ lumen suozuz be
neficiorū ipsa nobis nunqz deest: sed semper

Maria
islamac

Maria
firma

Sermo. VI. De nominatiōe Marię

firma et perseverans nos expectat et sui auxiliij nobis radiū p̄stat. Sicut igitur stella maria a suo loco nunquam discedit. sic beata virgo a suo filio nec ad punctū unquam discessit: et continue nos custodit. Sicut enim dicitur de filio suo per psalmum. Ecce non dormitabit neque dormiet qui custodit israel. ita de ipsa dicere possumus quod non dormit sed semper pro nobis vigilat. unde ipsa potest dicere illud Ieremias. xij. Super speculā dñi ego sum stans iugiter per diem et noctē. In patria quoque dicitur firma stare: quia sicut aime aliorum sanctorum moneatur pro appetitione cōiunctionis cum suis corporibus: ut inquit Magister sententiarum in. iij. dist. xlix. c. fi. ipsa virgo gloriosa tam mente quam corpore in celesti sede quiescens veluti fulgentissimum sydus emicat. Quinto dicitur stella maris ratione attractionis. Sicut enim illa stella habens virtutē attractivā ferrū ad se trahit: sic maria ferreas mentes sepe convertit. Ferrum quippe est durū frigidū et ponderosum. nam de terra tollit. Job. xxviii. et c. ferrū. l. dist. Terra autem est dura frigida et ponderosa: et significat peccatores qui frigidī sunt ad amādū deū: duri ad convertendū: et ponderosi per amorē terrenorum: et ideo nunquam ad celestia elevantur. quos beata virgo inflammat: convertit et ad celestia subleuat. ut etiam infra dicitur. Unde qui liber attractus ab ista stella divina dicere potest illud psalmi. lxxxij. Cor meū et caro mea exultaverunt in deū vivū. Sexto dicitur stella maris ratione directionis. Sicut enim stella maris ita dirigit navē quod ipsa non dirigitur a navē: ita beata virgo navē ecclēie ita dirigebat suis meritis et exemplis quod ipsa non dirigebat dirigi aliquorum aliorum meritis: quia in ipsa erat plenitudo omnium meritorum. Ap̄toli autem et alij sancti ita dirigebant ecclēias suis doctrinis quod nihilo minus ipsi dirigebantur ab ecclēia sanctorum meritis et intercessionibus. Ut enim inquit textus in. i. in principio. C. de iusti. codi. cōfir. alter alterius auxiliō semper eguit. unde et ap̄toli Paulus rogabat orari pro se: ut per ad. Ro. xv. et j. ad Thel. sal. vlti. Septimo dicitur stella maris ratione apparitionis. Licet enim hec stella sit valde magna: tamen in apparitione habet magnā parvitatē. sic et beatissima virgo licet esset maxima meritis et virtutibus: tamen de se sentiebat humillima: maxime autem in aīo: in verbo: facto et signo. Humilia de se ostendit primo in aīo: quia nulli se proponebat iuxta dicitur Ap̄toli ad Phil. ij. facies qui inquit. Superiores iūte arbitrātes. Ipsa enim ioseph sibi proposuit Lu. ij. di. Pater tuus et ego et c. nunquam etiam se ingererat sed omnibus locū dabat quod ad filiū suū ire volebat. quod notat Mat. xij

ubi dicit. Et ait quidam: mater tua et fratres tui foris stant querentes te. Quod exponens Bern. in quodam sermone ait. Ubi maria aliquid quando presumptuosa fuisse invenit: foris stabat querens loqui filio: nec auctoritate materna aut sermonē interrupit aut habitationē in qua filius loquebatur intravit. Secundo habuit humilitatē in sermone quoniam se ancillā vocavit Lu. j. Tertio habuit humilitatē in signo. Magnū quippe signū humilitatis sue fuit quoniam filio suo in celū ascendere et ipsa in hoc modo loco filij remanere: in novissimo tamen loco ponere voluit: volens servare illud Lu. xiiij. s. Recūte in novissimo loco. Dicit enim Act. ij. ubi enumeratis omnibus apostolis subdit. Hi omnes erant unanimiter perseverantes in oratione cum mulieribus et maria matre iesu. Sicut enim absente sole inter cetera sidera luna magis illuminat mundū: et tamen infimū tenet locū. sic sole iusticie absente et in celo regnante: maria inter cetera mundi luminaria mundū magis illuminabat. et tamen novissimū locū tenebat. Quarto habuit humilitatē in facto. quia postquam fuit mater dei effecta: ancillā elysabeth se fecit. unde Bern. in quodam sermone ait. In mōrana cum festinatione sergo abiit et Elysa beth salutavit. et in eius misterio quasi tribus mensibus humiliter stetit. Multas alias causas propter quas beata virgo appellatur stella maris causa brevitas hic pertranso. quod ponit Alber. super Missus. c. clxxxv. et magister Bartholomeus pisa. in lib. bre. virginis: fructu. viij. et magister Francis. de may. ubi. s. qui inquit quod hec stella habet decem p̄claras proprietates virginis matri decemissime convenientes. et iter alia dicit quod ista stella habet sublimitatem in excessu. quia est supra omnes alias stellas. unde et sol quanto magis ad ipsam appropinquat tanto magis dicitur ascendere. Mater autem dñi sicut ait Hiero. non solum est supra omnes sanctos: sed etiam supra omnes angelos in celo sanctorum. Item sicut septem stelle notabiles voluuntur in circuitu huius stelle. et ideo eius regio dicitur septentrionalis. ita mater dñi habet septem spiritus notabiles qui assistunt eius throno: iuxta illud Apoc. j. Sera vobis et c. sequitur et septem spiritibus qui in aspectu throni eius sunt. et persequens in aspectu throni matris: qui sedet a dextris eius. Item sicut sicut quosdam astrologos stelle sustinet terram in medio mundi: ut adamantes ipsam attrahentes ne cadat et submergat. ita mater dñi sicut Bern. sustinet suis precibus mundū inclinatum multis sceleribus ad cadendum in abyssum. Item ista stella sicut supra omnes alias habet proprietatem attrahendi sive sustinendi terrā: sic ferrū de sui natura inclinatum

Maria ad celum trahit

y

Maria in apparitione minima.

Maria stella dicitur.

ad tēdēdū deorsū attrahit ⁊ pūrit ad tēdēdū
 fursū: sic calamita. ⁊ silt mī dñi corza ferrea
 duroz hoiz icliata ad ifernū: pūrit ad padī/
 sū istuēdo pūritōz. hec ille. **¶** In de aiaby ⁊ cor
 poribz deozoz ipi? bñissime hōgis finalr hñfi
 cabit illd **Act. xj.** Recepta sūt oia fursū i celū

¶ Brā hōgo maria dicit stella matutina:
 Consideratio quarta.

Maria
 stella ma
 rutina

Prope
 tates hu
 ius stelle

Prope
 tates hu
 ius stelle

¶ Oteit brā hōgo dicere illud Apo/
 cal. vi. Ego sum gen? ⁊ radix da/
 uid stella splēdida ⁊ matutina. ⁊
 ipa qz dicit p̄ illd **Eccī. l. c.** Qua/
 si stella matutina i medio uebule. In isto em̄
 mūdo erat triplex nebula. s. supbie: auaricie
 ⁊ carnalis imūdicie. hōgo aut maria fultit in
 medio nebule supbie p̄ hūilitatē: i medio
 nebule auaricie p̄ paupratē: in medio ne/
 bule carnal' imūdicie p̄ hōgitatē. **¶** Assilat
 autē virgo isti stelle p̄ tria. **¶** Primo p̄pter
 denoiatōz. hec em̄ stella hz multa noia. **¶** Pri
 mo em̄ d' ven? nō q' sit dea amoris sicut poe
 taz fabule fingūt. sed qz illos in quibz dñat
 dūponit ad amādū. **¶** Beata aut hōgo p̄t di
 ci ven? inq̄stū hoies inflāmat ad dei amorē
¶ Et ideo vocat mater pulchre dilectōis **Eccī**
xxiij. **¶** Scdo hec stella d' stella matutina ex
 eo q' manesequens denūciat ⁊ idē inchoat. ⁊
 p̄t h' etiā appellat **Diana.** **¶** Beata autē hōgo
 est p̄ncipiū noue vite. s. legis xpi. sicut stella
 matutina est p̄ncipiū diei sequētis. ⁊ q̄ntuz
 ad hoc dicit **Eccī. xxiij.** mater timoris. **¶** **Ti**
mor em̄ est p̄ncipiū grē ⁊ noue vite: iuxta il
lud Eccī. j. ac **Proverb. ix.** ⁊ **Ps. cx.** Initiū
 sapie timor dñi. **¶** Tertio hec stella d' lucifer.
 quia maiorē habet vim ad illuminādū qz
 alie stelle. **¶** Beata aut hōgo habet maiorē vim
 ad illustrādū mētes hoim qz alij scī. ⁊ ideo
 q̄ntū ad hoc appellat mī agnitōis **Eccī** vbi
 s. **¶** Quarto ista stella appellat **hesper?** qz no/
 ctem seq̄ntē respicit ad illustrādū. **¶** Brā autē
 hōgo h' noie appellat: qz respicit ⁊ illuiat p̄tō
 res q' sunt i tenebr' culpe. ⁊ q̄ntū ad h' d' mī
 scē spei **Eccī. xxiij.** **¶** Scdo brā hōgo appel
 lat stella matutina p̄t appropriatōz. **¶** Hec
 em̄ stella mltas habet p̄perates. nā causat ca
 liditatē ⁊ refrenat maris maliciā: rēperat mo
 tū appetitōis indiscere: atqz hūilitatē cau
 sat ⁊ iocūditatē. **¶** Eodē mō brā hōgo maria in
 nobz hz istos effect?. **¶** Dat em̄ calorē dilectōis
 diuine: refrenat feruorē iracūdie: dat tēpera/
 mētū discretōis mature. dat etiā hūidū du
 ctibilitatē obediētie: qz ver? obediēs nō debet
 duci sensu p̄pō s' alieno. dat hōz iocūditatē
 scie. **¶** Et ista notat **Jac. iij.** vbi d' **Sapia**

q' desursum ē p̄mū qdē pudica est: deñ pacifi
 ca: modesta: suadibil: bonis cōsentēs: plena
 misericōdia ⁊ fructibz bonis. **¶** Brā em̄ hōgo h' sa
 piēs d' pudica: qz facit animū pudicū: cum
 dat calorē diuini amoris. **¶** Amor em̄ dei oēm
 amorē illicitū extinguit: ⁊ oēm carnalitatē re
 stringit. **¶** Inq̄stū hō ipa refrenat feruorē ira/
 cūdie d' pacifica: qz facit animū pacificū. s. h'
 iq̄stū dat t̄pamētū discretōis mature d' mo
 desta: qz facit aim modestū ⁊ matur. inq̄stū
 aut facit cor hūidū p̄ verā obediētā d' suadi
 bil' ⁊ bōis cōsentēs. qz h' obediētēs s' suadibi
 les ⁊ bōis cōsentēs. c. sciēdū. viij. q. j. inq̄stū
 hō dat iocūditatē cōscie d' plena misericōdia et
 fructibz bonis. qz scia q' bonis opibz ē bona
 mltū ē iocūda: iux illd **ps. cxj.** **¶** Vocund' hō q'
 miseret ⁊ cōmodat. **¶** Tertio d' stella matu
 rutina p̄t ipi? stelle opatōz. hec em̄ stella hz tre
 re fures: fugare lupos: releuare ifirmos: ex
 citare ad cārandū aues: ⁊ letificare viatores.
¶ Silt offm̄ hōgis ē frere demōes: iux illd **Job**
xxiij. si subito appuerit auroza arbitrat' vñ
 brā mort'. ⁊ ps. ait. **¶** D' ē sol. i. lux solar'. s.
 hōgo maria: ⁊ p̄gregari s' rē. **¶** Scdo fugat he
 reticos. vñ **Aug. i qdā ser. inq̄t.** **¶** Gaude ma
 ria hōgo cūctas hereses sola infemisti i vniū
 so mdo. **¶** Tertio solat pusillanies. iō ait au
 gu. vbi. s. **¶** Scā maria succurte miser' i vna
 pusillanies: refoue flebiles. vñ p̄t eē vox sua
 illd qd d' baruch. iij. s. **¶** Timeq̄ores estote fi
 lij ⁊ clamate ad deū. q̄nto excitat angelos ⁊ s̄
 ctos ad deū laudādū. qd significatū ē **Exo. xv.**
 vbi d' q' maria sūpsit tipanū rē. q̄nto letifi
 cat oēs viatores q' tendūt ad patriā. qd figu
 ratū ē **Mat. ij.** vbi de mag' q' ibāt ad xp̄z d' **¶**
¶ Vidētes at stellā gaudii sunt rē. **¶** Et p̄dicatis
 igit oibz p̄t q' bñ denoiata fuit brā hōgo ma
 ria i hōbis themat' nri. **¶** Dicit stella ex **Jacob**
 ⁊ p̄surget hōga de israel. **¶** Fuit em̄ stella: qz sp
 erat in celo mēte. hōga hō: qz in terra hitabat
 corpe. stella: qz radios suos dirigit in mūdū
 hōga: qz fructū p̄tulit āgeloz. stella: qz emisit
 radiū i q' ē maiestas diuinitat'. hōga: qz p̄tulit
 florē in q' ē caro hūanitat'. stella: qz nos stabi
 les facit i dei grā. hōga: qz nos dirigit ad eter
 na gaudia. **¶** Mag' aut **Frā. de may.** vbi. s. ap
 probans dicta in superioribz ait. **¶** Mater dñi
 stella matutina d' p̄t q̄ntqz p̄perates istius
 stelle q' ei ueniūt. **¶** Quaz p̄ma ē q' sicut ort?
 isti? stelle i auroza diei p̄cedit ortū solis: sic or
 tus hōgis p̄cessit ortū xpi in auroza noui testa
 mēti: que d' fuisse in natiuitate brē hōginis.
 ⁊ sic illa hora incipiūt timere bestie siluestres
 ⁊ hoies esse securi: sic orta virgine ceperūt hō

C
 Dpatio
 illi? stelle

Sermo. VI. De nominatiōe Marię

stes timere et sancti cōfiderē. **S**ecūda: quia sicut stella ista dicit lucifer: eo q̄ excedit pulchritudine om̄i aliaz: sicut excedebat ille de corōe om̄i angeloz: ita beatā virgo est pulchrior om̄iū sanctorū. **T**ercia: q̄ sicut illa stella illuminat terrā nocte: ita mater dñi in hui⁹ seculi nocte pre ceteris sanctis illuminat eccl̄iam virtute sue sapientie. **Q**uarta: q̄ sicut illa stella habet virtutē et influentiā ad generandā benivolentiā et amicitias s̄m astronomos: sic beata virgo ad cōcordiā faciendā inter deū et hoīem et verā amicitiaz: que est gratia. **Q**uinta: q̄ sicut stella ista dicit regnare in die veneris: vñ dicit venus. ita mater dñi in illa die suū regnū accepit: quādo angelo nūciante suū benedictū filiū cōcepit: et tunc facta fuit regina mūdi. Et ideo de ista ygine gloriosa exponi possunt illa dñi v̄ba Apoc̄. ij. vbi ait. Qui viderit et custodierit opa mea vsq̄ in finē dabo illi stellā matutinā. quia post tentationē victoriā et diuinorū mandatorū obseruantia in celo sublimabimur ad cōtemplandā hanc stellā fulgētissimā.

Pars q̄nta hui⁹ sermonis: q̄re beata ygo stella regia nominat̄.

Maria
stella re-
gia

Secundū magistrū Franciscū de mayro. in sermone de natiuitate virginis gloriose: ipsa bñdicta dei mater dicitur stella regia quadruplici ratiōe: sed nos addem⁹ quintā et sextā. **P**rimo dicit stella regia: q̄ sicut stella illa de qua habetur Matthei. ij. direxit magos in sua itineratiōe ne errarēt: et perduxit ipsos reges ad christū. sic mater domini dirigit fideles per peregrinationē hui⁹ mundi ne errēt a tramite virtutis. vnde ipsi virginis dicit potest illud ps̄. lxxj. **S**entes in terra dirigis. Et ipsa cuiuslibet deuoto suo inquit illud Proverb. iij. **D**ucā te p̄ semitas eq̄tatis. Sicut etiā illa stella magos duxit et reduxit ad patriā suā incolumes: et ita beata virgo nos per viā hui⁹ seculi rectā ducit et finaliter reducit ad patriā celestē ad deū q̄ creauit nos. vñ ipsa dicere potest de spiritu cuiuslibet deuoti sui illud Iob. v. **E**go eū ducā sanū et reducam. **S**ecūdo nominat̄ stella regia. q̄ sicut illa stella que apparuit magis et eos direxit erat multū vicina hoībus: quia erat in aere: s̄m q̄ dicit glo. sup̄ Matthei. ij. ita beata virgo est nobis pp̄inquier et vicinior omnibus sanctis ad succurrendū in oībus necessitatibus nostris: sicut inquit Bernard⁹. **U**n̄ ipsa dicere potest illud Diere. xxxij. **A** vici-

no ego sum. De illa h̄q̄ dicit p̄ illud quod de deo dicit ps̄. **P**rope est dñs oībus inuocantibus eū: om̄ibus inuocantibus eum in veritate. **N**on ergo est de illis qui dicunt vicini eo q̄ sunt solū distātes p̄ centū miliaria. vt. ff. de dam. infec. l. quartā. §. si. et de serui. vrb. p. l. si edes. cū. l. sequenti. et ff. cōmunia predi. l. si quis duas. **N**ō etiā est de illis qui dicuntur vicini. quia nō distānt abinuicem vltra duas dietas legales. vt extra de preben. c. ij. l. bzo. vj. de quo per Johan. an. in. c. felicis. de penis. libro. vj. in verbo: vicinarū. sed est de illis qui dicunt vicini eo q̄ vocem clamantis audire possunt. l. j. §. eo autem. et §. potuisse ff. ad sylleianū. et vbi Jacob⁹ de arc. et Bar. in. l. si tertius. in principio. ff. de aqua plu. ar. et in. l. si is qui vicinas. ff. de dam. infec. **I**psa enim virgo benedicta ita est nobis vicina q̄ quocunq̄ clamorē nostrū audit et exaudit: sicut ad eam cordis deuotiōe clamem⁹. **E**t etiā de illis qui dicunt vicini: quia sunt in eodē territorio: vt. C. de omni agro deserto. l. quicunq̄. libro. xj. **A**licet em̄ sit in celo corpore et anima: est tamē nobiscū semp̄ per cōtinuam sui patrociniū p̄sentia. **T**ertio est de illis qui dicunt vicini: quia sunt cōsortes alicui⁹ rei. vt ff. cōmuni diui. l. si meo. et de aqua plu. ar. c. l. vicinus. **I**psa em̄ est conforz nature nostre et faciet nos conforz sue felicitatis. **D**igit vicina nostra charissima cū vicin⁹ presumat scire facta vicini sui. l. j. vbi Bar. ff. si cer. pe. ra. et l. si ita. in fi. ff. de fun. instruc. l. filiū. vbi Bar. ff. de his qui sunt sui vel alie. iij. et notatur in. c. quorūdā. de p̄sump. et per Bar. in. l. de erate. ff. ad sylle. **P**rofecto tu que es nobis intima et vicinissima scis optime facta nra. **U**n̄ de te p̄t dicit illud Sap. ix. **S**cit oīa et intelligit. et ideo o ygo benigna q̄ aliq̄s tu⁹ deuotus ad te recurrit et tibi vult tribulationes suas int̄mare. tu ei dicere potes illud Senes. xlvij. **S**cio fili mi scio. et statim salutare ei auxiliū affers. **T**ertio appellat̄ stella regia: q̄ sicut illa stella se occultauit: vt dicit **A**br̄y sup̄ Mar. q̄n̄ fuit p̄p̄e ciuitatē h̄rlz qd̄ iter alias cās egit q̄ **H**erodes crudelis et scribe ac pharisei q̄rētes occidere xpm̄ non merebant̄ illā videre. sic beatā ygo illis solis se occultat et auxiliū sue misericordie denegat q̄ sunt crudeles et impij. q̄ vt scriptū est Iaco. ij. **I**udiciū sine misericordia fiet ei q̄ nō fecerit misericordiam. **C**ōtra h̄o p̄ijs et iustis atq̄ eam deuote querētib⁹: sicut faciebāt magi: libēter se ostēdit. vñ de illa dicit Eccl̄. vj. **I**uestiga illā et manifestabit tibi. **Q**uarto dicit̄ stella regia: **S**

quia sicut illa stella orta ē in oriente: sicut dicit
Abyss. ita beata virgo orta est in oriente iusticie
 originalis et innocētie: et nō in occidente origi-
 nalis culpe. Et hoc spūaliter significat ma-
 gi quādo Herodi crudeli et ipsi iudeis di-
 xerūt **Matth. ij.** Vidim⁹ stellā ei⁹ in oriente.
 Et nos igitur cū istis deuotis magis dicam⁹
 psequenti⁹ innocētiā spūalē: et hāc regiam
 stellā obfuscare querētib⁹. Vidimus stellam
 ei⁹ in oriente gratie: et nunq̄ i occasu indigna-
 tiōis diuine. Et ideo **fra. de mayro. vbi. s.**
 dicit q̄ beata virgo appellat stella splendida
 Quia sicut corpus splendidū sicut aur⁹ de se
 opacū est nisi illuminet a corpore luminoso: sic
 mater dñi de se quādo fuit creata: eius aīma
 obscuritatē peccati originalis cōtraxisset: nisi
 lumine spūsancti puentā fuisset. Itē quia
 sicut stelle q̄ cito fuerūt create tam cito fuerūt
 a sole illuminate: sic anima virginis in pmo
 instāti sue cōceptiōis fuit illuminata et iusti-
 ficata. Itē quia sicut splendor stelle in senūq̄
 variat aut obscurat: sic virginis sanctificatio
 nunq̄ fuit obscurata aliqua macula obscu-
 ritatis. hec ille. **Quinto** dicit stella regia q̄
 sicut illa stella licet aliquotulum se absconderit
 magis. quod inter alias causas egit: vt ipsi
 magi ardētiori desiderio accenderent viden-
 di eā. nō postea cito eis apparuit: et illos vsq̄
 ad xpm vidēdū perduxit. vñ dicit **Matth. ij.**
 Et ecce stella quā viderāt magi in oriente an-
 tecedebat eos vsq̄: dū veniēs staret supra vbi
 puer erat. Sic beata virgo licet aliquādo se
 abscondat ad modicū tēpus deuorū suis sub-
 trahēdo illis solitas p̄solatiōnes quas de illa
 habēt: vt magis eos incitet ad querēdā eam
 tamē postea eis se demonstrat et cōsolatiōib⁹
 replet: ac finaliter ad vidēdū et p̄petuo cōtē-
 plādū filiū suū in celesti palacio pducit. vñ
 ipa dicere p̄t suo deuoto illd **Isaie. liiij.** In
 modico dereliqui te: et in magnis miseriōib⁹
 p̄gregabo te. Abscōdi faciē meā paulisper: et
 in misericōdia sempiterna miser⁹ sum tui. **Idō**
 sancta mater ecclīa rogar hāc stellā regiam di-
 cēs. Et iesum bñdictū fructū vētris tui nob
 post hoc exiliū ostende. **Sexto** dicit stella
 regia: q̄ sicut quādo magi viderūt stellam
 leticia ineffabili repleti sunt. vñ dicit **Mat-
 thei. ij.** Vidētes stellam gauisi sunt gaudio
 magno valde. Ita qm̄ in morte deuorū suo-
 rū apper eis beata virgo quā tantis deside-
 rijs affectauerāt i vita videre: illos indicibili
 exultatiōe pfundēs fac gaudere gaudio ma-
 gno valde. i. tota aīa: toto corde: tota mēte et
 totis virib⁹ suis spūalib⁹ et corporalib⁹. Fac

igitur stella fulgētissima vt ea que nunc legi-
 mus et audim⁹ de tua formositate et ḡtiosita-
 te oculo ad oculū intueri valeam⁹ saltē post
 hāc vitā. vt cātare valeam⁹ cū **Propheta p̄
 elvij.** Sicut audim⁹ sic vidim⁹ in ciuitate
 dñi futū: in ciuitate dei nr̄i: de fundauit eā
 in eternū. Fac vt verificet de me illd **Isaie. lx.**
 Tūc videb⁹. i. istā stellā clarissimā: et afflues:
 scz p̄solatiōib⁹: et mirabit⁹ et dilabit⁹ cor tuum
 Quōd tuis meritis mihi cedere dignet⁹ p̄ssim⁹
 mus fili⁹ tuus: q̄ est bñdict⁹ in secula. **Ame.**

Incipit ps̄ q̄tra huius s̄monarij qd̄ **Ma-
 riale** appellat: i qua tractat de vita et p̄satio-
 ne br̄e virginis: et de futū ac gratijs eiusdē
Peccat pars p̄prio ac p̄ticulari noie virida-
 riū regine celi nūcipat. **Sermo p̄mus**

Non habet
 amaritudinē cōuersatō
 ei⁹: nec reditū p̄uictus il-
 lius: scz leticiā et gaudiū
Sap. viij. Quāta mē-
 tis dulcedinet quāta magna spūs p̄solatiōe
 quātaue teneritudine ac suauitate beata āna
 lactauerit dilectissimā filiā suā virginē bñdi-
 ctam: q̄tra etiā diligētia et sollicitudine nō so-
 lū ipa m̄ virginis: scz etiā p̄ ei⁹ **Joachim** ipam
 studiose studuerit educare: hūanis nō possz
 eloquijs recēseri. Tū em̄ q̄rūcūq̄ filioz per-
 tes habeāt pietat⁹ affectū erga illos. l. cū furi-
 oso. i. p̄n. C. de cura. furi. r. l. cū filiū. vbi glo-
 ff. de here. isti. adeo q̄ dicunt magis diligere fi-
 lios q̄ seipos. l. isti qd̄. i. fi. ff. qd̄ me. cā. iur-
 cta. l. videam⁹. ff. de in litē iurā. et naturali iur-
 stinctu moueant ad educatōz illoz. l. ius na-
 turale. ff. de iusticia et iure. l. vnica. §. v. C. de
 rei vro. acti. l. si q̄s. §. p̄tes. ff. de libe. agn. p̄fe-
 cto credēdū ē p̄tes hui⁹ puelle oīz pulcerrē
 scitissime sapientissime hūanissime benignissi-
 me elegātissime et ḡtiosissime eā indicibili pie-
 tat⁹ affectu dilexisset enutrisse atq̄ cū illa cō-
 uersatos fuisse. **De** em̄ agēs fort⁹ opat in pa-
 riēte nobiliori siue subiecto fortiosore. c. ino-
 tuit. de elec. c. de mltā. de p̄tē. r. l. scz et reproba-
 ri. §. fi. vbi **Bal. ff. de excu. tu. marie** autē cū
 illa dulcē p̄uersabant. q̄ vt dicit⁹ s̄ba p̄po-
 sita. **Nō** habet amaritudinē p̄satio ei⁹ rē.
Sup q̄b⁹ s̄bis tres p̄sideratiōes faciem⁹.
Prima dicit p̄sentatiōis.
Secūda graduatiōis.
Tertia p̄o appellabit p̄satiōis.
Par p̄ma de virginis p̄sentatiōe in tēplo